

Nr 158

Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av Wienkonventionen om traktaträtten; given den 4 oktober 1974.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av stadsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

CARL GUSTAF

CARL LIDBOM

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner Wienkonventionen om traktaträtten. Konventionen kodifierar huvuddelen av den allmänna folkrättens regler om internationella överenskommelser.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 4 oktober 1974.

Närvarande: statsråden HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, ZACHRISSON, LEIJON, HJELM-WALLÉN.

Statsrådet Lidbom anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *godkännande av Wienkonventionen den 23 maj 1969 om traktaträtten* och anför.

Inledning

Folkrättens regler om internationella överenskommelser hörde till de ämnen som Förenta nationernas kommission för internationell rätt (International Law Commission, förkortat ILC) redan vid sin första session år 1949 beslöt att ta upp på sitt program för folkrättens kodifiering och progressiva utveckling. Under de följande åren ägnade kommissionen detta ämne ett grundligt studium. År 1961 beslöt kommissionen att ändra arbetets uppläggning: i stället för att syfta till en kodifikation i icke-förpliktande form ("expository code") kom arbetet nu att inriktas på att formulera regler som kunde läggas till grund för en internationell konvention. Kommissionen motiverade den ändrade målsättningen bl. a. med att en konvention utgjorde ett effektivare medel för konsolidering av traktaträtten och att utarbetandet av en sådan skulle ge alla de nya staterna tillfälle att delta i kodifikationen. Kommissionens slutliga utkast till konvention om traktaträtten färdigställdes år 1966. FN:s generalförsamling beslöt i december samma år att en internationell konferens skulle hållas för att behandla det av ILC utarbetade konventionsutkastet. Konferensen hölls i Wien i två sessioner den 26 mars—den 24 maj 1968 och den 9 april—den 22 maj 1969. Vid den första sessionen var 103 stater representerade, vid den andra 110. Vidare deltog observatörer från nio fackorgan, det internationella atomenergiorganet och fem andra mellanstatliga organisationer. ILC:s rapportör Sir Humphrey Waldock deltog som sakkunnig rådgivare åt konferensen. Den svenska delegationen leddes av utrikesrådet Hans Blix.

Konferensen resulterade i en konvention om traktaträtten, som lades fram för undertecknande i Wien den 23 maj 1969. Dess engelska och franska text jämte svensk översättning torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*. För konventionens ikraftträdande krävs enligt dess artikel 84 att den ratificeras eller biträds av 35 stater. Den

Wienkonventionen om traktaträtten

Terminologi och definitioner

Art. 1

Konventionens del I innehåller inledande bestämmelser och definierar olika i konventionen använda uttryck. I art. 1 fastslås att konventionen gäller för traktater mellan stater.

ILC

I sin kommentar till artikeln framhöll FN:s kommission för internationell rätt att syftet med denna bestämmelse var att från början understryka att konventionen utarbetats för att kunna tillämpas på traktater mellan stater och inte avsåg traktater som ingås av stater med andra folkrättssubjekt eller mellan sådana andra subjekt inbördes. Då särskilt internationella organisationers överenskommelser företedde åtskilliga särdrag, hade denna begränsning varit nödvändig för att inte komplicera och fördröja arbetet med konventionen alltför mycket. — Ett särskilt förtydligande angående andra folkrättssubjekts traktater har intagits i art. 3.

Konferensen

Wienkonferensen antog en resolution, i vilken hemställdes att FN:s generalförsamling skulle uppdraga åt ILC att också ta upp till behandling frågan om regler angående överenskommelser som ingås av stater med internationella organisationer eller inbördes mellan internationella organisationer. Denna fråga behandlas nu av ILC, och förslag om en särskild konvention om dessa överenskommelser är under utarbetande.

Art. 2

Art. 2 innehåller definitioner. — *ILC* underströk i sin kommentar att artikeln, såsom dess rubrik och de inledande orden i mom. 1 antyder, endast är avsedd att fastslå den innebörd de olika uttrycken skall ha vid tillämpning av konventionen.

Vid konferensen visade en del deltagare i diskussionerna en benägenhet att betrakta definitionerna ur ett vidare och samtidigt i viss mån doktrinärt perspektiv såsom allmänt tillämpliga inom den internationella rätten. Detta föranledde gensagor av bl. a. Brasilien och Italien, som för undvikande av missförstånd fann det angeläget, att det begränsade syftet med definitionerna inte förlorades ur sikte. I samband med att konferensen antog art. 2 bekräftade både konferensens president och redaktionskommitténs ordförande att de ansåg begreppsbestämningarna ha den begränsade räckvidd som *ILC* angett.

har undertecknats av 47 stater, däribland Sverige, och har hittills ratificerats eller biträttats av 20 stater: Argentina, Australien, Barbados, Canada, Centralafrikanska republiken, Filippinerna, Italien, Jamaica, Jugoslavien, Lesotho, Marocko, Mauritius, Niger, Nigeria, Nya Zeeland, Paraguay, Spanien, Storbritannien, Syrien och Tunisien.

En utförlig rapport om konferensen i Wien avgavs av den svenska delegationen den 17 mars 1970. Konferensen officiella handlingar och protokoll publicerades av FN år 1971 i tre volymer (A/CONF. 39/11 med 2 addenda).

Konventionen kodifierar huvuddelen av den allmänna folkrättens regler om internationella överenskommelser. Konventionen avser endast överenskommelser mellan stater och alltså inte överenskommelser mellan internationella organisationer eller mellan sådana organisationer och stater. Den är också begränsad till skriftligt ingångna överenskommelser. Utanför konventionen faller vidare frågor om statssuccession till traktatförpliktelser och om verkningarna av ett utbrott av fientligheter. Konventionens del I innehåller inledande bestämmelser. I del II regleras traktaters ingående och ikraftträdande, däri inbegripet reservationer till multilaterala traktater, i del III traktaters tillämpning och tolkning, i del IV ändring av traktater, i del V traktaters ogiltighet, upphörande och suspension, i del VI vissa särskilda frågor och i del VII traktatdepositariers uppgifter, rättelser i traktattexter och traktaters registrering.

I det följande kommer att lämnas en redogörelse för det huvudsakliga innehållet i konventionen. Sammandrag av ILC:s kommentarer till sitt konventionsutkast och uppgifter om de ändringar i utkastet som antogs eller diskuterades vid Wienkonferensen kommer att medtagas i redogörelsen i viss utsträckning för att belysa bakgrunden till konventionens bestämmelser.

Art. 2 mom. 1 a)

Med "traktat" förstås enligt artikeln en internationell överenskommelse som ingåtts mellan stater i skriftlig form och regleras av internationell rätt, oavsett överenskommelsens beteckning och oavsett om den är intagen i en enda handling eller i två eller flera sammanhörande handlingar.

ILC

Enligt ILC:s kommentar används ordet "traktat" ("treaty") genomgående i konventionen som ett generiskt begrepp omfattande alla slag av internationella överenskommelser som ingåtts mellan stater i skriftlig form. ILC framhöll att en konvention om traktaträtten måste omfatta både formella traktater och "traktater i förenklad form", såsom notväxlingar. Bruket av de senare hade blivit allt vanligare och den rättsliga skillnaden mellan de två typerna av överenskommelser, om den över huvud existerade, låg nästan helt i sättet för deras ingående och ikraftträdande. I andra traktaträttsliga hänseenden fanns onekligen vissa väsentliga skillnader mellan internationella överenskommelser av olika kategorier. Dessa skillnader berodde dock inte på överenskommelsernas form eller andra yttre kännetecken utan uteslutande på deras innehåll.

Avsikten med de i definitionen använda orden "underkastad internationell rätt" var enligt ILC:s kommentar att skilja av folkrätten reglerade överenskommelser från sådana som, fast de ingåtts mellan stater, regleras av någon stats nationella lag.

Konferensen

Vid konferensen framlades ett antal ändringsförslag till definitionen av "traktat". Några av dessa avsåg att klargöra att överenskommelser som hade karaktären av avsiktsförklaringar eller politiska deklarationer inte föll inom begreppet traktat. Schweiz föreslog i detta syfte att efter uttrycket "international agreement" skulle tilläggas "providing for rights and obligations". Flera andra staters delegationer underströk att parternas avsikt att skapa ett rättsförhållande dem emellan var ett väsentligt element i en traktat. Konferensens sakkunnige rådgivare förklarade att ILC hade övervägt, om detta borde komma till uttryck i definitionen, men funnit uttrycket "underkastad internationell rätt" vara tillräckligt. Redaktionskommittén fann ej anledning att ändra definitionen, och denna blev antagen av konferensen i den form som ILC hade föreslagit.

Vid konferensen föreslog Frankrike att definitionerna i art. 2 skulle utökas med begreppet "restricted multilateral treaty", varmed borde förstås en traktat som var avsedd att gälla endast mellan vissa i traktaten bestämda stater och vars ikraftträdande för alla de förhandlande staterna utgjorde ett väsentligt villkor för varje stats samtycke till att vara bunden av traktaten. Syftet med förslaget var enligt den franske delega-

ten att i artikeln införa en definition av den typ av traktater som avsågs i art. 20: 2. Det var här fråga om en viktig grupp multilaterala traktater, nämligen sådana som fastställer ett mycket nära samarbete mellan vissa stater, exempelvis traktater om ekonomisk integration, traktater om samarbete mellan strandstater för utnyttjande av floder eller traktater om uppförande av kraftverk, vetenskapliga installationer o. d. Dessa hade vissa gemensamma särdrag: det nära samarbetet krävde att samtliga stater som enligt planen skulle delta verkligen blev parter i traktaten. Om någon av dem föll bort, skulle projektet behöva antingen överges eller också grundas på nya förutsättningar, vilket skulle göra det nödvändigt att ändra traktaten. Förhållandet blev detsamma, om ytterligare en stat anslöt sig till den ursprungliga gruppen. Vidare måste sådana traktater tillämpas i sin helhet.

Den franske delegaten förklarade, att ILC klokt nog föreslagit att de allmänna reglerna om godtagande av reservationer inte skulle vara tillämpliga på "restricted multilateral treaties". Kommissionen hade emellertid ej fullt dragit konsekvenserna av sin tankegång, då det fanns andra på vanliga multilaterala traktater tillämpliga regler, som också var oförenliga med de särdrag som utmärkte denna typ av traktater. Den franske delegaten avsåg de regler som intagits i konventionens art. 9, 30, 40, 41, 58, 69 och 70. Om den föreslagna definitionen antogs, kunde problemet lösas genom redaktionellt enkla ändringar i dessa artiklar. Utkast till sådana ändringar framlades också från fransk sida.

Under den efterföljande diskussionen stöddes det franska förslaget av ett flertal länder, däribland Schweiz, som fann det viktigt att begreppet "restricted multilateral treaty" definierades.

Vidare stöddes förslaget av Sovjetunionen, Polen, Syrien, Mali och Guinea. Dessa sökte emellertid sammankoppla frågan med ett av öststaterna och vissa andra stater framlagt förslag, enligt vilket i art. 2 också skulle införas en definition av "general multilateral treaties", ett förslag som hade politisk bakgrund och syftade till att öppna möjligheter för "alla stater" att tillträda allmänna internationella konventioner.

En rad talare, inkl. den franske representanten själv, förordade att ett beslut om "restricted multilateral treaties" skulle uppskjutas tills de materiella artiklarna slutbehandlats. Så skedde också. Sedermera beslöt plenarkommittén att uppskjuta saken till konferensens andra session. Under denna återtog Frankrike sitt förslag och därmed uppgavs tanken på att i olika artiklar införa särskilda bestämmelser om "restricted multilateral treaties".

Konferensens sakkunnige rådgivare framhöll i samband med behandlingen av art. 9 att ILC ingående hade övervägt möjligheterna att i konventionen särbehandla olika kategorier av multilaterala traktater men funnit sig böra avstå därifrån på grund av definitionssvårigheter.

Frågan om särskilda regler för multilaterala traktater innehållande förpliktelser som till sin natur är "interdependent" berördes också i ILC:s kommentar till art. 30.

Art. 2 mom. 1 b)—i)

Uttrycken "ratifikation", "godtagande", "godkännande" och "anslutning" avser enligt b) de så benämnda internationella handlingar, genom vilka en stats samtycke till att vara bunden av en traktat fastställs på det

internationella planet. — *ILC* konstaterade i sin kommentar att åtskilliga staters konstitutioner föreskriver att traktater skall föreläggas ett bestämt organ för godkännande eller "ratifikation". Detta var en intern angelägenhet. Den internationella handling, varigenom statens samtycke fastställdes, bestod i utväxlingen eller deponeringen av det i traktaten föreskrivna instrumentet. Då det på sina håll fanns en tendens att blanda ihop det interna och det internationella förfarandet, hade kommissionen genom definitionen velat klargöra att uttrycken "ratifikation" etc. i konventionen endast avsåg åtgärderna på det internationella planet.

Punkt c) innehåller en definition av uttrycket "fullmakt".

Med "reservationer" förstås enligt d) ensidiga förklaringar vid undertecknande eller tillträde av en traktat, varigenom en stat avser att utesluta eller modifiera rättsverkningarna av vissa bestämmelser i traktaten vid deras tillämpning i förhållande till staten i fråga. — I sin kommentar påpekade *ILC* att stater, när de tillträder en traktat, ofta avger förklaringar om sin uppfattning eller tolkning av en viss bestämmelse i traktaten. En sådan förklaring kan vara enbart ett klarläggande av statens hållning. Den är en reservation endast om den avser att modifiera eller utesluta tillämpningen av traktatbestämmelsen i fråga.

I punkterna e), f) och g) preciseras innebörden av uttrycken "förhandlande stat", "fördragsslutande stat" och "part". Konferensens sakkunnige rådgivare framhöll att staternas rättigheter och skyldigheter växlade under de olika stadierna av en traktats tillkomst. Det var därför nödvändigt att vid tillämpningen av vissa regler skilja mellan olika kategorier av stater såvitt angår deras relationer till en viss traktattext. — Det bör särskilt uppmärksammas att konventionen med "part" endast avser en stat som givit bindande samtycke till en traktat och för vilken traktaten i fråga är i kraft. En stat som ratificerat en traktat vilken inte ännu trätt i kraft är således i konventionens mening ej "part" utan "fördragsslutande stat".

Med "tredje stat" menas enligt h) en stat som inte är part i traktaten.

Med "internationell organisation" menas i konventionen enligt i) en mellanstatlig organisation.

Art. 2 mom. 2

I artikelns mom. 2 fastslås att definitionerna i artikeln inte är avsedda att inverka på de olika uttryckens användning i intern rätt. — Enligt *ILC:s* kommentar har detta moment tillagts för att undvika svårigheter vid konventionens tillämpning för stater vilkas konstitution kräver att internationella överenskommelser som internt klassificeras som "traktater" skall godkännas av parlamentet, kanske med kvalificerad majoritet, medan andra internationella överenskommelser inte är underkastade samma krav.

Begränsningar i konventionens tillämpningsområde*Art. 3*

Art. 3 innehåller ett förtydligande rörande dels internationella överenskommelser som ingåtts av stater med andra folkrättssubjekt eller mellan sådana andra folkrättssubjekt inbördes, dels internationella överenskommelser som ingåtts i icke skriftlig form. I punkterna a) och b) fastslås att det förhållande att konventionen inte gäller för sådana överenskommelser inte skall påverka vare sig dessas rättsligt bindande verkan eller tillämpningen på dem av sådana regler i konventionen som gäller för dem enligt internationell rätt oberoende av konventionen. Enligt c) skall nämnda förhållande ej heller påverka konventionens tillämpning i det inbördes förhållandet mellan stater som är anslutna till internationella överenskommelser, i vilka även andra folkrättssubjekt är parter.

ILC

Punkterna a) och b) i artikeln avsåg enligt ILC:s kommentar att förebygga att de bestämmelser som begränsar konventionen till att gälla endast traktater mellan stater skulle ge intrycket att andra internationella överenskommelser låg utanför traktaträttens område. Då de senare framför allt bestod av internationella organisationers överenskommelser och sådana blivit allt vanligare, hade kommissionen funnit det önskvärt att klargöra att deras bindande kraft inte påverkades av denna begränsning av konventionens tillämpningsområde och att konventionens regler skulle bli tillämpliga på dem i den utsträckning som de var det enligt allmän folkrätt oberoende av konventionen. Fast kommissionen begränsat konventionen till att gälla skriftliga överenskommelser, var den också medveten om att muntliga överenskommelser var bindande och att vissa av konventionens regler kunde ha betydelse även för sådana överenskommelser.

Punkt c) saknade motsvarighet i ILC:s text och antogs av konferensen på förslag av redaktionskommittén, som därmed avsåg att tydligare avgränsa konventionens räckvidd i fråga om s. k. trilaterala eller blandade internationella överenskommelser, dvs. överenskommelser i vilka både stater och andra folkrättssubjekt är parter. Redaktionskommittén fann det olämpligt att helt utesluta en tillämpning av konventionen på sådana överenskommelser. Konventionen borde i dessa fall gälla i de deltagande staternas inbördes relationer men däremot inte i förhållandet mellan dem och de andra folkrättssubjekten eller inbördes mellan de senare.

Art. 4

I art. 4 fastslås att konventionen inte har retroaktiv verkan. Konventionen är således enligt artikeln tillämplig endast på traktater som ingås

av stater efter dess ikraftträdande för staterna i fråga. Genom denna bestämmelse inskränks inte tillämpningen av sådana regler i konventionen som gäller för traktater enligt internationell rätt oberoende av konventionen.

Artikeln saknade motsvarighet i ILC:s förslag. Vid konferensen var det stora flertalet av staterna överens om den grundläggande principen att konventionen inte kunde ha retroaktiv verkan. Några delegationer hävdade att den allmänna regeln om traktaters icke-retroaktivitet i art. 28 var tillämplig även på själva traktaträttskonventionen, men de flesta ansåg att en särskild bestämmelse därom krävdes.

Den i artikeln intagna regeln föreslogs vid konferensen av Sverige tillsammans med fyra andra stater. Från svensk sida framhölls att konventionen enligt traktaträtten inte kunde gälla retroaktivt men till största delen utgjordes av regler som redan gällde enligt internationell sedvanerätt. Dessa regler skulle komma att vara tillämpliga oberoende av konventionen, även för traktater och omständigheter som föregick denna. Det var däremot inte möjligt att på samma sätt åberopa de nya bestämmelserna i konventionen. Detta förhållande kunde sägas framgå redan av den allmänna regeln mot retroaktivitet i art. 28. Det var emellertid bättre och säkrare att införa en särskild regel för konventionen.

I femstatsförslagets text angavs att artikeln inte innebar någon inskränkning av de i konventionen kodifierade sedvanerättsreglernas tillämplighet på tidigare traktater. Uttrycket "sedvanerätt" ogillades av en del delegationer, som ansåg att klausulen i fråga borde avse den internationella rättens regler oavsett deras källa. Klausulen ändrades sedermera, så att formuleringen blev densamma som i art. 3 b) i konventionen. I denna modifierade form blev femstatsförslaget antaget av konferensen.

I en röstförklaring efter den nya artikelns antagande uttalade den svenska delegationen som sin mening att artikeln, såvitt angick multilaterala traktater, borde innebära att traktaträttskonventionen skulle bli tillämplig mellan stater som tillträtt en multilateral traktat efter det att konventionen trätt i kraft för dem, även om det fanns andra parter i samma traktat för vilka konventionen inte trätt i kraft.

Art. 5

Art. 5 innehåller ett förbehåll angående konventionens tillämpning på traktater om upprättande av internationella organisationer och traktater som antagits inom en internationell organisation. Enligt artikeln skall konventionen inte utgöra hinder för tillämpning av vederbörande organisations eventuella egna regler rörande sådana traktater.

ILC

ILC anförde i sin kommentar att kommissionen i stället för att införa en rad specialbestämmelser om tillämpningen av internationella organisationers egna regler angående traktater ansett sig böra formulera ett allmänt förbehåll som täckte hela konventionen.

Enligt kommissionens mening borde bestämmelsen begränsas till att

gälla internationella organisationers konstitutioner och traktater antagna inom en internationell organisation. Det senare uttrycket var avsett att utesluta traktater som endast utarbetats under en organisations auspicier eller med utnyttjande av dess materiella anläggningar. Traktaten i fråga måste ha "antagits" inom något av organisationens organ.

Konferensen

Vid konferensen framlade flera stater förslag om en strykning av denna artikel. Vissa delegationer, bl. a. Förenta staterna, ansåg att artikeln gav internationella organisationer alltför stor frihet att bortse från konventionens regler och öppnade möjlighet för stater att undandra sig väsentliga bestämmelser i konventionen genom att inrätta organisationer eller ingå överenskommelser inom en organisations ram. Den amerikanska delegationen ville göra en skillnad mellan konventionens regler rörande procedurfrågor och dess regler av materiell natur. Från de förra kunde undantag göras för internationella organisationers särskilda regler och metoder, men däremot inte från de senare.

Även den svenska delegationen föreslog att artikeln skulle utgå, om också av andra skäl. Den framhöll att konventionens regler till största delen är av subsidiär natur, dvs. gäller endast om inte staterna överenskommit om annat. I många artiklar anges detta genom förbehåll av varierande innehåll, t. ex. "såvida inte traktaten föreskriver annat" eller "såvida inte parterna överenskommit om annat". Även utan sådana uttryckliga förbehåll var konventionens bestämmelser enligt delegationens mening i allmänhet av subsidiär natur. Om staterna hade frihet att genom inbördes överenskommelser avvika från konventionens regler, fanns ingen anledning att inte anse detsamma kunna ske genom att stater inom en internationell organisation antog särskilda regler angående traktater. Enligt den svenska delegationens mening behövde således denna rätt till avvikelser från konventionen inte uttryckligen fastslås i konventionen. Den kunde självfallet inte omfatta de regler i konventionen som var av tvingande natur. Denna inskränkning framgick inte av artikeln och var svår att närmare precisera. Det var bättre att inte ingå på saken och således stryka artikeln.

Flera delegationer anförde att gränsdragningen mellan traktater antagna "inom" en internationell organisation och sådana som tillkommit under en organisations auspicier var godtycklig. Det fanns inget skäl att i traktaträttsligt hänseende skilja mellan t. ex. Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser, vilken kom till stånd under FN:s auspicier vid en särskild konferens, och den liknande konventionen om "Special Missions", som antogs av generalförsamlingen. Några delegationer föreslog att artikeln skulle begränsas till att gälla endast internationella organisationers konstitutioner, men dessa förslag vann ringa gensvar.

Inte heller förslagen om att artikeln skulle utgå fick större anslutning vid konferensen. Nästan samtliga observatörer från internationella organisationer höll anföranden, och dessa gick genomgående ut på att bestämmelsen borde bibehållas. Man anförde som skäl att organisationerna hade egna regler, med vars stöd ett stort antal traktater ingåtts och tillämpats. Dessa regler stämde inte alltid överens med konventionens bestämmelser och detta förhållande måste beaktas.

Storbritannien lade fram ett förslag, enligt vilket förbehåll skulle gö-

ras också för organisationernas stadgade praxis. I sak instämde organisationernas observatörer men det framhölls från flera håll liksom av den sakkunnige rådgivaren, att uttrycket "relevant rules" omfattade sådan praxis. Redaktionskommittén fann således det av Storbritannien föreslagna tillägget onödigt. Kommittén ansåg enligt ordförandens rapport, att i uttrycket "rules" ingick både skrivna och oskrivna regler under förutsättning att de var rättsligt bindande.

Förmåga och behörighet att ingå traktater

Art. 6

Konventionens del II handlar om ingåendet och ikraftträdandet av traktater. Den börjar med art. 6, som fastslår den allmänna principen att varje stat besitter förmåga att ingå traktater. — I sin kommentar till artikeln framhöll ILC att uttrycket "stat" här har samma innebörd som i FN-stadgan, Internationella domstolens stadga, Genèvekonventionerna om havsrätten och Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser, dvs. avser en stat i folkrättslig bemärkelse.

I ILC:s utkast hade artikeln ett *andra stycke*, enligt vilket delstater i en förbundsstat kunde besitta förmåga att ingå traktater, om och i den utsträckning som förbundsstatens konstitutionen medgav det. ILC påpekade i sin kommentar att bestämmelsen inte avsåg överenskommelser som träffades internt mellan två delstater inom en förbundsstat. Sådana avtal föll under förbundsstatens egen rättsordning. Bestämmelsen gällde endast traktater som ingåtts av en enhet inom en förbundsstat med en främmande stat. Oftast låg traktatmakten uteslutande hos förbundsstaten, men det fanns ingen regel i internationell rätt som hindrade att delstater gavs befogenhet att ingå traktater med tredje stat. — Det av ILC föreslagna andra stycket av artikeln blev emellertid inte antaget av konferensen.

Under debatten vid konferensen motsatte sig flertalet förbundsstater bestämmelsen i fråga. Den vanligaste invändningen var att bestämmelsen gav alltför stort utrymme åt andra stater att tolka förbundsstaternas författningar, vilket var en intern angelägenhet. Detta var särskilt olämpligt, när reglerna om delstaternas traktatmakt byggde på konstitutionell sedvana. Det påpekades vidare att delstaters förmåga att ingå internationella överenskommelser egentligen berodde av folkrätten. Det räckte inte att delstaten i förbundsstatens författning bemyndigats att ingå traktater. Dessutom krävdes att andra stater normalt gick med på att ingå sådana avtal med delstaten.

I ett inlägg av den svenska delegationen anmärktes mot den föreslagna bestämmelsen att det inte syntes riktigt att anse delstaters folkrättsliga behörighet att ingå traktater vara exakt densamma som deras behörighet enligt intern konstitutionell rätt. Det var rimligt att stater lätade på regeringars tolkningar av sina konstitutioner. Huruvida man var berättigad att förlita sig på en delstats tolkning av sin konstitutionella behörighet att ingå traktater, var emellertid en i praxis obesvarad fråga.

Problemet syntes ej moget för kodifikation.

Det var framför allt öststaterna som i sina anföranden förordade att bestämmelsen skulle behållas. Ukraina och Vitryssland hänvisade till sin egen praxis och framhöll att de ingått ett stort antal traktater med utomstående stater. Sovjetunionen åberopade internationell praxis och ansåg att andra stycket av artikeln på ett förträffligt sätt svarade mot denna. Även Frankrike och Schweiz uttalade sig till förmån för bestämmelsen.

Art. 7

Art. 7 anger i *mom. 1 a*) att en person anses kunna antaga eller bestyrka en traktattext för en stats räkning eller uttrycka en stats samtycke till att vara bunden av en traktat, om han uppvisar vederbörlig fullmakt. Detsamma gäller enligt *mom. 1 b*) om det framgår av de berörda staternas praxis eller av andra omständigheter att de avsett att anse personen i fråga företräda staten för sådant ändamål och att avstå från fullmakt.

I *mom. 2* anges vissa särskilda fall då en person skall anses i kraft av sin ställning och utan att behöva uppvisa fullmakt kunna utföra handlingar för en stats räkning i samband med ingåendet av en traktat. Sådan "ställningsfullmakt" tillkommer enligt punkt a) statschefer, regeringschefer och utrikesministrar generellt för utförande av alla handlingar i samband med ingåendet av en traktat, enligt punkt b) beskickningschefer för antagande av texten till en traktat mellan den sändande och den mottagande staten och enligt punkt c) staters ackrediterade representanter vid en internationell konferens eller hos en internationell organisation eller ett av dess organ, för antagande av texten till en traktat vid den konferens eller inom den organisation eller det organ där de är ackrediterade.

ILC

I sin kommentar till de allmänna reglerna i artikelns *mom. 1* framhöll ILC att uppvisandet av fullmakter i allmänhet var det sätt varpå förhandlande staters ombud kunde inför varandra styrka sin behörighet att företräda staterna vid utförande av de handlingar som avsågs i artikeln. Det tillkom staterna att avgöra, om de tryggt kunde avstå från kravet på uppvisande av fullmakter. Vid ingående av traktater av mera formellt slag var det vanligt att fullmakter krävdes. Men en betydande del av de moderna traktaterna ingicks i förenklad form, varvid uppvisande av fullmakt oftast inte begärdes.

Konferensen

Så som artikeln hade formulerats i ILC:s utkast, innebar den att behörighet att företräda en stat vid ingående av en traktat inte kunde före-

ligga annat än i tre fall: när fullmakt företeddes, när omständigheterna angav att staterna avsåg att bortse från fullmakter och när representanten hade "ställningsfullmakt" enligt mom. 2. Konferensen vidtog vissa ändringar i ILC:s text, varigenom bestämmelserna blev mindre restriktiva. I enlighet med ett av Sverige och Venezuela framlagt ändringsförslag som godtogs av redaktionskommittén ströks sålunda de formuleringar som uteslöt behörighet i andra fall än de i artikeln angivna. Den svenska delegationen anförde i sin motivering för ändringarna, att det kunde förekomma fall där de utförda handlingarna måste anses ha varit bemyndigade av staten, fastän den som utfört dem inte haft formell behörighet vare sig genom fullmakt eller på grund av sin ställning eller funktion. Artikeln gällde främst bevisfrågor men behandlade endast formella kriterier. Andra bevis för att staten lämnat sitt bemyndigande borde inte uteslutas.

Däremot avtog konferensen en annan punkt i Sveriges och Venezuelas ändringsförslag, enligt vilken bestämmelsen i mom. 1 b) borde utgå. Från svensk sida anmärktes mot denna bestämmelse, att den var alltför oklar. Den angav inte på vilket sätt en avsikt från staternas sida att avstå från fullmakter skulle framgå av omständigheterna. Även om stater ofta underlät att begära företeende av fullmakt vid ingående av överenskommelser i enkla former, t. ex. genom notväxling, kunde därav inte dras slutsatsen att det i sådana fall förelåg en rättslig presumtion för att representanten bemyndigats av sin stat. Flera andra delegationer motsatte sig dock att mom. 1 b) ströks och hänvisade till att det i så fall inte skulle finnas någon bestämmelse i artikeln om fullmakter som stämde med vanlig praxis i fråga om överenskommelser i förenklad form.

Vissa ytterligare ändringar vidtogs i ILC:s utkast. På förslag av Föränta staterna beslöt konferensen att "de berörda staternas praxis" skulle nämnas i mom. 1 b) som exempel på omständigheter, av vilka en avsikt att bortse från fullmakter kunde framgå.

Redaktionskommitténs ordförande yttrade i sin rapport att kommittén var av den meningen att problemen rörande fullmakter i betydande utsträckning skulle kunna finna sin lösning genom statspraxis.

I fråga om mom. 2 a) uttrycktes vid konferensen från några håll en förhoppning att uttrycket "utrikesministrar" inte skulle tolkas alltför snävt. Därvid avsågs de fall då en annan regeringsmedlem, t. ex. en utrikeshandelsminister, hade ansvaret för en viss sektor av utrikespolitiken. Enligt redaktionskommitténs ordförande var det i sådana fall möjligt att bestämmelsen i mom. 1 b) angående vederbörande staters praxis kunde befria ministern från att behöva förete fullmakt vid ingående av trakta- ter rörande frågor inom hans kompetensområde.

Konferensen beslöt på förslag av Polen, Ungern och Föränta staterna att utvidga mom. 2 c) — som i ILC:s utkast avsåg representanter ackrediterade vid internationella konferenser eller hos internationella organi-

sationers organ — till att gälla även för representanter ackrediterade hos en internationell organisation som helhet.

Redaktionskommitténs ordförande förklarade i sin rapport att uttrycket "ackrediterade representanter" i mom. 2 c) inte avsåg alla medlemmar av en delegation eller representation utan endast dem som hade rätt att företräda sitt land.

Art. 8

Art. 8 avser det fall att en handling i samband med en traktats ingående utförts av någon som enligt art. 7 inte kan anses bemyndigad att företräda en stat för detta ändamål. Enligt artikeln är en sådan handling utan rättslig verkan, såvida den inte efteråt bekräftas av staten i fråga.

ILC

ILC framhöll i sin kommentar att artikeln avsåg handlingar utförda utan något bemyndigande ("authority"). Om en stats samtycke till att vara bunden av en traktat uttryckts utan något som helst bemyndigande, hade det ingen verkan, såvida inte samtycket efteråt bekräftades av staten. Kommissionen hade ansett att detta fall, där det var fråga om avsaknad av samtycke snarare än ogiltigt samtycke, borde behandlas i samband med reglerna om traktaters ingående. Situationen var en annan, när den som uttryckt statens samtycke var bemyndigad därtill men med vissa inskränkande villkor, som han underlåtit att iakttaga. Detta fall behandlades i samband med frågor rörande ett samtyckes ogiltighet (art. 47).

ILC anförde vidare att det i ett fall, där det inte förelegat något bemyndigande att ingå en traktat, föreföll klart att staten i princip måste ha rätt att ta avstånd från sitt ombuds handling. Å andra sidan fann ILC det vara lika klart att staten, trots att ombudet ursprungligen saknat bemyndigande, efteråt kunde godkänna hans handlande och därigenom fastslå sitt samtycke till att vara bunden av traktaten. Staten anses enligt ILC också ha gjort detta indirekt, om den åberopar traktatens bestämmelser eller eljest handlar på ett sätt som visar att den betraktar sitt ombuds handling som giltig.

Konferensen

Vid konferensen föreslog Venezuela en ändring som gick ut på att den i artikeln berörda bekräftelsen måste vara uttrycklig. Mot förslaget invändes, bl. a. från svensk sida, att en sådan bestämmelse skulle strida mot statspraxis. Förslaget avlogs av plenarkommittén. Redaktionskommittén betonade senare genom sin ordförande att ordet "confirmed" avsåg både uttrycklig och tyst bekräftelse.

Förfarandet vid ingående av traktater*Art. 9*

Art. 9 innehåller i *mom. 1* en allmän regel att antagandet av texten till en traktat sker genom samfällt beslut av alla stater som deltar i textens utformande. Regeln gäller emellertid inte när traktattexten antas vid en internationell konferens. I så fall sker antagandet enligt *mom. 2* genom beslut av två tredjedelar av de närvarande och röstande staterna. Med samma majoritet kan den internationella konferensen besluta att tillämpa en annan voteringsregel för textens antagande.

ILC

ILC framhöll i sin kommentar att antagandet av texten till en traktat är det led i traktatens tillkomst där de förhandlande staterna bestämmer traktatens form och innehåll. De uttrycker därmed inte på något sätt sitt samtycke till att vara bundna av traktaten. När traktater utformades vid stora internationella konferenser eller inom internationella organisationer, såsom numera ofta skedde, var textens antagande genom majoritetsbeslut ett normalt förfarande. Det skulle därför vara orealistiskt att uppställa krav på enhälligt beslut som allmän regel för traktater som utformas vid konferenser eller inom en organisation. Enhällighet förblev den allmänna regeln för bilaterala traktater och traktater som gjorts upp mellan ett fåtal stater. Kommissionen hade emellertid för andra traktater föreslagit att beslut skulle fattas med två tredjedels majoritet, vilket numera blivit vanligt. Den hade funnit att artikeln också borde reglera det beslutsförfarande genom vilket en konferens kunde fastställa en annan voteringsregel för antagande av texten till en traktat. Några medlemmar av kommissionen hade ansett enkel majoritet böra vara tillräcklig för beslut i en sådan procedurfråga. Kommissionen hade emellertid föreslagit två tredjedels majoritet även i detta fall. Hänsyn till minoritetsintressen vid en konferens krävde att konferensen inte med enkel majoritet skulle kunna besluta att låta antagandet av texten till en traktat ske med enkel majoritet. För traktater som utformades inom en internationell organisation måste den voteringsregel gälla, som tillämpades i det organ där texten antogs. Detta behövde inte nämnas i artikeln, då fallet täcktes av den generella bestämmelsen i art. 5.

Konferensen

Enligt ILC:s utkast skulle konferensbeslut som avses i *mom. 2* fattas med två tredjedels majoritet av de "deltagande" staterna. Konferensen antog en av Mexico och Storbritannien föreslagen ändring, enligt vilken två tredjedels majoritet av de "närvarande och röstande" staterna skall vara tillräckligt. Förslagsställarna framhöll att detta stod i överenskomelse med FN:s och fackorganens praxis, liksom också med traktaträttskonferensens egna omröstningsregler.

Art. 10

I art. 10 behandlas tillvägagångssättet för bestyrkande av att en traktattext är autentisk och slutgiltig. Om inget annat förfarande angetts i själva texten eller överenskommits mellan de stater som deltagit i textens utformande, sker sådant bestyrkande genom att dessa staters representanter undertecknar eller paraferar antingen traktatens text eller en slutakt, i vilken texten intagits vid avslutandet av en konferens.

Enligt *ILC*:s kommentar avsågs i denna artikel det förfarande ("authentication") genom vilket bestyrks att en traktattext är autentisk och riktigt återger det slutgiltiga resultatet av förhandlingarna. Förr hade detta bestyrkande i allmänhet skett genom undertecknande av texten. Undertecknandet hade också en annan funktion, antingen som ett första steg för tillträde av traktaten genom ratifikation eller godkännande eller som ett uttryck för statens samtycke till att vara bunden av traktaten. Bestyrkandet sammanföll alltså i dessa fall med undertecknandets andra funktion. I senare tids praxis hade emellertid utbildats nya former för bestyrkande av en traktattext, t. ex. genom att den vid en diplomatisk konferens antagna traktattexten intogs i konferensens slutakt. Det förekom vidare att en traktattext "antogs" på ett språk men "bestyrktes" på två eller flera språk. Dessa skäl talade för att bestyrkandet måste behandlas som ett separat steg i förfarandet vid ingående av en traktat.

ILC påpekade att nya sätt att bestyrka en traktattext också kommit till användning inom internationella organisationer. Inte sällan bestyrktes texten genom att undertecknas av ordföranden i vederbörande organ eller annan behörig representant för organisationen. Det förekom också att bestyrkandet skedde genom att texten intogs i en av organisationen antagen resolution. Det var då fråga om traktater antagna inom organisationen. Dessa fall täcktes av den allmänna bestämmelsen i art. 5 och behövde alltså inte beröras i förevarande artikel.

Artikeln antogs av *konferensen* utan några ändringar.

Art. 11

I de närmast följande artiklarna behandlas olika sätt att uttrycka samtycke till att vara bunden av en traktat. Inledningsvis anges i art. 11 att en stat kan uttrycka sådant samtycke genom undertecknande, utväxling av instrument som utgör en traktat, ratifikation, godtagande, godkännande eller anslutning eller genom något annat förfarande, om så överenskommits.

Artikeln, som saknade motsvarighet i *ILC*:s utkast, antogs av konferensen på förslag av Förenta staterna och Polen. Förslagsställarna framhöll att staters samtycke till att vara bundna av en traktat kunde uttryckas på andra sätt än de i efterföljande artiklar särskilt nämnda. Som exempel nämndes att en bilateral traktat kunde föreskriva, att den blev bindande när staterna underrättat varandra om att alla internrättsliga el-

ler konstitutionella krav var uppfyllda eller när de för traktatens genomförande nödvändiga medlen anslagits genom parlamentsbeslut.

Art. 12—15

I art. 12 anges fall där undertecknandet av en traktat innebär att staten samtycker till att vara bunden av traktaten. På motsvarande sätt anges i art. 13 fall där utväxling av instrument som utgör en traktat har sådan verkan och i art. 14 och 15 fall där samtycket uttrycks genom ratifikation, godtagande eller godkännande och fall där det sker genom anslutning. Artiklarna avser bl. a. de fall där traktaten själv anger att åtgärden i fråga har denna verkan eller där det på annat sätt framgår att de förhandlande staterna var överens därom. Vidare nämns i art. 12 och 14 de fall där en stats avsikt vid undertecknande av en traktat framgår av representantens fullmakt eller av uttalanden under förhandlingarna.

ILC

I sin kommentar till art. 14 angående ratifikation konstaterade ILC att ratifikationsförfarandet i sin nuvarande form utbildats under 1800-talet. Tidigare utgjorde ratifikationen inte ett godkännande av själva traktaten utan en bekräftelse att statens representant varit bemyndigad att ingå traktaten. Statsöverhuvudet gav därmed endast en slutlig bekräftelse på representantens fullmakt och ansågs därför skyldig att ratificera, om fullmakten varit utfärdad i vederbörlig ordning. Med tiden kom emellertid ratifikationen i de flesta fall att tjäna som ett medel att underkasta regeringens traktatmakt parlamentarisk kontroll och fick en väsentligt annan innebörd. Själva traktaten skulle ratificeras av staten, innan den blev bindande. Vid denna tid var flertalet internationella överenskommelser formella traktater. Uppfattningen att traktater i regel måste ratificeras för att bli bindande var därför naturlig. Sedan dess har de starkt utvidgade mellanstatliga förbindelserna lett till en allt mera utbredd användning av internationella överenskommelser av mindre formellt slag, däribland noteväxlingar, och dessa är vanligen avsedda att bli bindande genom enbart undertecknande.

ILC ansåg att den omtvistade frågan, under vilka förhållanden ratifikation krävdes för att traktater skulle bli bindande, huvudsakligen var teoretisk. De mera formella traktaterna innehöll nästan alltid uttryckliga bestämmelser i sådant hänseende. Det var normalt att de angav antingen att de skulle ratificeras eller — genom bestämmelser att de trädde i kraft vid undertecknande eller vid särskilt angiven tidpunkt eller händelse — att ratifikation inte behövdes. Detta förekom även i informella traktater. Kommissionen fann det riktigast att i sitt utkast låta frågan om ratifikation vara beroende av de förhandlande staternas avsikter och avstå från att införa en kontroversiell subsidiär regel.

Konferensen

Frågan om införande av en allmän regel för fall där de avtalsslutande staternas avsikt inte klart framgår blev föremål för ingående diskussion vid konferensen. En grupp av nio latinamerikanska stater föreslog att en sådan regel skulle införas och att presumptionen skulle vara att en traktat kräver ratifikation. Schweiz föreslog detsamma. Motsatt regel, dvs. att en traktat skulle presumeras bli bindande genom undertecknande, föreslogs av Tjeckoslovakien, Polen och Sverige. Den svenska delegationen anförde att problemet uppkom mycket sällan i praktiken och att det därför inte var någon större skada, om ILC:s text, som lämnade frågan öppen, bibehölls. Men om frågan skulle regleras, talade statspraxis för att undertecknande borde presumeras vara bindande. En presumption för att ratifikation var nödvändig skulle inte vara förenlig med rådande praxis. — Meningarna var emellertid mycket delade bland delegationerna i denna fråga och det blev uppenbart att inget av de båda alternativen skulle kunna samla erforderlig majoritet.

Polen föreslog vid konferensen en ny artikel, enligt vilken traktater som bestod av noteväxlingar skulle bli bindande genom utväxlingen av noter, om inte parterna kommit överens om annat. Förslaget ledde till att konferensen antog en av redaktionskommittén utformad särskild artikel om traktater som består av utväxlade instrument, art. 13, vilken saknade motsvarighet i ILC:s utkast. Artikeln innehåller dock ingen sådan subsidiär regel som föreslagits av Polen utan följer samma mönster som de övriga artiklarna om formerna för uttryckande av samtycke.

Den svenske representanten anförde invändningar mot de ändringar som redaktionskommittén gjort i det polska förslaget. Det kunde inte råda mycket tvivel om att överenskommelser som ingicks genom noteväxling blev omedelbart bindande, om inget annat stipulerats. Han ansåg att konferensen därför borde kunna fastställa en subsidiär regel åtminstone för traktater som hade denna särskilda form.

Konferensen antog artiklarna 12, 14 och 15 utan att vidta någon ändring i ILC:s utkast.

Art. 16

Art. 16 anger att ratifikationsinstrument — liksom instrument genom vilka stater godtar, godkänner eller ansluter sig till en traktat — får verkan vid deras utväxling mellan de fördragsslutande staterna eller deras deponering hos depositarien. Enligt punkt c) kan sådana instrument också få verkan genom notifikation till de fördragsslutande staterna eller depositarien, om så överenskommits. Enligt ILC:s kommentar var det i nämnda punkt avsedda notifikationsförfarandet visserligen mindre vanligt men användes ibland som en förenklad motsvarighet till utväxling eller deponering av instrument.

Art. 17

En stats samtycke till att vara bunden av viss del av en traktat får enligt art. 17 verkan endast om traktaten tillåter detta eller de andra fördragsslutande staterna samtycker därtill. Artikeln innebär ingen inskränkning av rätten att göra reservationer till en traktat i enlighet med art. 19—23.

Art. 18

Efter att ha undertecknat en traktat som blir bindande först genom ratifikation eller godkännande är en stat enligt art. 18 skyldig att avhålla sig från handlingar som skulle omintetgöra traktatens ändamål och syfte. Denna förpliktelse består tills staten klargjort att den inte avser att tillträda traktaten. Samma förpliktelse åvilar en stat när den uttryckt sitt samtycke till att vara bunden av en traktat och denna ännu inte trätt i kraft, under förutsättning att ikraftträdandet inte oskäligt fördröjs.

ILC

ILC anförde i sin kommentar att det föreföll vara allmänt erkänt att undertecknandet av en traktat som kräver ratifikation medför en *bona fide*-förpliktelse för signatärstaten att avhålla sig från handlingar ägnade att omintetgöra traktatens ändamål. ILC hänvisade till ett precedensfall, där Haagdomstolen tycktes ha ansett att, om en traktat ratificerades, en signatärstats missbruk av sina rättigheter under tiden före ratifikationen kunde innebära en kränkning av statens skyldigheter enligt traktaten. Kommissionen ansåg att förpliktelsen i fråga inträdde redan på det stadium då förhandlingar om avslutande av en traktat inleddes. Förpliktelsen gällde *a fortiori* för en stat som ratificerat eller på annat sätt tillträtt en traktat, om det dröjde någon tid innan traktaten trädde i kraft.

Konferensen

Vid konferensen riktades från många håll kritik mot artikeln i dess form enligt ILC:s utkast, särskilt mot en av ILC föreslagen punkt, enligt vilken en förpliktelse att inte omintetgöra en traktats ändamål skulle åvila stater redan när de inlett förhandlingar om att ingå traktaten. Mot bestämmelsen invändes bl. a. att dess innebörd var oklar och att den kunde alltför mycket inskränka staters handlingsfrihet. Konferensen beslöt att stryka denna punkt i ILC:s utkast.

En del delegationer ville gå längre och stryka hela artikeln. De bestred visserligen inte den *bona fide*-princip som låg till grund för artikeln men framhöll svårigheten att omforma principen till en rättsregel. Storbritannien ansåg att bestämmelserna i artikeln skulle bli nästan omöjliga att tillämpa. Ett brittiskt förslag om strykning av artikeln blev dock avslaget.

Reservationer*Art. 19 och 20*

Vid undertecknande, ratificering eller godkännande av en traktat eller vid anslutning till en traktat kan en stat enligt art. 19 avge en reservation, såvida inte reservationen är förbjuden enligt traktaten eller är oförenlig med dess ändamål och syfte.

Art. 20 innehåller bestämmelser om godtagande av reservationer och om invändningar mot sådana. I *mom. 1* fastslås att en reservation som uttryckligen är tillåten enligt traktaten inte behöver i efterhand godtas av de övriga fördragsslutande staterna. *Mom. 2* avser fall där traktaten med hänsyn till det begränsade antalet parter och sitt ändamål och syfte uppenbarligen förutsatts skola gälla i sin helhet mellan alla parter. För en reservation till en sådan traktat krävs att den godtas av alla parter. När det är fråga om en reservation till en traktat som utgör stiftelseurkund för en internationell organisation, krävs enligt *mom. 3*, om inte annat bestämts i traktaten, att reservationen godtas av organisationens behöriga organ.

I övriga fall gäller enligt artikelns *mom. 4*, såvitt inte annat föreskrivs i traktaten, att traktaten blir gällande mellan den stat som gjort reservationen och de stater som godtar denna och att statens samtycke till att vara bunden av traktaten får verkan så snart åtminstone en av de andra fördragsslutande staterna godtagit reservationen. Även i förhållande till en part som framställt invändning mot reservationen blir traktaten gällande för den stat som gjort reservationen, såvida inte parten i fråga uttryckligen förklarat motsatsen vara dess avsikt.

Enligt *mom. 5*, vilket likaledes gäller endast om traktaten inte föreskrivcr annat, anses en stat ha godtagit en reservation, om den inte framställt invändning mot reservationen inom tolv månader efter att ha underrättats om denna eller senast vid sitt tillträde av traktaten, om detta sker vid en senare tidpunkt.

ILC

ILC:s förslag till regler angående reservationer grundade sig i väsentliga delar på det rådgivande yttrande som avgavs av Internationella domstolen den 28 maj 1951 till FN:s generalförsamling med anledning av vissa reservationer till konventionen i Paris den 9 december 1948 om förebyggande och bestraffning av folkmord (genocide). Den förut förhärskande uppfattningen, som bl. a. var vägledande för Nationernas Förbunds sekretariat i fråga om verkningarna av reservationer till multilaterala traktater, var att en stat inte kunde tillträda en traktat med reservationer utan de därav berörda staternas uttryckliga eller tysta medgivande. Denna s. k. enhällighetsregel hade sin grund i internationella konventioners allmänt antagna egenskap av kontrakt, av vilken följde att en reservation till en konvention egentligen endast innebar ett erbju-

dande av staten i fråga att tillträda konventionen utan att vara bunden av vissa av dess bestämmelser. För att få verkan måste erbjudandet antagas av de övriga parterna. I utlåtandet rörande genocidekonventionen förklarade Internationella domstolens majoritet att den inte ansåg den traditionella uppfattningen ha upphöjts till en rättsregel. Med 7 röster mot 5 uttalade domstolen som sin mening att en stat som gjort en reservation, som en del av de till konventionen anslutna staterna motsatt sig men andra godtagit, kunde anses ansluten till konventionen, om reservationen var förenlig med konventionens ändamål och syfte. Domstolen anförde vidare att en konventionspart som motsatte sig en reservation och fann den oförenlig med konventionens ändamål och syfte hade rätt att anse staten i fråga inte vara ansluten till konventionen. Om den däremot godtog reservationen som förenlig med konventionens ändamål och syfte, hade den rätt att anse staten vara ansluten till konventionen. Domstolen underströk att dessa uttalanden hänförde sig uteslutande till genocidekonventionen. Detta dämpade dock inte den kritik som riktades mot domstolens utlåtande. Särskilt varnades för det kaotiska och osäkra tillstånd som oundvikligen skulle bli följden, om domstolens uppfattning tillämpades på multilaterala konventioner i allmänhet.

ILC hade år 1950 fått ett särskilt uppdrag att studera frågan om reservationer till multilaterala konventioner ur kodifieringssynpunkt. Kommissionen avgav en rapport härom år 1951 kort efter domstolens utlåtande. Enligt rapporten hade kommissionen funnit att det kriterium som domstolens uppställt i fråga om genocidekonventionen, dvs. en reservations förenlighet med konventionens ändamål och syfte, var alltför subjektivt för att kunna tillämpas på multilaterala konventioner i allmänhet. I rapporten rekommenderades som huvudregel, med vissa modifierationer, den traditionella principen om enhälligt samtycke som förutsättning för att en stat skall kunna tillträda en traktat med reservationer.

ILC övergav emellertid denna ståndpunkt år 1962, då kommissionen tog vissa grundläggande frågor under omprövning. Den ansåg att om en traktat själv reglerar frågan om reservationer, traktatens egna bestämmelser måste vara avgörande. Reservationer som traktaten förbjuder är uteslutna, medan sådana som traktaten tillåter utan vidare får verkan. Vad angår fall där traktaten inte nämner något om reservationer fann kommissionen emellertid nu, att det krav på "förenlighet" som domstolen uppställt i sitt yttrande om genocidekonventionen var lämpligt att antagas som ett allmänt kriterium i fråga om tillåtligheten av reservationer till multilaterala traktater och av invändningar mot sådana. Enhälligt samtycke måste å andra sidan presumeras vara nödvändigt i fråga om traktater mellan en mindre grupp av stater. Det var i huvudsak dessa principer som låg till grund för kommissionens utkast till artiklar om reservationer.

ILC framhöll i sin kommentar till de två artiklarna att frågan hade

kommit i ett annat läge efter år 1951. Statssamfundet hade undergått en så snabb expansion att redan antalet potentiella deltagare i multilaterala traktater nu tycktes göra enhällighetsregeln mindre praktiskt användbar. Härtill hade kommit den praxis som utbildat sig som en följd av att många stater motsatte sig regeln och att domstolen vägrat att anse denna vara en rättsregel. En stat som gjort reservationer till en konvention betraktades numera i praktiken som ansluten till konventionen av majoriteten av de parter som inte rest invändningar mot reservationerna. Sedan kommissionen väl hade beslutat sig för att förordna ett mera flexibelt system för allmänna multilaterala traktater, hade kommissionen vidare ansett, att det inte fanns tillräckliga skäl att göra en skillnad mellan olika slag av multilaterala traktater, utom så till vida att från den allmänna regeln borde undantagas traktater ingångna mellan ett litet antal stater.

Konferensen

I den debatt om ILC:s förslag som ägde rum vid konferensen framträdde huvudsakligen tre olika meningsriktningar. Sovjetunionen företrädde den extrema suveränitetsteorin, enligt vilken det är en absolut suverän rättighet att fritt göra reservationer och att bli ansluten till internationella konventioner med reservationer utan hinder av eventuella invändningar mot dem. Från sovjetisk sida framlades ett antal ändringsförslag, som bl. a. gick ut på att de punkter i utkastet till art. 19, som avsåg fall där en reservation är förbjuden enligt traktaten eller där traktaten endast tillåter särskilt angivna reservationer, skulle strykas. Sovjetunionen vände sig vidare mot den regel i ILC:s förslag, enligt vilken en invändning mot reservationer skulle hindra traktatens ikraftträdande mellan den stat som gjort invändningen och den stat som gjort reservationerna, om den förra inte angett annat. Enligt det sovjetiska förslaget skulle motsatt presumtion gälla. Den sovjetiske delegaten anförde som motivering för de föreslagna ändringarna bl. a. att friheten att göra reservationer härrörde från staters suveräna rätt att försvara särdrag i deras rättsordningar.

Till motsatt ytterlighet gick Ceylon, som förslog att ILC:s utkast till art. 19 skulle ersättas med den enkla regeln att en stat kunde göra reservationer vid tillträde av en traktat, om och i den utsträckning som traktatens bestämmelser angav detta. En så långtgående inskränkning av reservationsrätten var det inte många som förordade.

Storbritanniens delegation medgav att enhällighetsregeln numera kunde te sig perfektionistisk. Den uttryckte emellertid tvivel om effektiviteten av det krav på förenlighet med traktatens ändamål och syfte, som uppställts i art. 19:c. Kravet kunde bli utan verkan, om art. 20:4 innebar att det helt skulle överlämnas åt varje part att bedöma huruvida kravet var uppfyllt. Enligt den brittiska delegationens mening borde bestämmelsen om förenlighet uppfattas som ett objektiva kriterium. För att ga-

rantera en objektiv tillämpning krävdes dock, att det inrättades något organ eller någon procedur som kunde anlitas i fall där det gjordes reservationer som en stor del av de berörda parterna ansåg oförenliga med traktatens ändamål och syfte. Liknande synpunkter anfördes av flera andra delegationer, däribland den svenska.

Konferensens sakkunnige rådgivare bekräftade att ILC genom kravet på förenlighet hade avsett att ange ett objektivt kriterium. Han medgav å andra sidan att det i utkastet föreslagna sättet för kriteriets tillämpning var subjektivt, eftersom tillämpningen berodde på vederbörande staters eget bedömande. Detta vore dock kännetecknande för många internationella rättsregler i avsaknad av rättsligt avgörande.

För att i någon mån komma ifrån den osäkerhet som det vaga förenlighetskriteriet kunde leda till föreslog några delegationer att man skulle införa ett system med majoritetsbeslut. Enligt detta skulle en reservation behöva godtagas, uttryckligt eller tyst, av en enkel eller två tredjedels majoritet av de berörda staterna, innan den stat som gjort reservationen kunde anses ansluten till traktaten. Ändringsförslag av denna innebörd framlades av Japan, Filippinerna, Sydkorea och Australien.

Flera stater, däribland Sverige och Danmark, fäste vikt vid att enhällighetsregeln skulle fortsätta att gälla för traktater mellan ett mindre antal stater. Den svenska delegationen anmärkte att de i art. 20: 2 uppställda villkoren innebar en alltför snäv begränsning av regelns tillämpningsområde. Det förhållandet att de förhandlande staternas antal var litet borde vara tillräckligt skäl att anse regeln tillämplig. Förenta staterna föreslog att de två villkoren i början av art. 20: 2 — det begränsade antalet stater och traktatens ändamål — skulle gälla var för sig och inte kumulativt, dvs. att "och" skulle ersättas med "eller". Enligt ett franskt ändringsförslag skulle de huvudsakliga kriterierna för enhällighetsregelns tillämplighet vara, att traktaten var avsedd att gälla endast mellan vissa i traktaten bestämda stater och att dess ikraftträdande för alla de förhandlande staterna var en väsentlig förutsättning för överenskommelsen. Den franska delegationen önskade för övrigt också i vissa andra delar av konventionen införa undantag för dessa s. k. begränsade traktater ("restricted multilateral treaties").

Även mot bestämmelsen i art. 20: 3 angående reservationer till en traktat om upprättande av en internationell organisation riktades invändningar från olika håll. Schweiz föreslog att bestämmelsen skulle utgå, eftersom den berörde villkoren för medlemskap i en organisation och sådana frågor inte borde behandlas i förevarande konvention.

Ändringsförslagen blev nästan utan undantag avslagna. De två artiklarna i ILC:s utkast stod sig således utan nämnvärda ändringar under konferensens första session. En rätt allmänt omfattad mening var att de av kommissionen föreslagna reglerna, även om de inte var helt invändnings- eller riskfria, dock representerade en rimlig och balanserad medelväg mellan å ena sidan den oinskränkta suveränitetsuppfattningen och å andra sidan den strikta enhällighetsregeln, som alltmer kommit att framstå som otjänlig för det starkt utvidgade internationella stats-samfundets behov.

Under konferensens andra session tog Sovjetunionen åter upp sitt förslag om att presumptionen angående verkan av invändningar mot reservationer skulle vara den motsatta mot vad ILC föreslagit. Den sovjetiska delegationen gjorde gällande att stater faktiskt anser att underlåtenhet av en stat att ange de avsedda rättsverkningarna av en invändning som den framställt innebär samtycke till att traktaten träder i kraft för dess del i förhållande till den stat som gjort reservationen. Konferensens sakkunnige rådgivare förklarade att ILC funnit att en sådan presumption kunde uppmuntra stater att göra reservationer och att det också vore mera logiskt att antaga meningen med en invändning vara att staten inte önskade vara bunden av traktaten i förhållande till den stat som gjort reservationen. Rådgivaren ansåg det dock tvivelaktigt, om några mera väsentliga sakskaletalade för den ena eller den andra presumptionen. Huvudsaken var att regeln var helt klar. Vid omröstning visade det sig att opinionen i denna fråga hade svängt om sedan föregående session. Det sovjetiska ändringsförslaget blev således antaget av konferensen. I övrigt vidtogs ingen saklig ändring i ILC:s utkast under den andra sessionen.

Art. 21

Art. 21 reglerar rättsverkningarna av en reservation som blivit fastställd i förhållande till annan part enligt de föregående artiklarna. I *mom. 1* fastslås att de bestämmelser i traktaten som reservationen avser modifieras mellan de båda staterna i den utsträckning som reservationen anger. I det inbördes förhållandet mellan andra parter har reservationen enligt *mom. 2* ingen sådan verkan. När en part rest invändning mot reservationen men inte motsatt sig traktatens ikraftträdande mellan sig själv och den stat som gjort reservationen, blir följden enligt *mom. 3* att de bestämmelser som reservationen avser, i den utsträckning reservationen anger, inte gäller dem emellan.

Artikeln överensstämmer med ILC:s utkast, bortsett från den följdändring som gjordes i den första satsen av *mom. 3*, sedan konferensen antagit Sovjetunionens förslag om ändring av art. 20: 4: b angående verkan av invändningar mot reservationer.

Vid konferensen förekom ett meningsutbyte angående rättsverkningarna av en reservation i det fall som avses i *mom. 3*. Redaktionskommittén hade gett den sista satsen en i förhållande till ILC:s utkast ändrad lydelse, enligt vilken en reservation i detta fall skulle ha samma verkan som enligt *mom. 1*. Mot denna ändring riktades kritik av bl. a. Nederländerna och Sovjetunionen. Dessa medgav att en reservation som gick ut på att en viss bestämmelse i traktaten inte skulle gälla hade samma verkan, när invändning gjorts som när den godtagits. Det fanns emellertid enligt deras mening andra slag av reservationer, för vilka detta inte kunde vara riktigt. De föreslog därför en återgång till ILC:s text, vilket också blev konferensens beslut. Storbritanniens delegation var dock av annan mening. Den ansåg att en konvention i förhållande till en stat som gjort reservationer måste gälla antingen med de inskränkningar som

reservationerna angav eller också inte alls. Konventionen kunde inte tillåtas gälla för staten i fråga, samtidigt som en eventuell tvist om verkningarna av en reservation mot vilken invändning gjorts lämnades olöst. Det skulle leda till den sorts oreda som konferensen hade till uppgift att söka förhindra.

På särskild fråga av konferensens ordförande bekräftade redaktionskommitténs ordförande att artikelns mom. 3 innebar att traktaten i fråga trädde i kraft mellan de båda staterna med undantag för den bestämmelse, mot vilken reservationen gjorts. Beträffande innebörden av uttrycket "to the extent of the reservation" i mom. 3 förklarade han att om en reservation t. ex. berörde endast de första tre momenten i en artikel, endast dessa tre moment inte skulle gälla mellan de båda staterna.

Art. 22

Enligt art. 22, vars bestämmelser uttryckligen anges vara av subsidiär natur, kan en reservation återtagas när som helst. Återtagandet får verkan i förhållande till annan fördragsslutande stat först när denna mottagit meddelande därom. Enligt artikeln kan en invändning mot en reservation likaledes återtagas när som helst.

ILC

ILC förklarade i sin kommentar att kommissionen var medveten om att de övriga parterna, när en reservation återtas, i vissa fall kan behöva anpassa sin interna rätt till den nya situationen. Kommissionen hade dock inte ansett sig böra föreslå en allmän regel om en viss tidsfrist för detta ändamål. Om det skulle dröja något, innan en part genomfört nödvändiga ändringar i sin interna rätt, kunde den part som gjort reservationen och därmed varit upphovet till svårigheterna inte *bona fide* beklaga sig däröver.

Konferensen

I ILC:s utkast avsåg artikeln endast återtagande av reservationer. Konferensen införde bestämmelsen om återtagande av invändningar mot reservationer.

Enligt ILC:s utkast skulle återtagandet av en reservation inte få verkan förrän de övriga fördragsslutande staterna mottagit meddelande därom. Redaktionskommittén ansåg att återtagandet borde få verkan i förhållande till en fördragsslutande stat när den för sin del hade under rättats därom, även om inte alla de övriga fördragsslutande staterna nåtts av meddelandet. Texten ändrades i enlighet härmed.

Art. 23

Art. 23 innehåller bestämmelser om det formella förfarandet vid avgivande av reservationer och vid anmälan om godtagande av eller om in-

vändningar mot sådana. Enligt *mom. 1* måste sådana förklaringar avges i skriftlig form och delges de fördragsslutande staterna och andra stater som är berättigade att tillträda traktaten. *Mom. 2* föreskriver att en reservation som gjorts vid traktatens undertecknande måste bekräftas vid efterföljande ratifikation eller godkännande av traktaten. Den anses i så fall gjord när den bekräftas. Ett uttryckligt godtagande av reservationen eller en invändning mot denna behöver däremot enligt *mom. 3* inte bekräftas på motsvarande sätt. *Mom. 4* föreskriver att även ett återtagande av en reservation eller av en invändning skall ske i skriftlig form.

ILC påpekade i sin kommentar att förbehåll som uttryckts under förhandlingarna om avslutande av en traktat inte erkänns som reservationer i vare sig denna artikel eller art. 19. Det förekom att sådana på förhandlingsstadiet gjorda uttalanden senare återopades som formella reservationer. Kommissionen hade emellertid ansett det vara av vikt att staten i fråga för att göra sina avsikter fullt klara skulle upprepa den avgivna förklaringen vid sitt tillträde av traktaten.

Vid konferensen gjordes vissa smärre tillägg till ILC:s text. *Mom. 3* utvidgades till att avse även ett uttryckligt godtagande av en reservation. *Mom. 4* saknade motsvarighet i ILC:s text.

Ikraftträdandet av traktater

Art. 24

Art. 24 innehåller bestämmelser om traktaters ikraftträdande. Om inte traktaten anger annat eller de förhandlande staterna överenskommit om annat, träder en traktat i kraft så snart alla de förhandlande staterna uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av traktaten. När en stat tillträder en traktat som redan trätt i kraft träder traktaten i kraft för den staten vid tillträdet, om inte traktaten förskriver annat.

Enligt artikelns *mom. 4* gäller emellertid de s. k. slutbestämmelserna i en traktat från den tidpunkt då traktatens text blir antagen. Här avses de klausuler i en traktat som reglerar bestyrkandet av texten, sättet att uttrycka samtycke till att vara bunden av traktaten, sättet och datum för dess ikraftträdande, reservationer, depositariens uppgifter och andra frågor som nödvändigtvis uppkommer före traktatens ikraftträdande. Artikelns *mom. 4* saknade motsvarighet i ILC:s utkast.

Art. 25

Enligt art. 25 blir en traktat eller en del av en traktat tillämplig provisoriskt i avvaktan på dess ikraftträdande, om traktaten så föreskriver eller de förhandlande staterna på annat sätt överenskommit därom. Enligt *mom. 2* upphör den provisoriska tillämpningen för en stat, om den meddelar övriga stater att den inte har för avsikt att tillträda traktaten.

ILC hade i sitt utkast till denna artikel använt uttrycket "provisoriskt ikraftträdande". Vid konferensen riktade vissa stater invändningar mot denna formulering och föreslog i stället "provisorisk tillämpning". ILC:s text ändrades i enlighet härmed. Vid konferensen tillfogades vidare mom. 2 om den provisoriska tillämpningens upphörande. Denna bestämmelse saknade motsvarighet i ILC:s utkast.

Traktaters tillämpning och tolkning

Art. 26

Konventionens del III innehåller bestämmelser om traktaters tillämpning och tolkning. Den inledande art. 26 med rubriken "pacta sunt servanda" fastslår att varje i kraft varande traktat är bindande för parterna och skall ärligt fullgöras av dem.

ILC

ILC framhöll i sin kommentar till artikeln att kommissionen velat uttrycka denna grundläggande princip i så enkel form som möjligt. En del medlemmar av kommissionen hade föreslagit att i artikeln också skulle anges att en part skall avhålla sig från handlingar ägnade att omintetgöra traktatens ändamål och syfte. Kommissionen ansåg emellertid att detta klart var inbegripet i skyldigheten att fullgöra traktaten "in good faith".

Viss tvekan hade rätt om behovet av orden "i kraft varande", vilka kommissionen emellertid ansett sig böra medtaga med hänsyn till artikelns logiska samband med andra artiklar, som bl. a. ålade fördragsslutande stater vissa förpliktelser före en traktats ikraftträdande. Orden "i kraft varande" täckte självfallet också traktater som trätt i kraft provisoriskt i enlighet med den föregående artikeln (i vilken dock uttrycket provisorisk tillämpning införts; se ovan).

Konferensen

Vid konferensen framlade flera stater förslag om att uttrycket "i kraft varande" skulle ersättas med "giltig". Försöken att introducera begreppet giltighet i artikeln mötte emellertid bestämda invändningar från andra delegationer. Artikelns antogs i den form som ILC hade föreslagit.

Art. 27

Enligt art. 27 kan en part inte åberopa bestämmelser i sin interna rätt för att rättfärdiga underlåtenhet att fullgöra en traktat. Denna regel innebär ingen inskränkning av art. 46.

Artikeln, som saknade motsvarighet i ILC:s utkast, motiverades med att stater stundom åberopar sin interna rätt för att undandra sig sina in-

ternationella förpliktelser. Artikeln avsåg att förhindra detta genom att uttryckligt fastslå den internationella rättens företrädare.

Art. 28

I art. 28 fastslås att en traktat, om inte annat överenskommits, saknar tillbakaverkande kraft, dvs. inte är tillämplig för någon part på handlingar eller händelser som ägde rum eller förhållanden som upphörde innan traktaten trädde i kraft för parten i fråga.

ILC

ILC framhöll att avgöranden av internationella domstolar bekräftat den allmänna regeln att en traktat inte kan anses vara avsedd att ha retroaktiv verkan, såvida inte en sådan avsikt uttryckts i traktaten eller indirekt framgår av dess bestämmelser.

Det var enligt ILC förenligt med principen om icke-retroaktivitet att tillämpa en traktat på förhållanden som bestod när traktaten trädde i kraft, även om förhållandenas uppkomst låg längre tillbaka i tiden. Som exempel härpå anförde ILC att Europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna inte ansett sig behörig att behandla klagomål över lagstiftningsåtgärder eller administrativa eller judiciella beslut, som tillkommit och blivit slutgiltiga före ikraftträdandet av den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, men å andra sidan tagit upp fall där det gällt nya åtgärder vidtagna efter konventionens ikraftträdande med tillämpning av sådan tidigare lagstiftning.

Artikelns subsidiära natur angavs genom satsen "såvida inte annan avsikt framgår av traktaten eller på annat sätt fastställts". Denna formulering var avsedd att även täcka fall där det inte direkt följde av bestämmelserna i traktaten utan snarare låg i traktatens natur att den skulle ha vissa retroaktiva verkningar.

Konferensen

Mot formuleringen av sistnämnda sats riktades vid konferensen invändningar av Österrike och Grekland, som ansåg att den kunde ge upphov till tolkningssvårigheter och äventyra rättssäkerheten. De föreslog i stället uttrycket "såvida inte traktaten föreskriver annat". Ändringsförslaget blev dock avslaget. — Förenta staterna föreslog en strykning av uttrycket "situation som upphört", vilket enligt dess uppfattning var mångtydigt och t. ex. kunde föranleda parter att hävda att en händelse visserligen inträffat före traktatens ikraftträdande men gett upphov till en situation som inte upphört före ikraftträdandet. Även detta ändringsförslag avslogs. Artikelns antogs av konferensen utan ändringar.

Art. 29

Enligt art. 29 gäller en traktat för varje parts hela territorium, såvida inte annan avsikt framgår av traktaten eller på annat sätt fastställts.

ILC

ILC framhöll i sin kommentar att artikeln endast var avsedd att tillgodose behovet av en subsidiär regel för det fall att parternas avsikter i fråga om en traktats tillämplighet i territoriellt hänseende inte framgick av traktaten eller andra omständigheter. Kommissionen hade föredragit orden "dess hela territorium" framför det i en del konventioner använda uttrycket "territorium eller territorier för vilka parten är internationellt ansvarig", eftersom kommissionen önskade undvika en association till s. k. kolonialklausuler.

Konferensen

Vid konferensen vidtogs en redaktionell ändring i artikeln. I ILC:s utkast användes uttrycket "en traktats tillämpning", mot vilket Ukrainas delegat invände att traktater inte kunde bli direkt tillämpliga inom en stats territorium om inte statens interna rätt medgav det. I hans eget land hade en traktat intern rättsverkan först när en lag därom hade utfärdats. Han föreslog därför att formuleringen i fråga skulle ersättas med "är bindande för varje stat med avseende på". Konferensen ändrade artikeln i enlighet härmed.

Art. 30

Art. 30 reglerar prioriteten mellan staters rättigheter och skyldigheter enligt två traktater i följd rörande samma ämne. Enligt *mom. 1* gäller reglerna i denna artikel såvitt inte annat följer av art. 103 i FN:s stadga. Enligt denna artikel skall en stats förpliktelser enligt FN-stadgan ha företräde framför statens förpliktelser enligt andra internationella överenskommelser.

När den ena traktaten anger att den inte skall utgöra hinder för tillämpning av den andra traktaten, skall enligt *mom. 2* den andra traktaten ha företräde. Om alla parter i den tidigare traktaten också är parter i den senare traktaten, gäller den tidigare traktaten enligt *mom. 3* endast i den utsträckning som dess bestämmelser är förenliga med den senare traktatens. När inte alla parter i den tidigare traktaten är parter i den senare traktaten, är nyssnämnda regel enligt *mom. 4* tillämplig i förhållandet mellan stater som är parter i båda traktaterna, men i förhållandet mellan en sådan stat och en stat som är part endast i den ena traktaten gäller endast denna.

Mom. 5 anger att *mom. 4* inte inverkar på art. 41, som rör överenskommelser om ändring av traktater endast mellan vissa av de fördragsslutande staterna, eller på frågan om en traktats upphörande eller suspension enligt art. 60, liksom inte heller på frågan om en stats ansvarighet i det fall att den ingår eller tillämpar en traktat vars bestämmelser är oförenliga med dess förpliktelser mot en annan stat enligt en annan traktat.

ILC

I sin kommentar förklarade ILC att denna artikel i ett tidigare utkast hade en avfattning som angav att den avsåg prioriteten mellan traktater som innehåller oförenliga bestämmelser. Kommisionen hade emellertid nu föredragit att ge artikeln en mera allmän formulering ("successiva traktater rörande samma ämne"). Ett skäl härför var att kommissionen ville undvika att bestämmelsen i mom. 4 skulle kunna tolkas så, att den medgav en stat att ingå en traktat som är oförenlig med dess förpliktelser mot en annan stat enligt en annan traktat. Fast ordalydelsen reviderats, var emellertid det sakliga innehållet i artikeln detsamma som enligt det tidigare utkastet.

ILC framhöll att traktater inte sällan innehåller klausuler som anger deras förhållande till andra traktater rörande samma ämne. Artikelns mom. 2 avsåg fall där en klausul i en traktat ger företräde åt en annan traktat. Situationen var emellertid en annan, när en traktat anger att den själv skall ha företräde framför andra traktater, tidigare eller senare. Bortsett från art. 103 i FN-stadgan inverkade bestämmelser av detta slag inte på tillämpningen av de allmänna prioritetsreglerna i mom. 3 och 4.

Det låg i vissa traktatförpliktelserns natur att de var avsedda att gälla generellt för alla parter utan undantag. Inom kommissionen hade övervägts, om en senare traktat med oförenliga bestämmelser borde anses ogiltig, när den tidigare traktaten skapat förpliktelser för parterna av särskild art, i synnerhet sådana förpliktelser som till sin natur var "interdependent" eller "integral". Enligt kommissionens mening fanns emellertid inte anledning att införa en särskild regel rörande dessa typer av traktater. Frågan om påföljderna för en stat som ingår eller tillämpar en senare traktat med oförenliga bestämmelser fick även i dessa fall bedömas enligt reglerna om internationell statsansvarighet för traktatbrott.

Konferensen

Artikeln antogs av konferensen med endast några redaktionella ändringar.

Vid konferensen tog Storbritanniens delegat upp vissa frågor rörande den praktiska tillämpningen av reglerna i förevarande artikel. Han påpekade att tvivel kunde uppstå om vilken av två traktater som var den tidigare eller senare, t. ex. om den ena undertecknats först men trätt i kraft senare än den andra. Han ansåg att avgörande för frågan borde vara tidpunkten för antagandet av texten, inte ikraftträdandet. Konferensens sakkunnige rådgivare förklarade sig vara av samma mening. Denne påpekade dock att ikraftträdandet var relevant för frågan, vid vilken tidpunkt reglerna i artikeln skulle få verkan för varje enskild part. Skyldighet att iaktta dessa regler inträdde för en part, när de båda traktaterna trätt i kraft för den parten. — Den brittiska delegationen framhöll vidare att uttrycket "rörande samma ämne" enligt dess uppfattning borde tolkas restriktivt. I uttrycket borde inte inbegripas fall där en traktat som generellt reglerar ett ämne står i konflikt med någon

enstaka bestämmelse i en tidigare traktat rörande ett helt annat ämne. I ett sådant fall var det en tolkningsfråga, vilken traktat som skulle ha företräde. Sådana tolkningsregler som "generalia specialibus non derogant" kunde vara tillämpliga. Även i detta uttalande instämde konferensens sakkunnige rådgivare. Denne bekräftade också den brittiske delegatens förmodan att reglerna i artikeln var av huvudsakligen subsidiär natur och således inte hindrade att traktaterna själva reglerade prioritetsfrågorna, vilket tvärtom var önskvärt.

Art. 31 och 32

Art. 31 innehåller en allmän regel om tolkningen av traktater: en traktat skall tolkas *bona fide* i överensstämmelse med den gängse meningen av traktatens uttryck sedda i sitt sammanhang och mot bakgrunden av traktatens ändamål och syfte.

I *mom. 2* anges att vid tolkningen skall beaktas, förutom traktatens text med preambel och bilagor, överenskommelser som vid traktatens ingående träffats mellan alla parterna rörande traktaten och instrument avseende denna som därvid upprättats av en eller flera parter och godtagits som sådana av övriga parter. Vidare skall enligt *mom. 3* hänsyn tas till senare överenskommelser mellan parterna om traktatens tolkning eller tillämpning och sådan praxis vid dess tillämpning som visar att parterna är ense om tolkningen, liksom också till tillämpliga regler i internationell rätt. Enligt *mom. 4* skall ett uttryck tilläggas en speciell mening, om det är tydligt att detta var parternas avsikt.

Enligt art. 32 kan supplementära tolkningsmedel, såsom förarbetena till traktaten och omständigheterna vid dess ingående, anlitas för att söka bekräftelse på den mening som framgått vid tillämpning av art. 31. Dessa hjälpmedel kan också användas för att fastställa meningen, när oklarhet eller tvetydighet kvarstår efter en tolkning enligt art. 31 eller sådan tolkning leder till ett resultat som uppenbarligen är orimligt eller oförnuftigt.

ILC

I sin kommentar till dessa artiklar konstaterade ILC att det bland jurister finns olika uppfattningar om metoderna vid tolkning av traktater. En del lägger framför allt vikt vid parternas verkliga avsikter och medger i enlighet härmed ett fritt anlitage av andra källor än traktaten själv, såsom dess förarbeten. Andra tillmäter traktatens syfte stor betydelse och är därför mera benägna, särskilt när det gäller allmänna multilaterala traktater, att medge teleologiska tolkningar av texten som går utöver parternas i texten uttryckta avsikter och även kan avvika från dessa. De flesta betonar emellertid textens primära betydelse som grundval för tolkningen av en traktat, samtidigt som de i viss utsträckning medger att andra bevis om parternas avsikter beaktas, liksom också traktatens ändamål och syfte.

ILC erinrade vidare om att internationella domstolar vid tolkningen av traktater åberopat åtskilliga olika tolkningsregler. Nästan varje princip eller maxim som används inom interna rättssystem vid tolkning av lagar och avtal hade kommit till användning även på det internationella planet. Kännetecknande för många av dessa regler var emellertid att tillämpningen av den ena eller den andra regeln inte var obligatorisk. De tjänade närmast som hjälpmedel, vilkas användning berodde på domstolens egen bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet.

Kommissionen hade begränsat sig till att söka skilja ut och kodifiera de jämförelsevis få grundsatser som utgjorde allmänna regler för tolkningen av traktater. Med hänsyn till de olika åsikter som fanns om tolkningsmetoderna hade kommissionen ansett sig böra klart ta ställning till textens roll vid traktattolkning. Regler om vilka källor som kunde anlitas för att fastställa parternas avsikter behövdes bl. a. för tillämpningen av de i konventionen i ett antal artiklar intagna klausuler, som skiljer mellan uttryckliga traktatbestämmelser och parternas underförstådda avsikter. Ett visst mått av enighet om de grundläggande tolkningsreglerna var vidare av vikt inte bara vid tillämpningen utan också vid utarbetandet av traktater.

Kommissionen hade varit enig om att utgångspunkten för traktattolkning är traktatens text. Det gällde att fastställa dennas mening, inte att utforska parternas bakomliggande avsikter. ILC framhöll att kärnan i denna tolkningsmetod var principen att parterna skall presumeras ha haft den avsikt som framgår av de av dem använda uttrycken, fattade i deras gängse mening. Därvid avsågs inte den gängse meningen av ett uttryck i och för sig utan sett i samband med traktaten och mot bakgrunden av traktatens ändamål och syfte (art. 31: 1). ILC påpekade att Haag-domstolen i flera fall vid tolkningen av enskilda bestämmelser i en traktat stött sig på uttalanden i preambeln om traktatens syfte.

Det hade inte varit kommissionens avsikt att fastställa en rangordning mellan de olika i art. 31 angivna tolkningsmedlen. Artikelns olika element sammanhängde alla med varandra och var avsedda att tillämpas gemensamt som en enda tolkningsregel, vilket kommissionen velat understryka genom att i rubriken använda detta ord i singularis.

Till de i art. 31:3 angivna tolkningsmedlen hör sådan praxis vid en traktats tillämpning, som visar att parterna är överens om traktatens innebörd. ILC förklarade att denna bestämmelse förutsatte att det förelåg samförstånd mellan parterna "som helhet". Däremot var det inte nödvändigt att varje enskild part själv utövat ifrågavarande praxis. Det kunde vara tillräckligt att parten godtagit denna.

Av art. 31: 3: c framgår att i förhållandet mellan parterna tillämpliga regler i internationell rätt skall beaktas vid tolkningen. I ett tidigare utkast hade bestämmelsen en annan formulering, enligt vilken den avsåg relevanta folkrättsregler i kraft vid tiden för traktatens ingående. Enligt

ILC:s kommentar hade kommissionen ansett sig böra stryka denna tidsbestämning, då det var möjligt att tolkningen av en traktat kunde påverkas av att rättsliga termer som använts i traktaten fått en annan innebörd genom rättsutvecklingen efter traktatens ingående. Hur sådana fall skulle bedömas, berodde enligt kommissionens mening främst på parternas avsikter.

ILC framhöll att alla de i art. 31 angivna tolkningsmedlen hänförde sig till den tidpunkt då parternas överenskommelse kom autentiskt till uttryck i texten eller till tiden därefter. Detta var inte fallet med förarbetena. Dessa hade därför som tolkningsmedel inte samma autentiska karaktär, hur värdefulla de än ibland kunde vara för att belysa de i texten använda uttrycken. Dessutom kunde det inte förnekas att förhandlingsprotokoll o. d. i många fall var ofullständiga eller vilseledande, så att stor försiktighet måste iakttagas vid bedömning av deras värde som tolkningsmedel. Den skillnad som gjordes i art. 31 och 32 mellan autentiska och supplementära tolkningsmedel var därför enligt kommissionens mening både berättigad och önskvärd.

Konferensen

Vid konferensen framlade Förenta staterna ett ändringsförslag, som gick ut på att sammanslå art. 31 och 32 och eliminera skillnaden mellan autentiska och supplementära tolkningsmedel. Enligt förslaget skulle en traktat tolkas *bona fide* i syfte att fastställa den mening som skall tilläggas dess uttryck mot bakgrunden av alla relevanta faktorer. Efter denna bestämmelse skulle följa en icke uttömmande uppräkningslista av nio faktorer, däribland traktatens text, dess ändamål och syfte, förarbetena och omständigheterna vid dess ingående.

Den amerikanska delegationen kritiserade ILC:s utkast som alltför stelt och restriktivt och ifrågasatte, om det gav uttryck åt gällande folkrätt. Tendensen i rättsutvecklingen var att hänsyn skulle tas till alla omständigheter som kunde inverka på bedömningen av den gemensamma avsikt som parterna sökt uttrycka i texten. Ordens naturliga eller vanliga betydelse hade inte betraktats som oavvisliga imperativ, vilka uteslöt ytterligare undersökning, utan snarare som ett viktigt vittnesbörd, bland många andra sådana, om parternas gemensamma avsikt.

Syftet med Förenta staternas förslag var att undvika en fast hierarki mellan tolkningsmedlen och ställa till uttolkarens förfogande vilket som helst av de medel som kunde vara av betydelse under de omständigheter som förelåg i det särskilda fallet.

Motsatt uppfattning hävdades med eftertryck av bl. a. Storbritanniens delegat, som försvarade principen att vid traktattolkning huvudvikten måste läggas vid traktatens text. Han påpekade att många multilaterala traktater biträtts av en del stater först i efterhand genom anslutning. Det var knappast möjligt att bedöma sådana staters rättigheter och skyldigheter efter de ursprungliga upphovsmännens förmodade gemensamma avsikter. Det vore rimligare att antaga, att texten uttryckte de gemensamma avsikterna och att traktattolkningens primära uppgift var att

klargöra textens innebörd. Den brittiske delegaten underströk vidare att förarbeten nästan alltid utgjorde en bristfällig källa för fastställande av parter avsikter. De bestod i allmänhet av referat av uttalanden gjorda under förhandlingarna. Sådana referat var oftast både vilseledande och ofullständiga. Alla delegationer uttalade sig inte om varje särskild fråga och ett uttalande gjort tidigt under förhandlingarna kunde ange en delegations avsikter på detta stadium men inte ha något samband med den slutgiltiga texten. Dessutom utelämnades de informella möten som förekom mellan delegationschefer och som ofta var den mest betydelsefulla delen av förhandlingarna. ILC:s behandling av förarbetena som källa vid traktattolkning innebar endast ett erkännande av att bevisvärdet av förarbeten var mindre än själva traktatens text.

Frankrikes delegat uttalade sig i samma riktning. Det var mycket mindre äventyrligt och mera rättvist att för utrönande av parternas avsikter hålla sig till vad de överenskommit skriftligt än att utanför texten leta efter de betydligt mer opålitliga belägg för deras avsikter, som kunde påträffas här och var i ofullständiga och ensidiga handlingar.

Det stora flertalet talare i debatten motsatte sig Förenta staternas ändringsförslag. Konferensens sakkunnige rådgivare framhöll i anslutning till debatten att ILC inte hade sökt ta ställning till den ena eller den andra teorin om traktattolkning. De regler som den utformat hade emellertid varit avsedda att motsvara statspraxis. Vid omröstningen blev det amerikanska ändringsförslaget avslaget med överväldigande majoritet. Artiklarna om traktattolkning antogs senare genom enhälligt beslut av konferensen.

Art. 33

I art. 33 fastslås att en traktattext som bestyrkts på två eller flera språk har samma vitsord på varje språk, såvida inte traktaten föreskriver eller parterna är överens om att en särskild version skall ha företräde i händelse av skiljaktigheter. Endast de bestyrkta språkversionerna presumeras vara autentiska. Traktatens uttryck förutsätts ha samma mening i varje autentisk text. I händelse av skiljaktigheter skall den mening antagas, som bäst sammanjämkar texterna, med beaktande av traktatens ändamål och syfte.

ILC

ILC framhöll i sin kommentar att det föreföll vara allmänt erkänt att de olika språkversionerna av en traktat, om annat inte angetts i traktaten, är likvärdiga. Artikelns avsåg de språk på vilka traktatens text "bestyrkts". Detta uttryck hade valts med hänsyn till art. 10, enligt vilken textens bestyrkande är att betrakta som ett särskilt led i förfarandet vid ingående av en traktat.

Artikelns första stycke innehåller ett allmänt förbehåll för fall där traktaten själv anger att en viss text skall ha företräde i händelse av skiljaktigheter. Vid tillämpningen av en sådan bestämmelse i en traktat

kunde frågan uppkomma, om "huvudtexten" skulle gälla automatiskt vid minsta skiljaktighet mellan texterna, eller om åtminstone en del av de normala tolkningsmedlen först skulle anlitas för att söka sammanjämka texterna, innan det kunde anses föreligga "skiljaktighet". Internationella domstolsavgöranden gav inte någon direkt ledning för sådana fall, och kommissionen hade inte ansett frågan böra regleras i samband med de allmänna tolkningsreglerna. Hur frågan borde lösas, berodde huvudsakligen på parternas avsikter vid bestämmelsens införande i traktaten.

När en traktat var flerspråkig, krävdes som ett led i tolkningen av traktaten en jämförelse av texterna. Utgångspunkten måste därvid vara att traktaten trots flerspråkigheten förblev en enda traktat och att uttrycken på alla språken således var avsedda att ha en och samma mening. Vid tolkningen gällde det att finna texternas gemensamma mening. Av texternas likvärdighet följde vidare att vid olikhet mellan texter försök måste göras att sammanjämka texterna och fastställa parternas avsikter med anlitan av de normala tolkningsmedlen.

Kommissionen hade inte funnit skäl att införa en presumtion för restriktiv tolkning i fall där den ena språkversionen hade en vidare innebörd än den andra. Huruvida en traktat vid tvetydighet borde tolkas restriktivt, var en mera allmän fråga. Svaret berodde på traktatens natur och det sammanhang i vilket det tvetydiga uttrycket förekom.

Konferensen

Vid konferensen gjordes vissa redaktionella ändringar i artikelns sista stycke, som uppdelades i två. På grundval av ett ändringsförslag av Förrenta staterna tillades vidare i sista meningen orden "med beaktande av traktatens ändamål och syfte", vilka saknade motsvarighet i ILC:s utkast.

Traktater och tredje stat

Art. 34—36

I art. 34 fastställs den allmänna regeln att en traktat inte skapar vare sig förpliktelser eller rättigheter för en tredje stat utan dess samtycke.

För uppkomsten av en förpliktelse för tredje stat krävs enligt art. 35 att traktatparterna avsett att genom en bestämmelse i traktaten fastställa en sådan förpliktelse och att tredje staten uttryckligt och skriftligt accepterat förpliktelsen.

En rättighet uppkommer för tredje stat enligt art. 36, om traktatparterna avsett att genom en bestämmelse i traktaten bevilja tredje stat rättigheten i fråga och tredje staten samtyckt därtill. Om inte annat föreskrivits i traktaten, antages i detta fall tredje staten samtycka, så länge inte motsatsen visar sig vara fallet. I artikelns *mom. 2* föreskrivs att

tredje staten vid utövande av rättigheten skall iaktta de villkor härför, som traktaten anger eller som fastställts i enlighet med traktaten.

ILC

ILC konstaterade i sina kommentarer till dessa artiklar att det var en omstridd fråga huruvida grundsatsen att en traktat inte medför förpliktelser eller rättigheter för tredje stat gäller undantagslöst. Inom kommissionen rådde enighet om att en traktat i sig själv aldrig skapar *förpliktelser* för stater som inte är parter. När de i art. 35 angivna villkoren för en förpliktelses uppkomst var uppfyllda, förelåg i själva verket en ytterligare överenskommelse mellan traktatparterna å ena sidan och tredje staten å den andra. Den rättsliga grunden för förpliktelsen var inte själva traktaten utan den kompletterande överenskommelsen. Även med en sådan syn på saken var detta dock ett fall där en bestämmelse i en mellan vissa stater ingången traktat blev direkt bindande för en annan stat, som varken var eller blev part i traktaten.

Några stater hade i sina yttranden ifrågasatt, om regeln i art. 35 kunde gälla i det fall att bestämmelser i en traktat påtvingades en angripstat. Enligt kommissionens mening låg ett sådant fall utom ramen för den i artikeln fastslagna principen, förutsatt att åtgärderna mot angripstaten stod i överensstämmelse med FN-stadgan. En majoritet av kommissionens medlemmar hade funnit att i konventionen borde intas ett allmänt förbehåll rörande de förpliktelser i förhållande till en traktat, som kunde uppstå för en angripstat till följd av åtgärder vidtagna i enlighet med FN-stadgan. Detta förbehåll återfinns i konventionens art. 75.

ILC förklarade vidare att det inom kommissionen hade rått olika meningar i frågan huruvida en traktat i sig själv kunde ge tredje stat *rättigheter*. Bland kommissionens medlemmar hade en grupp ansett att en traktat, om parterna avsåg det, kunde ha denna verkan, fast tredje staten givetvis inte var skyldig att acceptera eller utöva rättigheterna. En annan grupp hade menat att ingen verklig rättighet förelåg för en stat som inte var part, såvida eller så länge den inte accepterade den erbjudna rättigheten. Enligt deras mening krävdes alltså liksom i fråga om förpliktelser någon form av ytterligare överenskommelse. Kommissionen hade emellertid funnit skillnaden mellan dessa uppfattningar vara huvudsakligen teoretisk. Den förra gruppen medgav att ett avböjande av rättigheten inte behövde vara uttryckligt utan i vissa fall kunde ske indirekt genom underlåtenhet att utöva rättigheten. Den andra gruppen medgav å sin sida att tredje statens acceptering av rättigheten inte behövde vara uttryckligt. Enligt kommissionens mening ledde därför de båda uppfattningarna i de flesta fall till praktiskt taget samma resultat. Kommissionen hade gett art. 36 en utformning som motsvarade de praktiska kraven och inte innebar ett ställningstagande till frågan huru-

vida rättigheten skapades genom traktaten eller genom tredje statens samtycke. Den i artikeln angivna presumptionen för tredje statens samtycke gav nödvändig flexibilitet åt regeln i fall där rättigheten var avsedd att gälla till förmån för stater i allmänhet eller en större grupp av stater.

Konferensen

Vid konferensen antogs art. 34 utan ändring. I slutet av art. 35 tillades ordet "skriftligt" och i andra meningen av art. 36 mom. 1 orden "såvida icke traktaten föreskriver annat".

Flera stater riktade vid konferensen kritik mot bestämmelserna i art. 36: 1 om uppkomsten av rättigheter för tredje stat. Nederländerna ansåg att en sådan rättighet inte uppkom genom ett presumerat samtycke av tredje stat utan snarare förutsatte att den utövades av denna stat. Enligt dess uppfattning överensstämde ILC:s förslag knappast med statspraxis. — Finland föreslog en strykning av andra meningen i art. 36: 1, enligt vilken tredje staten skall presumeras samtycka till rättigheten. Med hänsyn till bl. a. att rättigheter i de flesta traktater var intimt förbundna med förpliktelser innebar denna presumption enligt den finländske delegatens mening ett farligt avsteg från huvudregeln i art. 34. ILC:s argument att presumptionen gav nödvändig flexibilitet åt regeln i art. 36: 1 fann han inte övertygande. Precision var att föredraga framför flexibilitet i detta fall. Flera andra delegationer talade för det finländska förslaget, vilket dock avslogs av konferensen.

Art. 37

För återkallande eller ändring av tredje stats förpliktelser krävs enligt art. 37 traktatparternas och tredje statens ömsesidiga samtycke, om inte annat visas vara överenskommet. För återkallande eller ändring av en rättighet som uppkommit för tredje stat krävs denna stats samtycke, om det visas ha varit avsett att rättigheten inte skulle vara återkallelig.

ILC förklarade i sin kommentar att kommissionen ansett ömsesidigt samtycke böra krävas inte endast när tredje staten själv önskade att en förpliktelse skulle återkallas eller ändras utan även när det var traktatparterna som tog initiativet därtill. Tredje statens samtycke kunde kanske förefalla onödigt, om traktatparterna helt enkelt ville befria tredje staten från förpliktelsen. Kommissionen hade emellertid ansett att så enkla fall skulle bli sällsynta. Man måste räkna med att tredje statens förpliktelse i de flesta fall ingick i ett mera komplicerat sammanhang, som gjorde det önskvärt att varje ändring av förpliktelsen skulle ske med ömsesidigt samtycke.

Situationen var en annan, när en rättighet uppkommit för tredje stat. Det var önskvärt att stater inte skulle avhållas från att skapa rättigheter till förmån för tredje stater, särskilt när det gällde sådana frågor som sjöfart i internationella farleder, av fruktan att förlora sin handlingsfrihet i framtiden. Det var å andra sidan av inte mindre vikt att sådana rättigheter skulle ha en viss fasthet och stadga. Det borde också beaktas

att traktatparter, som önskade att tredje stats rättigheter skulle vara återkalleliga, kunde fastställa detta i traktaten eller genom förhandlingar med tredje staten. Mot bakgrunden av dessa olika omständigheter hade kommissionen föreslagit regeln att en tredje stats rättighet inte skulle vara återkallelig, om det visades att rättigheten varit avsedd att inte kunna återkallas eller ändras utan tredje statens samtycke. En sådan avsikt borde normalt framgå av innehållet i eller arten av de traktatbestämmelser på vilka rättigheten grundades eller av någon mellan traktatparterna och tredje staten träffad överenskommelse eller uppgörelse.

Artikelns antogs av *konferensen* utan någon diskussion.

Art. 38

I art. 38 fastslås att bestämmelserna i art. 34—37 inte på något sätt hindrar att en regel som intagits i en traktat kan bli bindande för tredje stat som internationell sedvanerättsregel, när den är erkänd som sådan.

ILC

I sin kommentar konstaterade ILC att en mellan vissa stater ingången traktat kunde innehålla en regel, eller för något område eller vattendrag upprätta en regim, som sedermera blir allmänt accepterad av andra stater och övergår till att bli bindande för andra stater genom sedvanerätt. Exempel härpå utgjorde Haagkonventionerna om lagar och bruk i lantkrig, överenskommelserna om neutraliseringen av Schweiz och olika fördrag rörande internationella flodvägar och vattenvägar. Likaså kunde en konvention avsedd att kodifiera gällande sedvanerättsregler komma att bli betraktad som den allmänt erkända formuleringen av sedvanerättsreglerna i fråga även av stater som inte var anslutna till konventionen.

I inget av dessa fall var det traktaten själv som hade rättsverkan för tredje stat. Källan till reglernas bindande verkan för andra stater än parterna var sedvanerätt, inte traktaten. Kommissionen hade därför inte ansett att en direkt bestämmelse om den utsträcka tillämplighet som regler i en traktat kunde få genom sedvanerätt borde intagas i konventionen. Den hade dock genom förevarande artikel velat klargöra att sådana verkningar av sedvanerätt inte uteslöts genom vad som utsagts i artiklarna om traktater och tredje stat.

ILC förklarade vidare att det inom kommissionen hade övervägts, om traktater som skapade s. k. objektiva regimer, dvs. förpliktelser och rättigheter som gällde för alla ("erga omnes"), skulle bli föremål för särskild reglering i konventionen. En del medlemmar av kommissionen hade ansett detta motiverat och hade därvid särskilt avsett traktater om neutralisering eller demilitarisering av särskilda territorier eller områden och traktater om navigationsfrihet på internationella floder och vattenvägar. Som ett exempel hade också nämnts fördraget om Antarktis.

Andra medlemmar medgav att traktatförpliktelser och traktaträttigheter i vissa fall kunde få verkan "erga omnes", men det berodde enligt deras mening inte på att vissa traktater hade en särskild ställning i traktaträtten. Fallen i fråga hörde antingen till dem som avsågs i art. 36 eller till dem som täcktes av det allmänna förbehållet i förevarande artikel. Kommissionen hade ansett att en särskild regel om de regimer som avsågs inte hade utsikt att bli allmänt accepterad. Bestämmelsen i art. 36 om traktater avsedda att skapa rättigheter till förmån för stater i allmänhet, tillsammans med de följder av sedvanerätt som nämndes i förevarande artikel, utgjorde en viss rättslig grundval för uppkomsten av traktatförpliktelser och traktaträttigheter med verkan "erga omnes". Längre kunde man f. n. inte gå.

Konferensen

Vid konferensen föreslog Syrien att orden "erkänd som sådan" skulle tilläggas till ILC:s text efter "internationell sedvanerättsregel". Den syriska delegationen sade sig med detta tillägg vilja ange att en regel för att bli bindande för en tredje stat måste vara erkänd av denna stat som internationell sedvanerättsregel. Allt flera nya stater blev medlemmar av det internationella statssamfundet med samma suveräna rättigheter som andra stater, och det kunde inte komma i fråga att de skulle påtvingas sedvanerättsregler, i vilkas utformning de inte tagit del. Det syriska förslaget som i debatten stöddes av flera öststater, latinamerikanska stater och arabstater antogs av konferensen.

Finland och Venezuela föreslog var för sig att artikeln skulle strykas. Den finländske delegaten motiverade sitt förslag med formella skäl. Artikeln var inte påkallad i en konvention som uteslutande behandlade traktaträtten. Venezuela befarade att artikeln i den praktiska tillämpningen kunde leda till att tredje part ålades förpliktelser till vilka den inte samtyckt. Detta kunde avhålla stater från att ratificera konventionen. Förslagen om strykning av artikeln fick dock inte något mera allmänt stöd vid konferensen.

Ändring av traktater

Art. 39

Konventionens del IV innehåller bestämmelser om ändring av traktater och inleds med art. 39, vari fastslås att en traktat kan ändras genom överenskommelse mellan parterna och att reglerna i del II är tillämpliga på en sådan överenskommelse, om inte traktaten föreskriver annat.

I sin kommentar till artikeln förklarade ILC att internationell rätt enligt kommissionens mening inte uppställer något krav på att en överenskommelse om ändring (eller upphävande) av en traktat måste ingås i samma form som traktaten eller i en form som är likvärdig med traktatens. Det har ibland hävdats att så skulle vara fallet. Kommissionen an-

såg att denna åsikt återspeglade konstitutionell praxis i vissa stater och inte internationell rätt. Normalt ändrades en traktat genom en annan traktat i skriftlig form. Reglerna i del II blev då tillämpliga på överenskommelsen om ändring av traktaten. Det stod emellertid parterna fritt att välja vilken form som helst för överenskommelsen. En traktat kunde även ändras genom muntlig eller t. o. m. tyst överenskommelse. Artikelns var inte avsedd att hindra detta.

Artikelns antogs av *konferensen* utan ändring.

Art. 40

Art. 40 innehåller särskilda bestämmelser rörande ändring av multilaterala traktater. Enligt *mom. 1* gäller dessa bestämmelser, såvitt traktaten i fråga inte själv anger annat.

I *mom. 2* föreskrivs att ett ändringsförslag skall delges alla de fördragsslutande staterna och att varje sådan stat skall ha rätt att delta i beslut om vilka åtgärder förslaget skall föranleda, liksom också i förhandlingarna och avslutandet av en överenskommelse om ändringen. En stat som har rätt att tillträda traktaten skall enligt *mom. 3* också ha rätt att tillträda traktaten i dess ändrade form. *Mom. 4* fastslår att en stat som redan är part i traktaten och inte tillträder ändringsöverenskommelsen inte blir bunden av denna. En stat som blir part i traktaten efter ikraftträdandet av denna överenskommelse anses emellertid enligt *mom. 5*, om staten inte själv uttryckt annan avsikt, ha tillträtt traktaten i dess ändrade form. En sådan stat anses dessutom i förhållande till traktatparter som inte är bundna av ändringsöverenskommelsen ha tillträtt traktaten i dess tidigare form.

ILC

ILC framhöll i sin kommentar att multilaterala traktater numera inte sällan själva innehåller bestämmelser om möjligheten att ändra dem. Det starkt ökade antalet traktater mellan ett mycket stort antal stater hade vidare medfört att det var uteslutet att endast medge ändring genom överenskommelse mellan samtliga parter. Det hade blivit allt vanligare att ändringsöverenskommelser sattes i kraft mellan de stater som godkände ändringarna, medan traktaten fortsatte att gälla oförändrad mellan övriga parter. Några detaljerade sedvanerättsregler kunde inte härledas ur de mycket varierande ändringsklausuler som förekom i multilaterala traktater. Kommissionen hade inte heller ansett sig böra utforma fullständiga standardregler i ämnet. Det var dock enligt dess mening önskvärt att konventionen skulle innehålla vissa grundläggande regler om ändringsförfarandet.

ILC underströk att förevarande artikel endast avsåg ändringsöverenskommelser i egentlig mening, dvs. sådana som utarbetas för att ändra en traktat mellan alla parter. Även om de ofta tillträdades av endast en del

av parterna, var det en väsentlig skillnad mellan dessa överenskommelser och sådana som från början var avsedda att gälla mellan en begränsad krets av parter. Dessa senare överenskommelser mellan en del av parterna behandlades för sig i nästa artikel.

Artikeln mom. 2 avsåg att säkerställa varje parts rätt att bli konsulterad vid ändring av en traktat. Kommissionen var medveten om att det inte sällan förekommit att en grupp av parter genomfört en revision av en traktat utan att samråda med de övriga. Kommissionen ansåg emellertid att det låg i det genom en traktat upprättade rättsförhållandets natur, att varje part borde bli tillfrågad i samband med ändringar i traktaten. Detta krav var en direkt följd av parternas skyldighet att handla *bona fide* i sitt förhållande till varandra.

Genom bestämmelsen i mom. 3 beaktades att även stater som hade rätt att tillträda traktaten och särskilt de stater som deltagit i traktatens utarbetande men ännu inte tillträtt denna kunde vara intresserade av ändringar i traktaten. Bestämmelsen gav dem rätt att tillträda traktaten i dess ändrade form. Däremot hade kommissionen inte ansett att det fanns anledning att gå längre och även tillerkänna dem rätt att delta i förhandlingarna om ändringsöverenskommelsen.

Bestämmelsen i mom. 4 var egentligen endast en följd av den allmänna regeln i art. 34 att en traktat inte innebär förpliktelser för en stat som inte är part i traktaten. Kommissionen hade emellertid ansett det böra klargöras att denna allmänna regel gäller även för ändringsöverenskommelser, såvitt inte traktaten föreskriver annat.

De i mom. 5 fastställda presumptionsreglerna tjänade ett praktiskt syfte, eftersom det förekom att stater vid tillträde av en traktat inte angav hur de ställde sig till ingångna ändringsöverenskommelser. Vid formuleringen av dessa presumtioner hade kommissionen följt principen att en stats tillträde av en traktat, om staten inte angett annat, skall ha sådan verkan att största möjliga antal stater kommer att bli ömsesidigt bundna av traktaten.

Konferensen

Artikeln antogs av konferensen utan annan ändring än att uttrycket "varje part" i mom. 2 ersattes med "alla de fördragsslutande staterna". Ändringen föreslogs av Nederländerna, som angav syftet därmed vara att täcka det fall att stater önskade ändra en traktat som ännu inte trätt i kraft. I sådant fall finns inga "parter" i konventionens mening.

Art. 41

Art. 41 avser fall där två eller flera av parterna i en multilateral traktat avser att ingå en överenskommelse för att modifiera traktaten endast dem emellan. Enligt huvudregeln i mom. 1 är en överenskommelse av detta slag tillåten, om den inte påverkar övriga parters ställning vid ut-

övande av sina rättigheter eller fullgörande av sina skyldigheter enligt traktaten och inte modifierar bestämmelser, från vilka en avvikelse skulle vara oförenlig med ett effektivt förverkligande av traktatens ändamål och syfte som helhet. I mom. 2 föreskrivs att parter som avser att ingå en sådan överenskommelse skall underrätta övriga parter därom.

ILC

ILC framhöll i sin kommentar att en uppgörelse mellan två eller en mindre grupp av parter, varigenom dessa sökte modifiera traktaten sinsemellan utan att bereda övriga parter tillfälle att deltaga, låg på ett annat plan än en ändringsöverenskommelse i vars utformning parterna allmänt deltagit, även om den sedan inte ratificerats av alla. Artikelns avsåg främst att ange villkoren för att överenskommelser om modifikationer av detta slag skulle kunna anses tillåtliga. Som ett ytterligare skydd mot otillbörliga modifikationer av en traktat hade kommissionen föreslagit regeln att parter som hade för avsikt att ingå en sådan överenskommelse skulle i förväg underrätta övriga parter om modifikationerna i fråga. Sådan skyldighet borde enligt kommissionens mening föreligga även i det fall att traktaten själv uttryckligen tillät vissa modifikationer, såvida inte traktaten angav annat.

Konferensen

Artikelns antogs av konferensen med endast en mindre redaktionell ändring av den av ILC föreslagna texten.

Viss diskussion förekom vid konferensen rörande ett ändringsförslag av Australien, enligt vilket artikelns inte skulle vara tillämplig på de traktater mellan ett begränsat antal stater som avses i art. 20: 2. Liksom fallet är med reservationer till en sådan traktat, borde enligt förslagsställarens mening även en modifikation av traktaten mellan vissa av parterna kräva alla övriga parters samtycke. Mot förslaget anfördes invändningar av bl. a. Danmark, som ansåg det angeläget att undvika en inskränkning av möjligheten att genom överenskommelser "inter se" modifiera traktater av det slag som avses i art. 20: 2. Enligt den danska delegationens mening var analogin med reservationer mera skenbar än verklig. Att det vid tiden för en multilateral traktats ingående fanns skäl att utesluta reservationer till traktaten hindrade inte att det senare i samband med traktatens tillämpning kunde uppstå behov av modifikationer mellan vissa av parterna. Det fanns ingen anledning att utesluta sådana modifikationer, förutsatt att de övriga parternas rättigheter inte trädde för när. Bestämmelserna i artikelns mom. 1 b) gav dessa parter tillräckligt skydd.

Del IV i ILC:s utkast innehöll *en ytterligare artikel*, enligt vilken en traktat kunde modifieras genom en praxis vid dess tillämpning som visade att parterna överenskommit om att modifiera traktatens bestämmelser. ILC förklarade i en relativt kortfattad kommentar, att artikelns

avsåg fall där det utbildat sig en fast praxis, av vilken framgick att parterna allmänt samtyckt till att traktaten tillämpades på ett sätt som avvek från några av dess bestämmelser. Vid konferensen föreslog flera delegationer att denna artikel skulle strykas. Efter en ingående debatt, under vilken flertalet talare var starkt kritiska mot den av ILC föreslagna artikeln, beslöt konferensen att artikeln skulle utgå.

Allmänt om traktaters ogiltighet och upphörande

Art. 42

Konventionens del V handlar om traktaters ogiltighet, upphörande och suspension. Dess avsnitt 1 innehåller allmänna bestämmelser och inleds med art. 42, som fastslår att giltigheten av en traktat eller av en stats samtycke till att vara bunden av en traktat kan bestridas endast när det följer av konventionen. Likaså skall en traktats upphörande, suspension eller uppsägning, utom genom tillämpning av traktatens egna bestämmelser, kunna äga rum endast i enlighet med konventionen.

ILC

ILC framhöll i sin kommentar till artikeln att konventionen innehöll en uttömmande uppräknig av de grunder som kunde åberopas för åsidosättande av traktatförpliktelser. Föreskriften att det måste ske i enlighet med konventionen syftade på konventionen i dess helhet och inte endast på de artiklar som kunde vara särskilt relevanta i det enskilda fallet.

Kommissionen hade inte ansett "obsolescence" eller "desuetude" böra upptagas som en särskild grund för traktaters upphörande. Även om den faktiska orsaken till att en traktat upphörde att gälla kunde vara att den blivit obsolet, var dock den rättsliga grunden för upphörandet i ett sådant fall att parterna samtyckt till att låta traktaten förfalla, vilket framgick av deras förhållande till denna. Enligt kommissionens mening täcktes därför dessa fall av regeln om en traktats upphörande genom parternas samtycke (art. 54: b).

Kommissionen hade inte heller funnit det böra nämnas som en särskild rättslig grund för traktatförpliktelsernas upphörande, att en part upphört att existera som folkrättssubjekt.

Kommissionen påpekade vidare att frågor om verkningarna av statsuccession, liksom också frågor om den statsansvarighet som kunde uppkomma i samband med traktaters upphörande, hade lämnats åt sidan, såsom framgick av det generella förbehållet i konventionen (art. 73).

Konferensen

Vid konferensen vidtogs några ändringar av redaktionell natur i artikeln. På förslag av redaktionskommittén infördes efter "Giltigheten av en traktat" orden "eller av en stats samtycke till att vara bunden av en traktat". Tillägget avsåg att täcka frågor som gällde en parts bundenhet av en multilateral traktat men inte traktatens giltighet som sådan.

Art. 43

Enligt art. 43 skall en traktats ogiltighet eller upphörande inte på något sätt befria en stat från sådana i traktaten fastställda förpliktelser som åvilar staten enligt internationell rätt oberoende av traktaten.

Art. 44

I art. 44 behandlas frågan om en traktats delbarhet vid tillämpningen av reglerna i del V. *Mom. 1* avser uppsägning, frånträde eller suspension av en traktat enligt traktatens egna bestämmelser eller enligt art. 56. En sådan åtgärd måste avse hela traktaten, om inte annat överenskommits. *Mom. 2—5* innehåller dels särskilda bestämmelser rörande de fall som avses i art. 49—53 och art. 60, dels allmänna bestämmelser om en traktats delbarhet i de övriga fall där fråga kan uppkomma om ogiltighet eller om upphävande, frånträde eller suspension på grundval av konventionen. Enligt sistnämnda bestämmelser kan konventionens regler om ogiltighet och upphävande m. m. under vissa förhållanden inte göras gällande med avseende på hela traktaten utan endast i fråga om särskilda klausuler. Så är fallet, om den grund som åberopas hänför sig enbart till vissa bestämda klausuler i traktaten, vilka låter sig särskiljas från återstoden av traktaten i tillämpningshänseende och inte vid traktatens ingående utgjorde en väsentlig förutsättning för den andra partens eller de andra parternas samtycke till traktaten. En ytterligare förutsättning är att ett fortsatt fullgörande av återstoden av traktaten inte skulle vara obilligt.

ILC

I sin kommentar framhöll ILC att den funnit delbarhetsprincipen med vissa undantag kunna äga tillämpning vid ogiltighet, upphävande och suspension. Allmänt sett föreföll det kommissionen oriktigt att traktater mellan suveräna stater skulle i sin helhet kunna ogiltigförklaras, upphävas eller suspenderas i fall där skälen för en sådan åtgärd hänförde sig till helt sekundära bestämmelser i traktaten. Sådana bestämmelser kunde ibland elimineras utan att balansen mellan parternas intressen nämnvärt rubbades. Med hänsyn till att traktater grundade sig på ömsesidigt samtycke, fick delbarhetsprincipen å andra sidan inte tillämpas på ett sådant sätt att grundvalen för parternas samtycke väsentligt förändrades. Kommissionen hade således sökt finna en lösning som respekte-

rade traktatens ursprungliga grundval men också hindrade att traktaten helt åsidosattes, när anledningen sammanhängde med bestämmelser som inte utgjort någon väsentlig förutsättning för det ömsesidiga samtycket.

Konferensen

I debatterna vid konferensen uttalade sig flera väststater för en utvidgning av möjligheten till separabilitet, i avsikt att därigenom i största möjliga utsträckning undvika att hela traktater blev ogiltiga. Öststaterna och vissa latinamerikanska stater intog en mera restriktiv hållning till delbarhetsprincipen och tryckte på grundsatsen om traktaters integritet. Meningarna bröt sig särskilt i fråga om traktaters delbarhet vid tillämpning av den nya regeln om *jus cogens* i art. 53. Diskussionen härom kommer att beröras i samband med anmärkningarna till denna artikel.

Till den av ILC föreslagna texten gjordes vid konferensen på förslag av Förenta staterna ett tillägg i mom. 3, varigenom som ytterligare villkor för en traktats delbarhet uppställdes, att ett fortsatt fullgörande av återstoden av traktaten inte skulle vara obilligt. Bestämmelsens syfte var enligt förslagsställaren att förhindra att en stat skulle kunna bestrida giltigheten av en del av en traktat men kräva att resten av traktaten skall fullgöras, även om detta skulle vara ytterst orättvist mot de övriga parterna.

Art. 45

I art. 45 fastslås regeln att en stat går förlustig rätten att åberopa omständigheter som kan göra en traktat ogiltig eller som kan utgöra skäl till att sätta en traktat ur kraft, om staten efter att ha fått kännedom om omständigheterna i fråga antingen uttryckligen medger eller genom sin hållning måste anses ha accepterat, att traktaten är giltig eller förblir i kraft. Regeln skall vara tillämplig i de fall som avses i art. 46—50 samt art. 60—62.

ILC

I sin kommentar framhöll ILC att artikeln gav uttryck åt den i folkrätten erkända principen att en stat inte skall tillåtas uppnå fördelar genom att inta en position som strider mot en tidigare intagen hållning. Det var en princip som hade särskild betydelse på traktaträttens område. Det kunde tänkas att en stat, efter att ha fått kännedom om exempelvis att det förelåg ett väsentligt fel i en traktat, att dess ombud överskridit sina befogenheter vid traktatens ingående eller att den andra parten brutit mot traktaten, likväl fortsatte att tillämpa traktaten i fråga som om inget hänt och först långt senare åberopade en sådan omständighet, när den av helt andra skäl önskade frigöra sig från sina förpliktelser enligt traktaten. Den nämnda principen, som fick anses hänga samman med kravet att parterna skulle uppträda *bona fide*, satte en

gräns för möjligheten att resa sådana anspråk. Trots principens allmänna natur hade ILC med hänsyn till dess särskilda betydelse i samband med traktaters ogiltighet eller upphävande ansett det motiverat att den intogs i konventionen.

Enligt kommissionens mening borde den i art. 45 fastställda regeln inte tillämpas i fall där staten i fråga inte varit i stånd att fritt utöva sin rätt att bestrida traktatens giltighet. Regeln var därför inte avsedd att gälla i fall av tvång mot ett ombud enligt art. 51 eller tvång mot staten själv enligt art. 52. Att göra regeln tillämplig även i sådana fall skulle försvaga det skydd som dessa artiklar gav den för tvånget utsatta representanten eller staten. Kommissionen hade också ansett det oriktigt att låta regeln gälla i fall där en traktat stred mot en norm som hade karaktär av *jus cogens* (art. 53 och 64).

Konferensen

Vid konferensen diskuterades vissa ändringsförslag, som avsåg att ytterligare begränsa de fall där regeln skulle vara tillämplig. Å andra sidan väckte Schweiz ett förslag om att regeln skulle utsträckas att gälla också i fråga om traktater tillkomna genom tvång (art. 51 och 52). Vissa öststater m. fl. önskade en strykning av artikelns punkt b), enligt vilken en parts medgivande inte behövde vara uttryckligt utan kunde framgå av partens hållning. Några stater föreslog ett tillägg till artikeln, varigenom rätten att åberopa ogiltighetsgrunderna i art. 46—50 skulle tidsbegränsas. Inget av dessa ändringsförslag vann någon större anslutning.

Ogiltighetsgrunder

Art. 46

Avsnitt 2 i del V handlar om traktaters ogiltighet och anger bl. a. de grunder på vilka en stat kan bestrida giltigheten av sitt samtycke till att vara bunden av en traktat. I art. 46 fastslås att en stat inte som ogiltighetsgrund kan åberopa, att en internrättslig bestämmelse om behörighet att ingå traktater överträtts vid traktatens ingående, såvida inte överträdelsen var uppenbar ("manifest") och berörde en regel i statens interna rätt av grundläggande betydelse. Överträdelsen anses uppenbar, om den objektivt måste vara tydlig för varje stat som i ett sådant fall förfar i överensstämmelse med normal praxis och *bona fide*.

ILC

I sin kommentar framhöll ILC bl. a. följande.

Konstitutionella begränsningar i utövandet av traktatmakten förekommer i olika former. Det finns bestämmelser som uppdrar konstitutionella gränser för en regerings befogenhet att ingå traktater, och det finns sådana som endast begränsar regeringens möjligheter att tillämpa traktater inom statens interna rättssystem utan att de i någon form godtagits

av det lagstiftande organet. Den fråga som artikeln är avsedd att besvara är, i vilken utsträckning konstitutionella begränsningar av någotdera slaget kan påverka den folkrättsliga giltigheten av ett samtycke till en traktat, när detta uttryckts genom ett statsorgan som utåt framstått som bemyndigat därtill.

Några jurister hävdar, att folkrätten helt överlämnar åt varje stats interna rätt att avgöra genom vilka organ och tillvägagångssätt statens vilja att bli bunden av en traktat skall uttryckas. Enligt denna mening måste interna rättsregler som begränsar ett statsorgans befogenhet att ingå traktater anses utgöra en del av folkrätten, så att ett samtycke till en traktat som uttryckts utan iakttagande av dessa regler är folkrättsligt ogiltigt eller åtminstone anfäktbart.

Andra rättslärda menar, att endast allmänt kända (notoriska) konstitutionella begränsningar kan åberopas, om en stat vill bestrida en traktats giltighet på konstitutionella grunder. Denna åsikt grundar sig på *bona-fide*-principen och på nödvändigheten att vidmakthålla ett mått av trygghet i de på traktater grundade förbindelserna mellan stater.

En tredje grupp av jurister anser, att folkrätten reglerar de tillvägagångssätt genom vilka en stat ger uttryck åt sitt samtycke till en traktat. Likaså fastställer folkrätten de villkor som skall vara uppfyllda för att olika kategorier av statliga organ eller representanter skall erkännas ha behörighet att på sin stats vägnar verkställa sådana åtgärder. Om sålunda ett organ, som enligt folkrätten är behörigt att binda staten, ger uttryck åt statens samtycke till en traktat i enlighet med ett vedertaget förfarande, blir staten folkrättsligt bunden av traktaten. Underlåtenhet att följa internrättsliga bestämmelser kan medföra att traktaten inte blir giltig i intern rätt och kan också medföra internt ansvar för organet i fråga men påverkar inte traktatens folkrättsliga giltighet. Vissa företrädare för denna uppfattning mjukar upp den genom att tillägga att staten dock inte blir bunden av traktaten, när motparten kände till underlåtenheten att iaktta de konstitutionella bestämmelserna eller när bristen på konstitutionell behörighet var så uppenbar (manifest) att motparten måste anses ha varit medveten om den.

Internationella domstolens praxis överensstämde liksom statspraxis enligt ILC:s uppfattning i stort sett med den mening som den betecknat som den tredje gruppens. Det fanns goda skäl för denna mening. Det folkrättsliga förfarandet vid ingående av traktater gav en regering möjlighet till eftertanke och tillfälle att inhämta författningsenligt godkännande, innan den slutgiltigt band sig. Det kunde knappast begäras att motparten skulle följa den interna handläggningen av en föreslagen traktat. F. ö. skulle nog ett ifrågasättande från motpartens sida av denna handläggning betraktas som en icke önskvärd inblandning.

Flertalet av de regeringar som avgett yttranden om artikeln hade anslutit sig till den ståndpunkt som kommit till uttryck i denna, nämligen

att överträdelse av en internrättslig bestämmelse angående befogenheten att ingå traktater inte kunde åberopas som grund för att anse ett samtycke till en traktat ogiltigt, såvida inte överträdelsen var uppenbar (manifest). Vissa av regeringarna hade föreslagit att texten skulle ange dels för vem överträdelsen måste vara uppenbar, dels vad som utgjorde en uppenbar överträdelse. ILC ansåg emellertid detta onödigt. I ordet "manifest" i dess vanliga mening låg, att överträdelsen skulle vara "objectively evident to any State dealing with the matter normally and in good faith".

För att understryka att de fall där ifrågavarande ogiltighetsgrund kunde åberopas var av exceptionell natur, hade kommissionen gett artikeln en negativ formulering: "kan ej åberopas — — — såvida icke".

Konferensen

Vid konferensen framfördes vissa förslag om ändringar i ILC:s text, vilka huvudsakligen gick ut på att ytterligare begränsa internrättsliga bestämmelsers verkan på det internationella planet. Undantaget från huvudregeln löd i ILC:s utkast: "såvida inte denna överträdelse av dess interna rätt var uppenbar". Japan och Pakistan föreslog att undantaget skulle utgå, eftersom det kunde ge upphov till svårigheter. Det var inte lätt att avgöra, när en stats bestämmelser om ingående av traktater blivit uppenbart kränkta. Man kunde knappast vänta sig att en fördragsslutande part i detalj skulle känna till den andra statens regler på området.

Peru anmärkte mot ILC:s text att undantaget för uppenbara överträdelser av intern rätt inte tog hänsyn till, om den interna bestämmelse som överträtts var av större eller mindre betydelse. Begreppet intern rätt omfattade inte endast väsentliga konstitutionella regler utan även rättsregler av lägre dignitet och t. o. m. administrativa bestämmelser. I artikeln borde preciseras att ett samtycke till att vara bunden av en traktat kunde fränkännas giltighet endast om en författningsbestämmelse av grundläggande natur blivit kränkt.

Storbritannien föreslog att innebörden av "manifest" skulle klargöras genom att den av ILC i kommentaren angivna tolkningen av detta uttryck infogades i själva artikeln.

Den svenska delegationen anförde, att artikeln måste ses mot bakgrunden inte av statsrättsliga eller folkrättsliga teorier utan av statspraxis. Att åberopa en uppenbar överträdelse av en internrättslig bestämmelse angående behörigheten att ingå traktater skulle knappast stå i överensstämmelse med denna praxis. Stater litade på den regering som de hade att göra med, förutsatt att den effektivt innehade statsmakten. Grunden härför föreföll vara en folkrättslig regel att en stat inte kunde hänvisa till sin interna rätt som skäl för annullering av en traktat. Om nu staterna tvingades att undersöka och tolka varandras internrättsliga regler om traktaters ingående, skulle många och besvärliga problem

uppstå. Särskilda svårigheter kunde uppkomma i samband med traktater som ingicks med *de facto*-regeringar, dvs. regeringar som utövade effektiv makt men satte sig över konstitutionella regler. Det var allmänt erkänt att sådana regeringar kunde binda sina stater genom traktater. Det var emellertid just dessa stater som framför andra kunde tänkas ingå traktater i uppenbar strid med konstitutionella bestämmelser om traktatmakten.

Konferensen avlog Japans och Pakistans gemensamma ändringsförslag. Däremot antogs Perus förslag, liksom också Storbritanniens.

Den svenska delegationen, som röstade för artikeln i dess slutliga form, uttalade i en röstförklaring att den hade avgett sin röst med den underförstådda förutsättningen att artikeln inte gällde traktater ingångna av *de facto*-regeringar. Det var allmänt erkänt i teori och praxis att sådana regeringar, med andra ord regeringar som utövade effektiv myndighet men bortsåg från konstitutionella regler, kunde binda sina stater folkrättsligt genom traktater.

Art. 47

Art. 47 avser det fall att statens samtycke till att vara bunden av en traktat uttryckts av en representant vars bemyndigande var förknippat med särskilda villkor, som han underlåtit att iaktta. Enligt artikeln kan detta förhållande inte åberopas som ogiltighetsgrund, såvida inte inskränkningen i representantens bemyndigande meddelades de övriga förhandlande staterna, innan han uttryckte statens samtycke.

ILC

I sin kommentar framhöll ILC att såvitt angår traktater, som blir bindande först efter ratifikation eller godkännande, frågan om verkan av att en stats representant vid traktattextens fastställande överskridit sina befogenheter automatiskt avgörs, när frågan om ratifikation eller godkännande uppkommer. Staten kan då välja mellan att förkasta texten eller att ratificera resp. godkänna traktaten. I det senare fallet får staten anses ha godtagit representantens handlande och därmed ha rättat till den ursprungliga bristen på bemyndigande. — Förevarande artikel avsåg därför endast fall där en stats representant överskridit sina befogenheter vid utförande av en handling som innebar statens slutliga samtycke till att vara bunden av traktaten. Regeln måste i sådana fall vara att de särskilda villkor som inskränker representantens bemyndigande inverkar på hans behörighet gentemot andra stater endast om de på lämpligt sätt bringas till deras kännedom, innan han uttrycker statens samtycke.

Konferensen

Vid konferensen föreslog Japan och Spanien att det i ILC:s utkast använda uttrycket "brought to the knowledge of" skulle ersättas av det

mera precisa "notified to". Enligt den spanske delegatens mening borde endast ett formellt meddelande till övriga förhandlande stater om inskränkningarna i representantens bemyndigande kunna bryta den rättsliga presumtion för hans behörighet som fastställts i konventionens art. 7. Ändringsförslaget antogs av konferensen.

Art. 48

Enligt art. 48 kan sakliga fel i en traktat under vissa omständigheter utgöra en ogiltighetsgrund. Om ett fel i en traktat rör ett sakförhållande eller en situation som av någon av de förhandlande staterna antogs föreligga vid tiden för traktatens ingående och utgjorde en väsentlig förutsättning för dess samtycke till att vara bunden av traktaten, kan staten i fråga enligt *mom. 1* åberopa felet för annullering av samtycket. *Mom. 2* undantar från denna regel fall där staten i fråga genom sitt handlande själv bidrog till felet eller där omständigheterna var sådana att den borde ha uppmärksammat möjligheten av ett fel.

ILC

ILC anförde i sin kommentar att förfarandet vid ingående av traktater är sådant att risken för fel som gäller väsentliga sakfrågor är liten. I nästan alla kända fall där sådana fel förekommit hade det varit fråga om geografiska fel, de flesta av dem fel i kartor. I några fall hade problemet lösts genom ett tilläggsavtal, i andra hade felet ansetts snarare beröra traktatens tillämpning än dess giltighet, och saken hade avgjorts genom skiljedom.

Konferensen

Vid konferensen framfördes ett antal ändringsförslag till artikeln. Debatten kom huvudsakligen att röra sig om vissa av Förenta staterna föreslagna ändringar. En av dessa gick ut på att artikeln inte endast skulle gälla "fel i en traktat" utan också misstag som inte återspeglades i en traktats text men rörde faktiska förhållanden som varit avgörande för en stats samtycke till traktaten. Förslaget stöddes av Storbritannien men mötte motstånd från skilda håll, bl. a. från öststaterna. Konferensens sakkunnige rådgivare framhöll att orden "fel i en traktat" just avsåg att klargöra att statens misstag måste sammanhänga med traktaten. I annat fall skulle en stat kunna åberopa att den misstagit sig beträffande fakta som inte hade med traktaten att göra och hävda att detta misstag spelat en väsentlig roll för dess samtycke. Efter rådgivarens inlägg tog Förenta staternas delegation tillbaka sitt förslag.

Förenta staternas delegation anmärkte också att vederbörande stats egen uppfattning inte borde vara avgörande för huruvida ifrågavarande faktiska förhållanden utgjort en "väsentlig förutsättning" för dess samtycke. Bedömningen måste ske på objektiva grunder. Staten borde således visa att saken skulle ha tillmätts sådan vikt av varje annan stat i samma situation. Delegationen framlade förslag till ett tillägg till artikeln avsett att klargöra detta. Enligt den mening som uttalades av kon-

ferensens sakkunnige rådgivare innehöll dock även detta tillägg ett subjektivt element. Vid omröstning avslog konferensen förslaget.

Den amerikanska delegationen föreslog vidare att i artikelns mom. 2 skulle införas en ytterligare inskränkning av regeln i mom. 1 genom tillägg av orden "eller kunde ha undvikit det genom utövande av rimlig aktsamhet". Konferensens sakkunnige rådgivare framhöll att ILC diskuterat ett liknande tillägg. Han anförde vidare som sin mening att tillägget skulle beröva artikeln mycket av dess värde, då det fanns få misstag som inte på ett eller annat sätt borde ha kunnat undvikas. Förslaget avslogs av konferensen.

Art. 49

Om en stat förmått att ingå en traktat genom bedrägeri från någon av de förhandlande staternas sida, kan den enligt art. 49 åberopa detta som grund för annullering av sitt samtycke till att vara bunden av traktaten.

ILC

ILC framhöll i sin kommentar till denna regel att knappheten på precedensfall gjorde det svårt att precisera vilket utrymme som i folkrätten tillkom begreppet bedrägeri. Kommissionen hade nöjt sig med att allmänt ange principens tillämplighet i fråga om traktater. Det borde överlämnas åt statspraxis och internationella domstolsavgöranden att närmare fastställa dess räckvidd.

De ord som använts i artikelns texter på olika språk för att uttrycka ifrågavarande begrepp, såsom det engelska "fraud" och det franska "dol", hade här inte den tekniska betydelse, som de kunna ha i intern rätt, utan måste fattas i mera allmän mening. De hade alla samma innebörd. Även uttrycket "fraudulent conduct" och "conduite frauduleuse" hade en och samma mening. De innefattade alla slags falska uttalanden, vilseledande framställningar och andra bedrägliga metoder genom vilka en stat förmåddes ge ett samtycke till en traktat som den annars inte skulle ha gett. Följden av bedrägligt uppträdande var enligt kommissionens mening inte att traktaten blev ogiltig *ipso facto*, men väl att den förledda parten, om den så önskade, kunde åberopa det som grund för annullering av sitt samtycke.

Konferensen

Vid konferensen framfördes ett antal ändringsförslag avseende denna artikel. I några föreslogs t. ex. att artikeln skulle strykas, att en tidsbegränsning skulle införas för rätten att åberopa ifrågavarande ogiltighetsgrund, och å andra sidan att bedrägligt uppträdande skulle göra en traktat ogiltig *ipso facto*. Från svensk sida uttalades ingen direkt invändning mot, men en viss tvekan om behovet av artikeln. Den antogs emellertid av konferensen i den form som hade föreslagits av ILC, bortsett från en mindre redaktionell ändring.

Art. 50

Art. 50 anger som en ogiltighetsgrund med samma verkan som den i föregående artikel nämnda, att en stats samtycke till att vara bunden av en traktat uppnåts genom att dess representant direkt eller indirekt utsatts för korrumpning från en annan förhandlande stats sida.

ILC

ILC nämnde i sin kommentar att en del medlemmar av kommissionen hade ansett korrumpning vara täckt av begreppet bedrägligt uppträdande i föregående artikel. Majoriteten hade emellertid funnit att fall av korrumpning på grund av sin speciella natur krävde en separat regel. Vidare framhölls i ILC:s kommentar att det starka ordet "korrumpning" hade använts för att understryka, att endast handlingar som syftade till att utöva ett avsevärt inflytande på en stats representant kunde åberopas. Artighetsbevis eller någon mindre favör avsågs inte i artikeln. Det måste också påvisas att de korrumperande handlingarna kunde tillräknas en i förhandlingarna deltagande stat.

Konferensen

Vid konferensen framfördes flera ändringsförslag till artikeln, huvudsakligen av samma art som de ändringar som hade föreslagits till den föregående artikeln. Ett av Chile, Japan och Mexico framlagt förslag om strykning av artikeln fann stöd hos väststaterna men mötte motstånd hos öststater och ett flertal nya stater. Som motivering för förslaget anfördes, att korrumpning föll under artikeln om bedrägligt uppträdande och dessutom var ytterst sällsynt, vidare att artikeln saknade stöd i praxis och att den var alltför vag och kunde inbjuda till missbruk. Även från svensk sida anfördes tvivel om att artikeln verkligen behövdes. Förslaget om strykning av artikeln blev dock inte antaget.

Art. 51

Ett uttryck för en stats samtycke till att vara bunden av en traktat har enligt art. 51 ingen rättslig verkan, om det uppnåts genom tvång mot statens representant i form av handlingar eller hotelser riktade mot honom.

ILC

I sin kommentar framhöll ILC att den form av tvång som avsågs i artikeln omfattade varje slag av tvång eller hot mot statens representant, som utövades mot honom som individ och inte som statsorgan. I artikeln avsågs sålunda inte endast hot mot hans person utan även exempelvis hot att förstöra hans karriär genom att avslöja ett snedsprång eller hot att skada en medlem av hans familj.

Kommissionen hade kommit till den uppfattningen att tvång som ut-

övades mot en stats representant för att få till stånd en traktat var något så allvarligt, att ett samtycke som erhållits på detta sätt borde drabbas av absolut ogiltighet (ogiltighet *ipso facto*).

Konferensen

I ILC:s text användes uttrycket "handlingar eller hotelser riktade mot honom personligen". Konferensen antog ett förslag av Österrike att ordet "personligen" skulle strykas för att det klarare skulle framgå att artikeln också täckte hot som riktades mot representantens anhöriga.

Förenta staterna, Australien och Frankrike lade var för sig fram ändringsförslag som med olika formuleringar gick ut på att sådant tvång som avsågs i artikeln skulle utgöra anledning att bestrida giltigheten av det uttryckta samtycket till en traktat, men inte såsom ILC föreslagit en grund för samtyckets ogiltighet *ipso facto*. Motiveringen var att den fördelade staten borde ha fritt val att åberopa ogiltighetsgrunden eller att underlåta detta, om den fann det fördelaktigare att traktaten tillämpades. Storbritannien stödde den uppfattning som kom till uttryck i förslagen och anförde, att det inte fanns anledning att låta tvång medföra absolut ogiltighet, när vid bedrägligt uppträdande och korrumpering anfäktbarhet ansetts tillräcklig. Öststaterna stödde däremot ILC:s förslag. Ändringsförslagen avslogs av konferensen. Sverige avstod i omröstningarna. I Förenta staternas förslag ingick också formuleringar som avsåg att fastställa dels att endast den kränkta staten kunde åberopa tvånget, dels att tvånget måste ha utövats av en annan stat som deltog i förhandlingarna. Även dessa ändringar förföll genom att förslaget avslogs.

Art. 52

I art. 52 fastslås regeln att en traktat är ogiltig, om dess ingående uppnått genom hot om eller bruk av våld i strid med de internationella rättsprinciper som intagits i FN:s stadga.

ILC

I sin kommentar till artikeln erinrade ILC om att den traditionella uppfattningen i doktrinen före tillkomsten av Nationernas Förbund var, att en traktats giltighet inte påverkades av att traktaten hade kommit till stånd genom hot om eller bruk av våld. Denna uppfattning återspeglade emellertid endast den allmänna ståndpunkt som den tidens folkrätt intog till rätten att använda våld för lösning av internationella tvister. Med folkförbundspakten och Kellogg-fördraget började den meningen alltmer göra sig gällande, att sådana traktater inte längre borde erkännas som rättsligt giltiga. Denna åsikt vann styrka genom stadgorna för de allierades militärdomstolar efter andra världskriget, i vilka anfallskrig förklarades vara en internationell förbrytelse, genom det otvetydiga förbudet i art. 2: 4 i FN:s stadga mot hot om eller bruk av våld, liksom genom FN:s egen praxis. I betraktande av denna utveckling

ansåg ILC det berättigat att konstatera, att ogiltigheten av en traktat som ingåtts genom rättstridigt hot om eller bruk av våld var en princip som numera tillhörde gällande rätt.

En del medlemmar av kommissionen hade hävdat att också påtryckning mot en stat i någon annan form, såsom hot att strypa landets ekonomi, borde i artikeln anges falla inom begreppet tvång. Kommissionen hade emellertid beslutat att definiera tvång som "hot om eller bruk av våld i strid med FN-stadgans principer" och att låta den närmare innebörden härav bestämmas genom praxis vid tolkningen av ifrågavarande bestämmelser i FN-stadgan. Uttrycket "i strid med stadgans principer" var att föredraga framför "i strid med stadgan", för att artikeln inte skulle synas gälla endast FN:s medlemsstater. Stadgans principer angående hot om eller bruk av våld var enligt kommissionens mening allmänna och universiellt tillämpliga folkrättsregler.

Den i artikeln uttryckta allmänna regeln täckte också det fallet att en stat tvingats att ge sitt samtycke till att bli bunden av en multilateral traktat.

Kommissionen ansåg att en traktat i de fall som avsågs i artikeln måste betraktas som ogiltig snarare än som anfäktbar. Den förorättade parten fick därmed möjlighet att i full rättslig likställdhet med motparten besluta huruvida den trots allt ville låta traktaten förbli i kraft. Bibehölls traktaten i kraft, skedde detta i själva verket genom avslutande av en ny överenskommelse. Det var alltså i sådant fall inte fråga om att erkänna giltigheten av en traktat som tillkommit genom åsidosättande av FN-stadgans mest grundläggande principer.

I sin kommentar till artikeln berörde ILC också frågan, från vilken tidpunkt den i artikeln uttryckta regeln skulle anses ha varit gällande rätt. Kommissionen förklarade att fredsfördrag och andra traktater som uppnåtts genom tvång, innan den moderna internationella rättens principer om användning av våld var etablerade, inte kunde berövas sin giltighet *ab initio* genom den regel som artikeln kodifierade. Å andra sidan tillkom det inte kommissionen att i samband med den moderna traktaträttens kodifiering precisera vid vilken tidpunkt i det förflutna som en gällande allmän regel inom en annan gren av den internationella rätten blivit etablerad som sådan. Kommissionen ansåg sig därför inte böra gå närmare in på frågan, bortsett från den tidsbestämning som låg i artikelns hänvisning till "FN-stadgans principer".

Konferensen

Vid konferensen gav deltagarna i debatten om förevarande artikel genomgående sitt stöd åt den i artikeln uttryckta principen. Från väststatshåll framhölls emellertid samtidigt att det måste finnas möjlighet till opartiskt avgörande i fall där en av parterna i en traktat sökte göra gällande att traktaten uppnåtts genom tvång av det slag som arti-

keln avsåg. Flera talare betonade att detta var desto mera nödvändigt som det beklagligtvis bland staterna fanns olika uppfattningar om tolkningen av FN-stadgans förbud mot hot om eller bruk av våld ("force").

Från afro-asiatiskt håll hävdades att ordet "force" i FN-stadgans art. 2: 4 omfattade inte endast väpnad makt utan även tvång mot en stat genom politisk eller ekonomisk påtryckning. För att understryka detta framlade en grupp av nitton stater ett ändringsförslag, enligt vilket orden "including economic or political pressure" skulle införas i artikeln efter "force". Förslaget stöddes av öststatsgruppen men mötte bestämt motstånd från väststaterna. Dessa bestred i allmänhet riktigheten av förslagsställarnas tolkning av stadgans förbud mot användning av våld och framhöll vidare, att det inte tillkom traktaträttskonferensen att ta ställning till denna fråga. Flera talare varnade för en sådan utvidgning av art. 2: 4 i stadgan. Om så vaga begrepp som politisk eller ekonomisk påtryckning accepterades som grund för ogiltigförklaring av traktater, skulle säkerheten i traktatförhållandena allvarligt sättas i fara. Nittonstatsgruppen avstod från att kräva omröstning om sitt ändringsförslag, sedan motståndarna till förslaget samtyckt till att konferensen i stället antog en deklaration, vilken fördömde alla former av militär, politisk eller ekonomisk påtryckning utövad av en stat för att tvinga en annan stat till att ingå en traktat i strid med principerna om staters suveräna likställdhet och om fritt samtycke. Deklarationen intogs i konferensens slutakt.

En grupp av fjorton stater föreslog att det i ILC:s utkast använda uttrycket "FN-stadgans principer" skulle ersättas med "de internationella rättsgrundsatser som intagits i FN-stadgan". Tjeckoslovakien, som hörde till förslagsställarna, anmärkte mot ILC:s formulering att den föreföll innebära en alltför snäv begränsning av verkningarna av förbudet mot användning av våld eller hot om våld, särskilt i tidshänseende. FN-stadgan var visserligen det mest auktoritativa uttrycket för den moderna sedvanerättens principer, men dessa principer hade också kommit till uttryck i andra traktater, både före och efter FN-stadgans tillkomst. Tidsaspekten var den huvudsakliga anledningen till förslaget. Den föreslagna ändringen skulle dessutom tydligare ange att artikeln inte gällde endast för stater som var medlemmar av FN. Spanien, som också hörde till förslagsställarna, ansåg att traktater som påtvingats en stat med våld innan FN-stadgans principer var accepterade visserligen inte kunde berövas sin giltighet *ab initio* på grund av den regel, som artikeln avsåg att kodifiera, men att denna regel å andra sidan borde kunna åberopas för ogiltigförklaring av sådana traktater med verkan från den tidpunkt då den blev gällande rätt. Ändringsförslaget avsåg att förhindra, att artikeln tolkades därhän att giltigheten av detta slag av äldre traktater skulle var oangriplig. Öststaterna talade genomgående för den föreslagna ändringen. Genom denna skulle betonas att förbudet mot användning av våld hade funnits före FN-stadgan och att det var en gällande internationell sedvanerättsregel. Flera väststater ut-

tryckte däremot tvivel om önskvärdheten av den formulering som hade föreslagits av de fjorton staterna. Förenta staternas delegat anmärkte att formuleringen inte var tillräckligt precis. Den franske delegaten fann det svårt att bedöma ändringens eventuella verkningar. Storbritannien ansåg att ändringen inte gav någon ledning beträffande den i artikeln kodifierade sedvanerättsregelns tillämplighet i tidshänseende. Schweiz uttalade sig emellertid till förmån för fjortonstatsgruppens förslag. Hänvisningen till FN-stadgans principer kunde vålla problem ur rent rättslig synpunkt för ett land som Schweiz, som inte var medlem i FN. Förslaget kunde enligt den schweiziske delegatens mening göras mera exakt genom formuleringen: "the rules of international law generally recognized as such and embodied in the Charter". Denna lydelse skulle klarare ange att reglerna var deklaratoriska snarare än konstitutiva. Konferensen antog emellertid ändringen i den form som de fjorton staterna hade föreslagit. De flesta väststaterna avstod vid omröstningen på kommittéstadiet.

Det förtjänar slutligen påpekas att artikeln bör läsas i samband med art. 4 om konventionens icke-retroaktiva verkan.

Art. 53

I art. 53 fastställs att en traktat är ogiltig, om den vid tiden för dess ingående står i strid med en tvingande norm i allmän folkrätt. En norm är av denna natur i konventionens mening, om den av det internationella statssamfundet som helhet är godtagen och erkänd som en norm, från vilken ingen avvikelse är tillåten och vilken kan ändras endast genom en efterföljande norm av samma natur i allmän folkrätt.

ILC

ILC förklarade i sin kommentar att det blivit allt svårare att fasthålla vid uppfattningen att det i folkrätten inte fanns regler som stater inte kunde avvika från genom inbördes överenskommelser. Av de regeringar som avgett yttrande över kommissionens utkast hade endast en ifrågasatt existensen av sådana tvingande regler (*jus cogens*) i folkrätten. Kommissionen hade i enlighet härmed funnit sig böra utgå från att vissa folkrättsregler var av denna natur.

En bestämmelse i en traktat kunde inte betecknas som *jus cogens* enbart därför att parterna genom en klausul i traktaten förpliktat sig att inte ingå traktater som avvek från bestämmelsen. Om en av parterna ändå ingick en sådan traktat, kunde den ådraga sig ansvarighet för traktatbrott, men det innebar i och för sig inte att den senare traktaten blev ogiltig.

ILC framhöll att allmänna folkrättsregler som hade karaktären av *jus cogens* var en ganska sen företeelse och att folkrätten var stadd i snabb utveckling. Kommissionen hade därför ansett det riktigast att i allmänna

ordalag fastslå att en traktat som strider mot *jus cogens* är ogiltig och överlämna åt praxis att ge ett konkret innehåll åt denna regel. En del medlemmar av kommissionen hade föreslagit att några av de mest påtagliga och etablerade *jus cogens*-reglerna skulle nämnas som exempel. Som stridande mot *jus cogens* kunde förslagsvis nämnas en traktat som föreskrev användning av våld i strid med FN-stadgans principer eller någon annan enligt folkrätten kriminell handling eller en traktat som innebar medgivande till handlingar som varje stat borde medverka till att undertrycka, såsom slavhandel, sjöröveri eller folkmord. Andra medlemmar hade ansett att eventuella exempel inte borde avse endast fall där det var fråga om folkrättsligt kriminella handlingar. Traktater som kränkte mänskliga rättigheter, staters likställdhet eller principen om självbestämmanderätt hade nämnts som andra tänkbara exempel. Kommissionen hade emellertid beslutat att i artikeln inte ge några exempel på *jus cogens*, bl. a. därför att det kunde leda till missförstånd om artikelns tillämplighet i andra, inte särskilt nämnda fall.

Konferensen

Artikeln om ogiltigheten av en traktat som strider mot *jus cogens* var en av de vid konferensen mest omdebatterade reglerna i ILC:s utkast. Det var redan från början klart att det stora flertalet av de nya afroasiatiska staterna och de östeuropeiska staterna fäste den största vikt vid principen att en traktat som innebar kränkning av en bestående eller nyuppkommen *jus cogens*-regel skulle anses ogiltig och utan verkan. Å andra sidan hade flertalet västeuropeiska stater i sina yttranden över kommissionens förslag uttryckt starka tvivel om önskvärdheten av att en så vag och obestämd ogiltighetsgrund skulle införas i konventionen. Flera stater, däribland Sverige, hade dessutom understrukit att tillämpningen av artiklarna om *jus cogens* måste kombineras med ett rättsligt förfarande som möjliggjorde opartiskt avgörande av tvister därom.

I debatten vid konferensen erkändes visserligen rätt allmänt, att den internationella rättens och det mellanstatliga organisationssystemets utveckling under de senaste decennierna lett till att staters frihet att ingå traktater oavsett deras innehåll inte var obegränsad och att en ny överstatlig "ordre public"-princip kunde vara på väg att utbilda sig. Meningarna gick emellertid starkt isär i fråga om källorna till *jus cogens*, liksom också i fråga om vilka regler som innefattades i detta begrepp och hur förekomsten av sådana regler kunde fastställas.

De ändringsförslag som framlades från väststatshåll avsåg huvudsakligen att förtydliga den av ILC föreslagna texten, som inte innehöll någon närmare bestämning av uttrycket "tvingande norm i allmän folkrätt". Förenta staterna föreslog att till detta uttryck skulle tilläggas "som är erkänd gemensamt av de nationella och regionala rättssystemen i värl-

den". Finland, Grekland och Spanien föreslog en annan formulering, som tydligare betonade att normens tvingande natur skulle vara erkänd av det internationella statssamfundet. Det senare förslaget lades till grund för den text som antogs av konferensen. Enligt denna text måste en norm som har karaktären av *jus cogens* vara "godtagen och erkänd av statssamfundet som helhet" som en sådan norm. Redaktionskommitténs ordförande förklarade att uttrycken "godtagen" och "erkänd" hade valts därför att de förekommer i art. 38 i stadgan för Internationella domstolen. Orden "som helhet" hade tillagts för att betona att det inte var nödvändigt att normen erkändes som tvingande av alla stater. Det var tillräckligt att en mycket stor majoritet av staterna gjorde det.

Flera stater, däribland Förenta staterna, Storbritannien, Nederländerna och Sverige, underströk i debatten om denna artikel att de ansåg artikeln antagbar endast under förutsättning att ILC:s utkast kompletterades med bestämmelser om ett obligatoriskt rättsligt förfarande för avgörande av tvister om dess tillämpning.

ILC hade i sitt utkast till artikeln om delbarheten av en traktats bestämmelser — art. 44 i konventionen — föreslagit att ingen separation av traktatbestämmelser skulle vara tillåten, när en traktat stred mot *jus cogens*. Motiveringen härför var att *jus cogens*-regler var av så grundläggande natur att en traktat som stod i strid med en vid traktatens ingående redan gällande *jus cogens*-regel måste anses totalt ogiltig. Vid konferensen sökte Finlands delegation, stödd av ett antal väststater, uppnå att separabilitet skulle medges vid ogiltighet på grund av konflikt med *jus cogens*. Det framhölls att traktater som innebar en mera omfattande reglering, såsom handelsfördrag, utlämningsfördrag eller överenskommelser för lösning av komplicerade tvister kunde på någon mindre punkt stå i konflikt med en tvingande norm i gällande eller framtida allmän folkrätt. Det vore bättre att i sådana fall tillåta separabilitet än att anse hela traktaten ogiltig. Väststaterna, inkl. de nordiska länderna, röstade samstämmigt för Finlands förslag, vilket emellertid avslogs av konferensen.

Traktaters upphörande eller suspension

Art. 54

Avsnitt 3 innehåller bestämmelser om traktaters upphörande eller suspension. Till en början fastslås i art. 54 att en traktat kan upphöra att gälla eller sägas upp i enlighet med dess egna bestämmelser eller med alla parters samtycke.

ILC

Liksom i samband med reglerna om ändring av traktater (art. 39) påpekade ILC i sin kommentar till denna artikel, att en överenskommelse om upphävande av en traktat inte behöver ingås i samma form som traktaten. Parterna kan välja vilken form som helst för överenskommelsen.

Även stater som deltagit i förhandlingarna om traktaten men ännu inte tillträtt den kunde ha intressen som berördes av traktatens upphävande. Kommissionen hade övervägt, om sådana staters intressen krävde särskilt beaktande, exempelvis genom en bestämmelse att en multilateral traktat under ett visst antal år efter antagandet av texten inte skulle kunna upphävas av parterna utan att två tredjedelar av de förhandlande staterna samtyckt därtill. Kommissionen ansåg emellertid att detta skulle innebära en onödig komplicering av artikeln. Frågan föreföll aldrig ha vållat svårigheter i praktiken.

Konferensen

Vid konferensen framlade Nederländerna ett ändringsförslag, enligt vilket en överenskommelse om upphävande av en traktat skulle kräva alla de "fördragsslutande" staternas samtycke. En stat som tillträtt traktaten men för vilken denna inte ännu trätt i kraft — och som alltså inte var "part" i konventionens mening — kunde sägas genom sitt tillträde ha antagit ett erbjudande av de övriga fördragsslutande staterna, vilket dessa inte borde tillåtas ensidigt återta. Förslaget hänsköts till redaktionskommittén, som emellertid inte ansåg att en sådan stat borde ha beslutanderätt i fråga om traktatens upphörande. Däremot fann kommittén att staten hade rätt att bli konsulterad. Kommittén tillade därför i slutet av artikeln orden "efter samråd med de övriga fördragsslutande staterna". Detta tillägg antogs av konferensen.

Art. 55

Enligt art. 55 upphör inte en multilateral traktat att gälla enbart därför att antalet parter blivit mindre än som krävdes för traktatens ikraftträdande.

ILC

ILC framhöll i sin kommentar att artikeln avsåg det inte ovanliga fallet att en multilateral traktat föreskriver, att den träder i kraft när ett visst antal stater tillträtt den, men lämnar frågan öppen, om traktaten skall förbli i kraft fastän antalet parter senare genom uppsägningar blir mindre än som angetts.

Konferensen

Enligt ILC:s utkast var artikeln begränsad till fall där traktaten uttryckligen anger vilket antal staters tillträde som krävs för dess ikraftträdande. På förslag av Storbritannien beslöts emellertid vid konferensen att orden "specified in the treaty as" skulle utgå. Artikeln utvidgades härigenom till att gälla även när ingenting nämns i traktaten om det nödvändiga antalet parter och traktatens ikraftträdande enligt art. 24: 2 förutsätter alla de förhandlande staternas tillträde.

Art. 56

En traktat som inte innehåller någon bestämmelse om giltighetstid eller uppsägning kan enligt art. 56 inte sägas upp såvida det inte fastställts att parterna avsåg att medge uppsägning eller uppsägningsrätt får anses underförstådd på grund av traktatens natur.

Enligt artikelns *mom. 2* skall minst tolv månaders uppsägningstid iakttagas, när en traktat sägs upp i enlighet med artikeln.

ILC

I sin kommentar förklarade ILC att frågan om en parts rätt att säga upp en traktat, som saknade bestämmelser därom, i princip berodde på parternas avsikt i det enskilda fallet. Det låg i vissa traktaters natur att parterna inte avsett att medge någon uppsägningsrätt. Exempel härpå utgjorde fredsfördrag och traktater som fastställde territoriella gränser. Många traktater var emellertid inte av sådan art att det kunde sägas vara oförenligt med deras natur att medge uppsägningsrätt.

ILC erinrade om att ingen uppsägningsklausul intagits i de vid havsrättskonferensen i Genève år 1958 antagna fyra konventionerna, liksom inte heller i Wienkonventionerna av år 1961 och 1963 om diplomatiska och konsulära förbindelser. Härav kunde dock inte dragas någon generell slutsats om parternas avsikter vid ingående av "lagstiftande" multilaterala traktater, eftersom andra konventioner, såsom genocidekonventionen och Genèvekonventionerna av år 1949 till skydd för krigets offer, uttryckligen medger uppsägning. Kommissionen framhöll också att de diskussioner om uppsägningsrätt som ägde rum vid 1958 års havsrättskonferens i Genève inte gav någon klar bild av de deltagande staternas avsikt. En del delegationer vid denna konferens ansåg uppsägningsklausuler önskvärda med hänsyn till eventuella framtida ändrade förhållanden. Andra fann det helt oförenligt med kodifierande konventioners natur att tillåta uppsägning. Det fanns vidare delegationer som tvärtom menade att sedvanerätt i vilket fall som helst medgav uppsägning. En stor del av delegationerna vid havsrättskonferensen avstod vid omröstningarna om de vid konferensen väckta förslagen att uppsägningsklausuler skulle införas i konventionerna. Dessa förslag avslogs med 32 röster mot 12 och 23 nedlagda röster i fråga om de "kodifierande" konventionerna och med 25 röster mot 6 och 35 nedlagda röster i fråga om konventionen angående fiske. Vid de efterföljande Wienkonferenserna om diplomatiska och konsulära förbindelser accepterades utan diskussion, att några bestämmelser om uppsägning inte intogs i konventionerna rörande dessa ämnen.

ILC konstaterade vidare att en del medlemmar av kommissionen hade ansett att vissa typer av traktater, såsom alliansfördrag, måste antagas innefatta en underförstådd uppsägningsrätt, om motsatt avsikt inte angetts. Den inom kommissionen förhärskande uppfattningen hade

emellertid varit att man inte enbart av en traktats natur kunde sluta sig till att en sådan rätt förelåg. Parternas avsikt måste bedömas med beaktande av alla omständigheter i det enskilda fallet.

Konferensen

Vid konferensen framlades flera ändringsförslag avsedda att utvidga möjligheten att säga upp traktater utan stöd av uttryckliga klausuler därom. Längst i den riktningen gick ett förslag av Colombia, Spanien och Venezuela, enligt vilket uppsägningsrätt skulle göras till huvudregel. Förslaget gick ut på att sådan rätt skulle föreligga, såvida inte motsatt avsikt framgick av traktatens natur eller av omständigheterna vid dess ingående. Detta förslag och vissa andra avslogs av konferensen. Där emot antogs ett förslag av Storbritannien, varigenom till artikelns mom. 1 — vilket i ILC:s utkast som grund för uppsägningsrätt endast nämnde parternas avsikt — tillfogades punkt b), som medger uppsägning när sådan rätt får anses följa av traktatens natur.

Art. 57 och 58

Dessa artiklar innehåller regler om suspension av en traktat. Art. 57 fastslår att en traktat kan suspenderas antingen mellan alla parter eller i förhållande till viss part i enlighet med traktatens egna bestämmelser eller med alla parters samtycke och efter samråd med övriga fördragsslutande stater. Art. 58 anger villkoren för att en del av parterna i en multilateral traktat skall kunna överenskomma om att suspendera traktaten enbart dem emellan. Villkoren är i huvudsak desamma som för överenskommelser mellan vissa parter om modifikation av en multilateral traktat enligt art. 41.

ILC hade i sitt utkast inte intagit någon bestämmelse om att övriga parter skall underrättas i förväg om en suspension av traktaten mellan vissa av parterna. Vid konferensen antogs ett ändringsförslag, varigenom en sådan bestämmelse tillades till art. 58 och denna artikel även i övrigt fick en lydelse som nära överensstämmer med art. 41.

Art. 59

En traktat skall enligt art. 59 anses ha upphört att gälla, om alla parterna ingår en ny traktat rörande samma ämne och det är tydligt att denna är avsedd att i fortsättningen reglera ämnet eller dess bestämmelser är så oförenliga med den tidigare traktatens att båda inte kan tillämpas samtidigt. Enligt artikelns mom. 2 skall dock den tidigare traktaten anses endast vara suspenderad, om det är tydligt att parterna avsåg detta.

I sin kommentar påpekade ILC att artikeln gäller både i fall där par-

terna i de två traktaterna är identiska och i fall där sådan identitet inte föreligger men alla parter i den tidigare traktaten också är parter i den senare. Mom. 1 angav under vilka förhållanden den tidigare traktaten skulle anses upphävd genom den senare. Mom. 2 avsåg fall där det framgick av omständigheterna att den senare traktaten var avsedd att endast suspendera den tidigare. ILC ansåg inte att det kunde sägas vara en allmän regel att en senare traktat med begränsad giltighetstid inte upphäver en tidigare traktat med längre eller obegränsad giltighetstid. Huruvida den gör det, berodde enligt ILC helt på parternas avsikt vid ingående av den senare traktaten. I de flesta fall var det troligen snarare deras avsikt att upphäva den tidigare traktaten än att suspendera den.

ILC påpekade att förhållandet mellan två traktater i följd rörande samma ämne mellan samma parter också behandlades i art. 30 mom. 3 och 4 a). Där avsågs prioriteten mellan oförenliga förpliktelser i traktater som båda är i kraft och i tillämpning. Art. 30 trädde inte i funktion förrän det i enlighet med art. 59 fastställts att parterna inte hade för avsikt att upphäva eller helt suspendera den tidigare traktaten.

Art. 60

Art. 60 innehåller bestämmelser om upphävande eller suspendering av traktater med anledning av traktatbrott.

I fråga om bilaterala traktater fastställs i *mom. 1* regeln att ett väsentligt brott mot traktaten av den ena parten kan av den andra parten åberopas som skäl för traktatens upphävande eller dess suspendering helt eller delvis.

Mom. 2 avser multilaterala traktater. Ett väsentligt brott mot en sådan traktat av någon av parterna ger de övriga parterna rätt att gemensamt överenskomma om att suspendera eller upphäva traktaten, antingen endast i förhållande till den felande parten eller mellan alla parter. Traktatbrottet kan också av en part som det särskilt berör åberopas för suspendering av traktaten i dess förhållande till den felande parten. Om traktaten är av sådan natur att ett väsentligt brott mot dess bestämmelser av någon part radikalt förändrar läget för varje part i fråga om ett fortsatt fullgörande av dess förpliktelser enligt traktaten, har var och en av de övriga parterna rätt att åberopa traktatbrottet för suspendering av traktaten för sitt eget vidkommande. Liksom när det är fråga om en bilateral traktat, kan suspendering av en traktat i de fall som avses i mom. 2 avse antingen hela traktaten eller endast delar därav.

Enligt *mom. 3* består ett "väsentligt" traktatbrott antingen i en vägran att erkänna traktaten eller i ett brott mot en bestämmelse som är väsentlig för förverkligande av traktatens ändamål och syfte.

Av *mom. 4* framgår att artikeln inte skall utgöra hinder för tillämpning av traktatens eventuella egna bestämmelser om traktatbrott. Från

artikelns tillämpning undantas i *mom. 5* bestämmelser till skydd för fysiska personer i traktater av humanitär karaktär och särskilt bestämmelser som förbjuder varje form av repressalier mot de av traktaterna skyddade personerna.

ILC

ILC konstaterade i sin kommentar att en kränkning av traktatförpliktelser, liksom av andra förpliktelser, kunde medföra rätt för den andra parten att vidta repressalier och att dessa repressalier med rätta kunde riktas mot den kränkande statens rättigheter enligt traktaten i fråga. Det fanns emellertid bland jurister olika uppfattningar om i vilken utsträckning traktatbrott gav den andra parten rätt att upphäva traktaten. Enligt en mening skulle varje traktatbrott medföra en sådan rätt för den andra parten. Enligt en annan mening skulle denna rätt endast inträda vid "väsentliga" eller "fundamentala" traktatbrott och vidare förutsätta iakttagande av en viss procedur. Statspraxis gav föga ledning i fråga om omfattningen av denna rätt och villkoren för dess utövande.

Kommissionen var enig om att ett traktatbrott, hur allvarligt det än var, inte utan vidare gjorde slut på traktaten och att det inte stod en stat fritt att bara påstå att traktaten kränkts och förklara den förfallen. Inom vissa gränser och med vissa garantier mot missbruk måste å andra sidan en parts rätt att åberopa brott mot traktaten som skäl för dess upphävande eller suspendering erkännas. Genom uttrycket "åberopa som skäl" i artikelns *mom. 1* underströks att det inte var fråga om en rätt att egenmäktigt förklara traktaten upphävd. Om motparten bestred påståendet om kränkning, förelåg en meningsskiljaktighet mellan parterna som det ålåg dessa att söka lösa med fredliga medel i enlighet med deras normala förpliktelser enligt FN-stadgan och allmän folkrätt.

Den kränkta partens rätt att handla i enlighet med *mom. 1* grundade sig på principen att en part inte kunde åläggas att uppfylla sina förpliktelser enligt en traktat, om motparten underlät att uppfylla de förpliktelser som den för sin del åtagit sig i samma traktat. Den rätt som avsågs i *mom. 1* uppstod enligt traktaträtten oberoende av partens eventuella rätt att tillgripa repressalier. Den hindrade givetvis inte parten från att framställa skadeståndskrav på grundval av motpartens folkrättsliga ansvar för traktatbrottet.

I det fall som avsågs i *mom. 2 b)*, dvs. när en enskild part i en multilateral traktat reagerade mot annan parts brott mot traktaten, befann sig den kränkta parten i en situation liknande den som uppstod vid brott mot en bilateral traktat. Kommissionen hade emellertid ansett att partens rätt i detta fall borde vara begränsad till att suspendera traktaten helt eller delvis mellan sig själv och den kränkande staten. De övriga parternas intressen måste nämligen tas med i beräkningen och en sådan

begränsning var enligt kommissionens mening särskilt nödvändig i fråga om traktater av "lagstiftande" karaktär. Inom kommissionen hade ifrågasatts, om ens suspendering kunde vara tillåtlig vid brott mot lagstiftande traktater. Kommissionen hade emellertid ansett att det skulle vara obilligt att låta den kränkande parten kräva fortsatt fullgörelse av traktaten från den kränkta partens sida, medan den själv åsidosatte sina förpliktelser mot denna part enligt traktaten. Härtill kom att t. o. m. sådana traktater som genocidekonventionen och Genèvekonventionerna om behandling av krigsfångar och sjuka och sårade uttryckligen medgav uppsägningsrätt oberoende av något brott mot konventionen. Kommissionen hade således funnit att allmänna lagstiftande traktater inte som sådana borde behandlas på annat sätt än andra multilaterala traktater i detta sammanhang.

Mom. 2 c) reglerade en fråga som hade tagits upp i regeringarnas yttranden över ILC:s utkast och avsåg särskilda typer av traktater, t. ex. nedrustningstraktater, där en parts traktatbrott kunde innebära en underminering av hela det system som genom traktaten upprättats mellan parterna. Vid brott mot en sådan traktat var reglerna i mom. 2 a) och b) otillräckliga. En enskild part kunde inte suspendera fullgörandet av sina egna förpliktelser enligt traktaten i förhållande till den kränkande staten utan att samtidigt kränka sina förpliktelser mot övriga parter. Men utan att göra det skulle den kanske inte kunna skydda sig mot det hot som den kränkande statens upprustning innebar. Kommissionen hade funnit att det i dessa fall måste stå varje part fritt att suspendera traktaten generellt i sitt förhållande till alla övriga parter.

Kommissionen hade varit enig om att rätten att upphäva eller suspendera måste begränsas till fall där traktatbrottet var av allvarlig art. Den hade föredragit uttrycket "väsentlig" ("material") framför "fundamental", då även andra bestämmelser än de som direkt berörde traktatens huvudändamål kunde av en part tillmätas stor betydelse för ett effektivt fullgörande av traktaten och kunde ha spelat en väsentlig roll för partens beslut att ingå traktaten.

Konferensen

På förslag av Storbritannien vidtog konferensen vissa ändringar i artikelns mom. 2 c). Rätten att suspendera en traktat enligt denna punkt i ILC:s utkast ändrades till en rätt att "åberopa traktatbrottet som skäl för suspendering" i överensstämmelse med formuleringen i mom. 1 och mom. 2 b).

Vidare tillades i mom. 2 a) och c) orden "helt eller delvis". I samtliga fall av suspendering enligt artikeln skall således suspenderingen kunna avse antingen hela traktaten eller vissa delar av denna.

Mom. 5, som avser traktater av humanitär karaktär, saknade motsvarighet i ILC:s utkast och tillfogades till artikeln vid konferensen på förslag av Schweiz.

Art. 61

Som skäl för upphävande av en traktat kan enligt art. 61 åberopas att traktatens fullgörande blivit omöjligt till följd av att ett för dess genomförande oundgängligt föremål försvunnit eller förintats. Om hindret är temporärt, kan det åberopas endast för suspendering av traktaten.

Enligt *mom. 2* gäller artikeln inte för en part som själv förorsakat hindret för traktatens fullgörande i strid med sina förpliktelser mot någon annan part.

ILC

ILC konstaterade i sin kommentar till artikeln att det i statspraxis inte fanns många exempel på att en traktat upphävts på denna grund. Artikeln avsåg sådana fall som att en ö försvinner i havet, en flod torkar ut, en damm eller vattenkraftsanläggning förstörs och att en traktats fullgörande därigenom omöjliggörs.

Konferensen

Mom. 2 saknade motsvarighet i ILC:s utkast. Detta undantag tillades vid konferensen på förslag av Nederländerna, som hänvisade till att art. 62 innehöll ett sådant undantag och ansåg att det inte fanns anledning att göra någon skillnad mellan art. 61 och 62 i detta hänseende.

Art. 62

I art. 62 regleras frågan om en traktats upphävande, när det inträffat en oförutsedd fundamental förändring i de omständigheter som förelåg vid tiden för dess ingående.

En sådan förändring kan enligt *mom. 1* inte åberopas som skäl för traktatens upphävande om inte två villkor är uppfyllda: dels skall omständigheterna i fråga ha utgjort en väsentlig förutsättning för parternas samtycke till att vara bundna av traktaten, dels skall förändringen ha verkningar som radikalt förvandlar omfattningen av de förpliktelser som återstår att fullgöra enligt traktaten.

Enligt *mom. 2* kan en fundamental förändring i omständigheterna inte åberopas, om traktaten fastställer en gräns. Vidare fastslås i detta moment att en part inte kan åberopa en förändring, om denna förorsakats av parten själv i strid med sina förpliktelser mot någon annan part i traktaten.

När en fundamental förändring i omständigheterna kan åberopas som skäl för upphävande av en traktat, kan den enligt *mom. 3* också åberopas som skäl för suspendering av traktaten.

ILC

ILC förklarade i sin kommentar att så gott som alla moderna jurister, om också motvilligt, erkände existensen av den folkrättsliga princip som behandlades i denna artikel och som brukade kallas *rebus sic stantibus*.

Den innebar att liksom avtal enligt många interna rättssystem kunde bli ogiltiga genom en fundamental förändring i omständigheterna, även traktater kunde bli ogiltiga av en sådan anledning. De flesta jurister underströk dock samtidigt starkt att principen gällde endast inom snäva gränser och att strikta regler måste uppställas i fråga om förutsättningarna för att den skulle kunna återopas. De risker som principen annars kunde innebära för traktatsäkerheten i frånvaro av någon allmänt accepterad obligatorisk jurisdiktion var uppenbara.

Det fanns åtskilliga belägg för principen i internationell sedvanerätt, men Internationella domstolen hade inte ännu tagit ställning till frågan.

Nationella domstolar hade däremot inte sällan tillmätt principen betydelse i folkrätten. Av ett eller annat skäl hade de dock alltid funnit sig böra avvisa principens tillämpning under de omständigheter som förelagat i det enskilda fallet. I sådana domstolsavgöranden hade bl. a. hävdats att principen var begränsad till förändringar i omständigheter vilkas fortbestånd parterna uppenbarligen vid traktatens ingående betraktat som ett tyst avtalsvillkor. Det hade vidare ansetts att traktaten inte förföll automatiskt vid inträffad förändring utan endast om principen återopades av endera parten och att den måste återopas inom rimlig tid efter det att förändringen inträffat.

I fråga om statspraxis kunde i stort sett sägas, att det fanns betydande stöd för uppfattningen att en fundamental förändring i omständigheterna kunde motivera anspråk på upphävande eller revision av en traktat, medan å andra sidan en parts rätt att på denna grund ensidigt häva en traktat starkt ifrågasattes.

Principen hade också direkt eller indirekt återopats i debatter inom FN:s politiska organ. Därvid hade principens existens vanligen inte bestritts, fastän tonvikt lagts på de villkor som begränsade dess tillämplighet.

Kommissionens slutsats var att principen måste beaktas i den moderna traktaträtten men också att dess tillämplighet måste noggrant avgränsas och regleras. En traktat kunde förbli i kraft under lång tid, och de åtaganden som gjorts i traktaten kunde komma att bli en oskälig börda för en av parterna till följd av fundamentalt ändrade omständigheter. Flertalet moderna traktater gällde visserligen för begränsad tid eller med uppsägningsrätt, varigenom vardera parten fick möjlighet att utöva påtryckning på den andra parten för att vid behov få traktatens bestämmelser reviderade. När så inte var fallet, kunde emellertid principen *rebus sic stantibus* ibland fylla en uppgift som ett stöd för den missnöjda parten, om den andra parten var motsträvig och vägrade att acceptera någon ändring av förlegade och betungande traktatbestämmelser. Att denna princip trots de starka betänkligheter som ofta uttryckts dock vunnit ett visst erkännande i internationell rätt, tydde på att den ansetts behövlig som säkerhetsventil i traktaträtten.

Principen hade tidigare i allmänhet ansetts innebära att varje "perpetuell" traktat ingicks med ett tyst förbehåll att den upphörde att gälla i händelse av en fundamental förändring i omständigheterna. Detta tysta förbehåll betraktades numera vanligen endast som en fiktion, och enligt kommissionens mening var det en icke önskvärd fiktion, då den ökade risken för subjektiva tolkningar och missbruk. Föreställningen om ett tyst förbehåll måste avvisas. Principen borde i stället utformas som en objektiv rättsregel, enligt vilken en fundamental förändring i omständigheterna utgjorde en grund som av billighets- och rättviseskäl under vissa förutsättningar kunde åberopas för traktatens upphävande.

Förr hade principen ofta ansetts gälla endast s. k. perpetuella traktater, dvs. traktater som inte innehöll någon bestämmelse om deras upphörande. Om principen uppfattades som en rättsregel grundad på billighet och rättvisa, fanns enligt kommissionens mening inte anledning att göra skillnad mellan "perpetuella" traktater och traktater slutna för "lång tid". Det förekom dessutom att traktater trots mera begränsad giltighetstid innehöll uttryckliga förbehåll som utgjorde en motsvarighet till *rebus sic stantibus*. Kommissionen hade därför beslutat att inte begränsa regeln till traktater som saknade bestämmelser om deras upphörande. Av uppenbara skäl kunde regeln dock sällan eller aldrig få betydelse för traktater som ingåtts för begränsad tid eller med uppsägningsrätt.

Kommissionen hade fäst stor vikt vid att villkoren för principens åberopande skulle få en strikt formulering. För att ytterligare understryka att denna grund för en traktats hävande var av exceptionell natur, hade regeln i artikelns mom. 1 uttryckts i negativ form.

Några medlemmar av kommissionen hade förordat att i artikeln skulle införas en bestämmelse som klargjorde att en ändring av en regerings hållning eller politik aldrig kunde åberopas som grund för en traktats upphävande eller suspendering. Andra medlemmar hade visserligen delat uppfattningen att sådana omständigheter normalt inte kunde göra principen tillämplig, men hade ifrågasatt om detta aldrig under några förhållanden kunde vara fallet. Som exempel hade nämnts ett alliansfördrag vars fortsatta tillämpning till följt av en radikal förändring i en regerings politiska orientering kunde bli omöjlig att acceptera från båda parternas synpunkt. Kommissionens uppfattning var att definitionen av en "fundamental förändring av omständigheter" i mom. 1 borde vara tillräcklig för att utesluta försök att missbruka regeln för hävande av en traktat enbart på grund av en ändrad politik. Den hade således funnit det onödigt att gå närmare in på saken vid avfattandet av artikeln.

Kommissionen hade ansett att traktater som fastställde en gräns borde undantas från regelns tillämpning. Regeln skulle annars i stället för att utgöra ett medel för fredlig förändring kunna bli en källa till farliga friktioner. Det andra i mom. 2 intagna undantaget utgjorde bara en

tillämpning av den allmänna rättsgrundsatsen att en part inte kan dra fördel av sitt eget felaktiga handlande.

Konferensen

Artikelns mom. 3 saknade motsvarighet i ILC:s utkast. Detta stycke utformades av redaktionskommittén, sedan konferensen hade antagit ett förslag av Canada och Finland, enligt vilket en fundamental förändring i omständigheterna skulle kunna åberopas som grund för suspendering av en traktat i stället för upphävande av traktaten, när förändringen kanske inte var permanent.

Vid konferensen framlades av Venezuela ett ändringsförslag, enligt vilket mom. 1 skulle ges en positiv formulering och undantaget alltså göras till regel. Förslaget mötte emellertid stark opposition och togs tillbaka. Det var en utbredd åsikt bland delegationerna att möjligheten att häva en traktat på grund av ändrade omständigheter borde betraktas som en undantagsbestämmelse. Detta betonades från både väststats- och öststatshåll.

Några afro-asiatiska och latinamerikanska stater anförde att bestämmelsen i mom. 2 a) om gränstraktater borde strykas, då den stred mot principen om staters självbestämmanderätt och kunde tjäna som skydd för "unequal treaties". I debatten försvarade dock de flesta talarna denna bestämmelse.

Art. 63

Avbrytandet av diplomatiska eller konsulära förbindelser mellan traktatparter påverkar enligt art. 63 inte det rättsliga förhållande som genom traktaten upprättats mellan dem, annat än i den utsträckning som förekomsten av sådana förbindelser är nödvändig för traktatens tillämpning.

ILC

ILC förklarade i sin kommentar till artikeln att anlita av en tredje stats förmedling och även av direkta kanaler för kommunikering mellan stater under avbrott i de diplomatiska förbindelserna numera var så vanligt att frånvaron av de normala kanalerna inte borde erkännas som ett hinder för fullgörande av en traktat. Kommissionen var medveten om att ett sådant avbrott knappast kunde vara förenligt med tillämpningen av vissa slag av politiska traktater, såsom alliansfördrag. Den ansåg emellertid att frågan om sådana traktaters upphävande, uppsägning eller suspendering vid avbrytandet av diplomatiska förbindelser fick bedömas enligt de allmänna traktaträttsliga reglerna.

Konferensen

ILC:s utkast innehöll av nyss anförda skäl inte något undantag från den allmänna regeln att rättsförhållandet mellan traktatparter inte påverkas av avbrytandet av de diplomatiska förbindelserna. Vid konferen-

sen antogs emellertid på förslag av Italien och Schweiz det i artikelns andra sats angivna undantaget. Förslaget motiverades med att det fanns traktater som inte kunde fullgöras utan diplomatiska förbindelser och även traktater som just avsåg de diplomatiska förbindelserna.

Vid konferensen antogs också ett ändringsförslag av Ungern, varigenom artikeln utsträcktes till att avse även ett avbrytande av konsulära förbindelser.

Art. 64

Om det uppstår en ny tvingande norm i allmän folkrätt (*jus cogens*), blir enligt art. 64 en existerande traktat som står i strid med normen ogiltig och upphör att gälla.

ILC

ILC framhöll att artikeln var en logisk följd av den i art. 53 erkända principen om ogiltigheten av traktater som strider mot *jus cogens*. En norm av denna karaktär berövade varje handling eller förhållande som stod i strid därmed dess legalitet. Genom uppkomsten av en sådan norm blev inte endast framtida utan också redan ingångna traktater ogiltiga. Kommissionen hade emellertid ansett separabilitetsprincipen i art. 44: 3 vara tillämplig i detta fall. Om de bestämmelser i traktaten som stred mot den nya normen kunde särskiljas från traktatens innehåll i övrigt, borde således återstoden av traktaten förbli i kraft.

Konferensen

I samband med denna artikel gav en del väststater ånyo uttryck åt de betänkligheter som de under debatten om art. 53 anfört mot *jus cogens* som grund för traktaters ogiltighet eller upphörande.

På förslag av redaktionskommittén ersattes det i ILC:s utkast använda uttrycket "is established" med "emerges". Det senare uttrycket ansågs av kommittén bättre motsvara det sätt varpå en tvingande folkrättsnorm blir till.

Förfarandet

Art. 65

Avsnitt 4 innehåller bestämmelser om förfarandet vid tillämpningen av konventionens regler om grunderna för en traktats ogiltighet, upphävande eller suspension. En part som åberopar en sådan grund måste enligt art. 65 notificera övriga parter härom och därvid ange vilken åtgärd den avser vidta med traktaten. Efter utgången av en tidsfrist, som skall vara minst tre månader från notifikationens mottagande utom i särskilt brådskande fall, kan parten enligt artikelns *mom.* 2, om ingen invändning då framförts av någon part, verkställa den föreslagna åtgärden på det sätt som anges i art. 67. Om emellertid invändning framförts av nå-

gon part, skall parterna enligt *mom. 3* söka en lösning genom de medel som anges i FN-stadgans art. 33 (förhandling, undersökning, medling, förlikning, skiljedom och rättslig prövning).

Dessa regler skall enligt *mom. 4* inte påverka parternas rättigheter och skyldigheter enligt för dem gällande särskilda bestämmelser rörande lösning av tvister.

En stat som inte tidigare gjort den i *mom. 1* föreskrivna notifikationen är enligt *mom. 5* inte förhindrad att göra det i samband med annan parts krav på traktatens fullgörande eller påstående att den kränkts. Detta gäller såvitt inte annat följer av bestämmelserna i art. 45 om verkan av den hållning som en stat intagit till en traktat.

ILC

Kommissionen framhöll i sin kommentar till artikeln att den ansåg det väsentligt att konventionen innehöll bestämmelser om det formella förfarandet för att förebygga möjligheten att påståenden om ogiltighet eller om rätt att upphäva eller suspendera en traktat gjordes godtyckligt som ren förevändning för att befria sig från obekväma förpliktelser.

En del medlemmar av kommissionen hade år 1963 starkt förordat att konventionens tillämpning obligatoriskt skulle vara underkastad Internationella domstolens jurisdiktion, om parterna inte enades om något annat medel för lösning av tvister. Andra medlemmar hade emellertid under hänvisning till rådande internationell praxis framhållit att det inte skulle vara realistiskt av kommissionen att föreslå en sådan lösning av procedurfrågan.

Den av kommissionen föreslagna artikeln innebar att den part som åberopar en ogiltighetsgrund eller ett skäl för upphävande av en traktat först måste notificera den eller de andra parterna och ge dem tillfälle att uttrycka sin mening. Reses då invändning av den andra parten, skall frågan behandlas i enlighet med staters allmänna förpliktelse enligt FN-stadgans art. 2:3 att "lösa sina internationella tvister med fredliga medel på sådant sätt att internationell fred och säkerhet samt rättvisan icke sätts i fara" och förpliktelsen att söka en lösning genom anlitande av sådana metoder som anges i stadgans art. 33.

Ett antal regeringar hade i sina yttranden över utkastet uttryckt som sin mening att det i artikeln angivna förfarandet inte gav tillräckligt skydd och att bestämmelser borde införas om frågans avgörande genom en opartisk internationell instans i fall där parterna inte kunnat enas om en lösning. Kommissionen hade emellertid funnit att artikeln representerade det maximum av garantier som f. n. var allmänt antagbara för regeringarna liksom också för kommissionens medlemmar.

Konferensen

Vid konferensen antogs en av Frankrike föreslagen omformulering av första meningen i artikelns mom. 1. Enligt den franska delegationens mening framgick det inte klart av ILC:s text att det i artikeln angivna förfarandet skall följas i de fall där en traktat enligt konventionen är "ogiltig" (art. 51, 52, 53 och 64) lika väl som när en traktats giltighet är "anfäktbar" (art. 46—50). Det franska ändringsförslaget avsåg att klargöra att artikeln är tillämplig på alla bestämmelser i konventionens del V.

Art. 66

Art. 66 innehåller bestämmelser om förfarandet för lösning av tvister rörande tolkningen eller tillämpningen av reglerna i del V. Artikeln avser fall där en part rest invändning i enlighet med art. 65: 3 och ingen lösning av tvisten uppnåtts inom tolv månader därefter. Då kan endera parten, om tvisten avser tolkningen eller tillämpningen av art. 53 eller 64 (*jus cogens*), hänskjuta frågan till Internationella domstolen för avgörande, om inte parterna enas om att anlita skiljedomsförfarande. Avser tvisten någon annan artikel i del V, kan endera parten påkalla ett förlikningsförfarande i enlighet med bestämmelserna i bilagan till konventionen.

Bilagan

Bilagan till konventionen reglerar det förlikningsförfarande som skall kunna anlitas enligt art. 66 vid tvist om tillämpningen eller tolkningen av bestämmelser i del V. Förlikningskommissionen skall bestå av fem medlemmar, därav två utsedda av vardera parten i tvisten och en ordförande utsedd av dessa medlemmar eller eventuellt av FN:s generalsekreterare. Kommissionens rapport och ställningstaganden till rättsliga frågor skall inte vara bindande för parterna, utan får karaktären av rekommendationer till parterna avsedda att främja en vänskaplig lösning av tvisten. Kostnaderna för en enligt konventionen tillsatt förlikningskommission skall enligt punkt 7 i bilagan bestridas av FN.

Konferensen

Art. 66 saknade motsvarighet i ILC:s utkast. Såsom redan nämnts i samband med art. 65, ansåg kommissionen i fråga om förfarandet för lösning av tvister, att den måste nöja sig med att föreslå en bestämmelse som hänvisade till FN-stadgans art. 33. Vid konferensen blev frågan föremål för långa debatter. För det överväldigande flertalet delegationer från väststater och även ett antal latinamerikanska, afrikanska och asiatiska delegationer var artiklarna i konventionen del V och särskilt artiklarna angående *jus cogens* svåra att acceptera utan ett tillfredsställande förfarande för obligatorisk lösning av tvister om deras tolkning och till-

lämpning. Andra delegationer och däribland framför allt de östeuropeiska motsatte sig traditionellt och ideologiskt alla automatiskt tillämpliga metoder för lösning av tvister och särskilt avgöranden genom skiljedom eller Internationella domstolen. Från dessa delegationers sida gjordes försök att sammankoppla frågan om lösning av tvister med den helt ovidkommande och politiskt känsliga frågan om rätt för "alla stater" att tillträda allmänna multilaterala konventioner. De skarpa motsättningar som förelåg i fråga om lösning av tvister rörande del V var nära att stjälpas hela konferensen mot slutet av dess andra session. I elfte timmen uppnåddes emellertid en lösning genom ett kompromissförslag, som framlades av en grupp afro-asiatiska stater under ledning av Nigeria. Lösningen innebar, såsom framgår av konventionens art. 66 och bilagan till denna artikel, att tvister rörande tolkningen eller tillämpningen av artiklarna om *jus cogens* skall på begäran av en av parterna hänskjutas till Internationella domstolen, om inte parterna enas om att låta tvisten avgöras genom skiljedom, och att ett förlikningsförfarande skall vara obligatoriskt vid tvister rörande tolkningen eller tillämpningen av någon av de övriga artiklarna i konventionens del V.

Frågan om en allmän klausul för konventionen i dess helhet rörande lösning av tvister om dess tolkning eller tillämpning överskuggades av debatterna om del V. Schweiz föreslog emellertid en klausul av traditionellt slag om att sådana tvister skulle kunna av endera parten hänskjutas till Internationella domstolen. Förslaget hade aldrig någon utsikt att uppnå två tredjedels majoritet. Omröstningen om förslaget visade dock att det fanns ett icke obetydligt stöd bland delegationerna för obligatoriskt anlitanande av internationell instans vid tvister. Vid konferensen röstade 41 delegationer för förslaget, 36 emot, medan 27 avstod. Förslaget blev således inte antaget.

Art. 67

I art. 67 mom. 1 föreskrivs att den i art. 65 mom. 1 avsedda notifikationen skall vara skriftlig.

När en traktat förklaras ogiltig, upphävs, frånträds eller suspenderas i den ordning som angetts i art. 65 mom. 2 och 3, skall detta enligt art. 67 mom. 2 ske genom ett instrument som tillställs de övriga parterna. Denna bestämmelse gäller även när en sådan åtgärd vidtas i enlighet med traktatens egna bestämmelser.

Den representant för staten som överlämnar instrumentet kan, om instrumentet inte är undertecknat av statschefen, regeringschefen eller utrikesministern, avkrävas fullmakt.

ILC

Artikelns betydelse låg enligt ILC:s kommentar däri, att den krävde iakttagande av vissa formaliteter vid en traktats ogiltigförklaring, upphävande m. m. och därmed bidrog till traktatsäkerheten.

De krav som borde ställas i fråga om bevis för representantens myndigande att säga upp eller upphäva en traktat var enligt kommissionens mening analoga med reglerna om fullmakt att uttrycka en stats samtycke till att vara bunden av en traktat.

Konferensen

Bestämmelsen i artikelns mom. 1 saknade motsvarighet i ILC:s utkast. Den antogs av konferensen på förslag av den västtyska delegationen, som motiverade den med att det inte fanns någon allmän regel att notifikationer måste vara skriftliga. Notifikationer av det slag som avsågs i art. 65 mom. 1 var av sådan vikt att det i konventionen uttryckligen borde anges att de måste ske i skriftlig form.

Art. 68

Enligt art. 68 kan de notifikationer eller instrument som avses i art. 65 eller art. 67 återkallas när som helst innan de får verkan.

ILC nämnde i sin kommentar till artikeln att vissa regeringar ifrågasatt lämpligheten av att medge fullständigt frihet att återtaga en uppsägning innan den fått verkan. Kommissionen var medveten om att avsikten med traktatbestämmelser om en viss uppsägningstid var att möjliggöra för de andra parterna att anpassa sig till det läge som uppkom genom traktatens upphörande eller en parts frånträde. Kommissionen hade emellertid funnit starka skäl tala för att återtagandet av uppsägningar borde underlättas. Den allmänna regeln borde därför fritt medge sådant återtagande. Det fick ankomma på parterna att införa en avvikande regel i själva traktaten i de fall där traktatens särskilda ämne kunde göra detta nödvändigt.

Följderna av en traktats ogiltighet, upphörande eller suspension

Art. 69 och 70

I avsnitt 5 behandlas följderna av en traktats ogiltighet, upphörande eller suspension. Bestämmelser i en traktat vars ogiltighet fastställts i enlighet med konventionen har enligt *art. 69 mom. 1* ingen rättslig verkan. Har handlingar trots detta utförts med stöd av en sådan traktat ger artikelns *mom. 2* varje part rätt att kräva av annan part att den i deras inbördes förhållande skall såvitt möjligt upprätta det läge som skulle ha förelegat, om handlingarna inte hade utförts. I *mom. 2* fastslås vidare att handlingar som utförts i god tro, innan traktatens ogiltighet åberopades, inte blir rättsstridiga endast därför att traktaten är ogiltig. *Mom. 2* gäller emellertid enligt *mom. 3* inte för den felande parten i fall som avses i art. 49, 50, 51 eller 52, dvs. när ogiltighetsgrunden är bedrägligt uppträdande, korrumpering eller tvång.

När en traktat upphör att gälla enligt sina egna bestämmelser eller enligt konventionen, befrias parterna enligt *art. 70* från varje förpliktelse

att vidare fullgöra traktaten. Traktatens upphörande påverkar inte rättigheter, förpliktelser eller rättsförhållanden som uppstått för parterna genom traktatens fullgörande innan den upphörde att gälla.

När en enskild stats samtycke till att vara bunden av en multilateral traktat är ogiltigt eller en stat sagt upp en sådan traktat, äger reglerna i art. 69 resp. 70 motsvarande tillämpning i förhållandet mellan denna stat och övriga parter.

ILC

ILC förklarade i sin kommentar att artiklarna endast handlade om rättsverkningarna av en traktats ogiltighet resp. upphörande. De avsåg således inte frågor om ansvarighet eller gottgörelse för handlingar som förorsakat traktatens ogiltighet eller upphörande. Sådana frågor låg utom ramen för konventionen enligt den allmänna bestämmelsen i art. 73.

Kommissionen ansåg att en traktat som fastställts vara ogiltig på någon av de grunder som anges i avsnitt 2 av del V, dvs. art. 46—53, var ogiltig redan från början (*ab initio*) och inte bara från den tidpunkt då ogiltighetsgrunden åberopades. Situationen var en annan, när en traktat blev ogiltig och upphörde att gälla enligt art. 64 i avsnitt 3. Detta fall behandlades i art. 71: 2.

För att principen om ogiltighet *ab initio* skulle få full verkan, borde varje part kunna kräva att *status quo ante* såvitt möjligt återupprättades. Om parterna under någon tid i god tro handlat i förlitan på traktaten, blev emellertid handlingarna inte olagliga enbart därför att traktaten visade sig vara ogiltig. Reglerna härom i art. 69: 2 kunde dock självfallet inte gälla till förmån för en part som genom bedrägligt uppträdande, korrumpering eller tvång förorsakat traktatens ogiltighet.

Konferensen

Vid konferensen anmärkte vissa stater mot några av bestämmelserna i art. 69, att dessa rörde frågor om statsansvarighet och var alltför stela och onyanserade. Förenta staterna föreslog att mom. 2 a) och mom. 3 i art. 69 skulle strykas. Förslaget blev dock avslaget. Artikeln antogs med endast några redaktionella ändringar.

Art. 71

Art. 71 reglerar följderna av att en traktat är ogiltig på grund av konflikt med en tvingande norm i allmän folkrätt. I fall som avses i art. 53 åligger det parterna att såvitt möjligt undanröja följderna av handlingar utförda i förlitan på bestämmelser som strider mot normen i fråga och att inrätta sitt inbördes förhållande så att det överensstämmer med denna norm.

Om en traktat blir ogiltig och upphör att gälla enligt art. 64, befrias parterna från varje förpliktelse att vidare fullgöra traktaten. Rättigheter, förpliktelser eller rättsförhållanden som uppstått för parterna genom traktatens fullgörande innan den upphörde att gälla påverkas inte av traktatens upphörande. De får dock därefter bestå endast i den utsträckning som deras fortsatta upprätthållande inte i sig självt strider mot den nya tvingande folkrättsnormen.

ILC

ILC framhöll i sin kommentar till artikeln att en traktats ogiltighet på grund av konflikt med en vid tiden för dess ingående gällande *jus cogens*-regel var ett speciellt fall av ogiltighet. Den fråga som uppkom i detta fall gällde inte främst hur parternas ställning i förhållande till varandra skulle rättas till utan snarare vardera partens skyldighet att rätta sin ställning så att den överensstämde med den tvingande regeln.

En traktats upphörande på grund av konflikt med en ny *jus cogens*-regel var ett speciellt fall av upphörande. Reglerna i art. 70: 1 om följderna av en traktats upphörande var visserligen i princip tillämpliga, men den nya tvingande regeln måste beaktas vid bedömande av frågan i vilken utsträckning rättigheter, förpliktelser eller rättsförhållanden som uppstått för parterna genom traktatens tidigare fullgörande fortfarande fick upprätthållas.

Konferensen

Vid konferensen riktade en del stater vissa anmärkningar mot artikeln. Storbritannien ansåg att mom. 1 a) egentligen gällde en fråga om statsansvarighet, som inte hörde till konventionens ämnesområde.

Art. 72

När en traktat suspenderas enligt sina egna bestämmelser eller enligt konventionen, är enligt art. 72 de parter mellan vilka traktaten suspenderats befriade från förpliktelsen att fullgöra denna sinsemellan under den tid suspensionen varar. Suspensionen påverkar inte på annat sätt rättsförhållandet mellan parterna.

Enligt artikelns mom. 2 skall parterna under den tid traktaten är suspenderad avhålla sig från handlingar som hindrar ett återupptagande av traktatens tillämpning.

Bestämmelsen i artikelns mom. 1 om att suspensionen inte på annat sätt påverkar rättsförhållandet mellan parterna var enligt ILC:s kommentar avsedd att klargöra att det endast var tillämpningen ("the operation") av traktatens bestämmelser, som suspenderades. Det genom traktaten upprättade rättsliga bandet mellan parterna bestod. Detta underströks ytterligare genom den förpliktelse som ålagts parterna i mom. 2. Kommssionen ansåg att denna förpliktelse följde av själva begreppet

"suspension" liksom också av parter skyldighet att fullgöra en traktat "in good faith".

Särskilda bestämmelser

Art. 73

Konventionens del VI innehåller ett par artiklar med särskilda bestämmelser. Enligt art. 73 skall konventionen inte prejudicera frågor som i samband med en traktat kan uppkomma till följd av

1. statssuccession,
2. en stats internationella ansvarighet eller
3. ett utbrott av fientligheter mellan stater.

ILC

Av de tre i artikeln intagna förbehållen var endast de två förstnämnda medtagna i ILC:s utkast. Kommissionen förklarade i sin kommentar att ett utbrott av fientligheter mellan stater enligt våra dagars folkrätt måste anses vara ett helt abnormt tillstånd och att regler om rättsverkningarna därav inte hörde till den allmänna folkrätt som gällde i det normala förhållandet mellan stater. Kommissionen hänvisade också till att inget förbehåll för utbrott av fientligheter intagits i Genèvekonventionerna om havsrätten och Wienkonventionerna om diplomatiska och konsulära förbindelser, vilka dock inte på något sätt var avsedda att reglera följderna av en sådan eventualitet, bortsett från vissa bestämmelser i Wienkonventionerna som uttryckligen förklarats vara tillämpliga även under krigsförhållanden.

Konferensen

ILC hade av nyss anförda skäl ansett att något förbehåll för verkningarna av ett utbrott av fientligheter mellan stater inte borde intas i konventionen, fast sådana frågor föll utom ramen för konventionen. Flera stater föreslog emellertid vid konferensen att ett sådant förbehåll skulle intas i artikeln, och förslaget antogs av konferensen med stor majoritet.

Art. 74

I art. 74 fastslås att avbrytandet eller frånvaron av diplomatiska eller konsulära förbindelser mellan två eller flera stater inte hindrar att traktater ingås mellan dessa stater. Ingåendet av en traktat påverkar i och för sig inte läget i fråga om diplomatiska eller konsulära förbindelser.

Artikeln, som saknade motsvarighet i ILC:s konventionsutkast, antogs vid konferensen på förslag av Chile. Förslaget väcktes i samband med art. 63. De flesta delegationerna hade inget att invända mot sakinnehållet i det chilenska förslaget.

Art. 75

Konventionens bestämmelser skall enligt art. 75 inte inverka på förpliktelser som i samband med en traktat kan uppkomma för en angriparstat till följd av åtgärder vidtagna i enlighet med FN:s stadga med anledning av statens angrepp.

ILC

I sin kommentar till artikeln framhöll ILC följande.

Den i art. 35 fastställda principen att en förpliktelse inte genom traktatbestämmelser kunde uppstå för en tredje stat utan dess samtycke omfattade enligt kommissionens mening inte fall där det var fråga om en angriparstat. Såsom kommissionen också tidigare påpekat hindrade inte heller art. 52, som avsåg våld eller hot om våld "i strid med FN-stadgans principer", att en traktatbestämmelse påtvingades en angriparstat. Vissa regeringar hade i sina yttranden över konventionsutkastet föreslagit att ett förbehåll avseende angripare skulle intas i art. 35. Kommissionen hade emellertid funnit att ett mera allmänt förbehåll tillämpligt på konventionen i dess helhet var att föredraga. Åtgärder vidtagna mot en angriparstat kunde nämligen ha verkningar även för andra artiklar, t. ex. dem som reglerade traktaters upphörande eller suspension. En del medlemmar hade menat att aggressionsfall hörde till en helt annan gren av folkrätten, vars eventuella återverkningar på traktaträttens område inte behövde beröras i konventionen. Enligt kommissionens mening kunde emellertid ett allmänt förbehåll för sådana fall vara till nytta. Vid avfattandet av detta förbehåll var det av vikt att inte ge intrycket att en angriparstat var ställd helt utanför lagen i traktaträttsligt hänseende. Man måste också undvika att ge en stat möjlighet att ensidigt stämpla en annan som angripare som förevändning för att upphäva obekväma traktater. Förbehållet måste därför begränsas till att avse åtgärder vidtagna i överensstämmelse med FN:s stadga.

Kommissionen hade således beslutat att föreslå det i helt allmänna ordalag avfattade förbehåll som intagits i förevarande artikel.

Konferensen

Vid konferensen uttryckte flera delegationer från väststater som sin mening att artikeln borde utgå. En del av dem ansåg att problemet redan var löst i FN-stadgans art. 103. Andra fann den av ILC föreslagna formuleringen alltför oklar. Vissa ändringsförslag framfördes men vann inte något större stöd. Artikeln antogs i den form som ILC hade föreslagit.

Depositariers uppgifter m. m.*Art. 76—80*

Konventionens del VII innehåller bestämmelser om traktatdepositariers uppgifter, rättelse av fel i traktattexter och registrering av traktater.

Enligt art. 76 utses en depositarie av de förhandlande staterna och kan vara en eller flera stater eller en internationell organisation eller dess administrativa chef. I artikeln fastslås vidare att depositariens uppgifter är av internationell natur och att depositarien skall handla opartisk vid fullgörandet av dessa.

Art. 77 innehåller en uppräknning av de uppgifter som skall åvila depositarien, om inte annat angetts i traktaten eller överenskommits mellan de fördragsslutande staterna. Till uppgifterna hör att förvara traktatens originaltext och eventuella fullmakter, att upprätta bestyrkta kopior av originaltexten och eventuella ytterligare versioner på andra språk och översända dem till parterna och till stater som är berättigade att bli parter i traktaten, att mottaga undertecknanden av traktaten och instrument och meddelanden rörande denna, att granska om dessa undertecknanden, instrument och meddelanden är i gehörig och riktig form och om nödvändigt fästa vederbörande stats uppmärksamhet på saken, att underrätta parterna och de stater som är berättigade att bli parter i traktaten om åtgärder och meddelanden som rör traktaten, att underrätta sistnämnda stater när det antal undertecknanden eller ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrument som krävs för traktatens ikraftträdande mottagits eller deponerats och att registrera traktaten i FN-sekretariatet.

Om meningsskiljaktighet uppstår mellan någon stat och depositarien rörande den senares uppgifter, skall depositarien framlägga frågan för signatärstaterna och de fördragsslutande staterna eller i förekommande fall för det gehöriga organet i vederbörande internationella organisation.

I art. 78 föreskrivs att notifikationer och meddelanden som någon stat enligt konventionen skall lämna annan stat skall sändas till depositarien, när det finns en sådan. Statens meddelande anses då ha lämnats vid den tidpunkt då depositarien mottagit det men anses inte mottaget av den andra staten förrän denna underrättats därom av depositarien.

Art. 79 innehåller regler om förfarandet vid rättelse av felaktigheter i en traktattext, som upptäcks efter textens bestyrkande. Om signatärstaterna och de fördragsslutande staterna är överens om att rätta felet, kan det ske genom att rättelse införs i texten och paraferas av bemyndigade representanter för staterna. Alternativt kan felet rättas genom att det upprättas eller utväxlas instrument som innehåller rättelsen eller genom att hela traktaten utfärdas i korrigerad form i samma ordning som den ursprungliga texten. När det finns depositarie för traktaten, åligger det denne att underrätta signatärstaterna och de fördragsslutande staterna om felet och att om dessa inte reser invändningar införa rättelse i texten och parafera rättelsen. Depositarien skall vidare upprätta ett protokoll över beriktigandet och översända ett exemplar därav till parterna och till de stater som är berättigade att bli parter i traktaten. Har traktaten redan registrerats, skall meddelande om rättelsen tillställas FN-sekretariatet.

Enligt art. 80 skall traktater efter sitt ikraftträdande översändas till FN-sekretariatet för registrering eller arkivering och för offentliggörande.

Art. 81—85 innehåller slutbestämmelser. Enligt dessa träder konventionen i kraft trettio dagar efter deponeringen av det trettiofemte ratifikations- eller anslutningsinstrumentet. Konventionen innehåller ingen uppsägningsklausul.

Föredraganden

Wienkonventionen om traktaträtten innehåller en omfattande reglering av frågor rörande internationella överenskommelsers ingående, tillämpning och tolkning, ändring, ogiltighet och upphörande m. m. Den innebär en kodifiering av de internationella sedvanerättsreglerna på detta område men också en precisering och komplettering av dessa i många avseenden där de varit omstridda eller osäkra.

Konventionens bestämmelser har i stor utsträckning karaktären av subsidiära regler, dvs. regler som skall gälla, om parterna i en traktat inte överenskommit om annat. Vidare bör uppmärksammas att konventionen som sådan inte är retroaktivt tillämplig på traktater som en stat ingått innan konventionen trätt i kraft för staten. I den mån konventionens regler avviker från gällande sedvanerätt, blir de alltså tillämpliga endast på framtida traktater.

En viss oklarhet har länge rått i fråga om staters rätt att vid tillträde av multilaterala traktater göra reservationer och om verkningarna därav. Reglerna härom i konventionens art. 19—23 innebär att den traditionella enhällighetsprincipen, enligt vilken reservationer krävde alla berörda staters uttryckliga eller tysta godtagande, i stort sett övergivits och ersatts med ett i hög grad flexibelt system, som i sina huvuddrag bygger på den panamerikanska uppfattningen om reservationer. Enligt detta system är reservationer i allmänhet tillåtna, men det finns en möjlighet för övriga fördragsslutande stater att göra invändningar mot reservationerna. Det kan inte förnekas att konventionens regler om reservationer är svårförenliga med vissa kategorier av traktater och även av andra skäl kan ge upphov till problem vid tillämpningen. Det bör emellertid observeras att dessa regler är subsidiära. Det står således avtalsförhandlande stater fritt att ersätta dem med mera passande regler i själva traktaten. För att undvika svårigheter torde det komma att vara av vikt att möjligheten att i själva traktaten reglera rätten att göra reservationer utnyttjas, när traktatens särskilda natur eller andra skäl kräver det.

Till de bestämmelser som bör uppmärksammas från praktisk synpunkt hör art. 56, som anger förutsättningarna för rätt att säga upp en traktat som saknar klausul om giltighetstid eller uppsägning, och särskilt artikelns andra moment, enligt vilket minst tolv månaders uppsägningstid skall iakttas, när en sådan traktat sägs upp. Den sistnämnda regeln kan synas onödigt sträng såvitt angår en del i enkla former träffade överenskommelser av mindre vikt, som t. ex. kan vara avsedda att gälla endast tills vidare. Även sådana överenskommelser torde vara att betrakta som "traktater" i konventionens mening. Olägenheter bör emellertid kunna undvikas genom iakttagande av en viss försiktighet, så att en överenskommelse inte ingås utan uppsägningsklausul i de fall där man vill förbehålla sig rätt att säga upp den med omedelbar verkan eller med kort varsel.

Bestämmelserna i konventionens del V och särskilt de där uppräknade grunderna för traktaters ogiltighet har inte begränsats till att kodifiera i statspraxis allmänt erkända regler utan syftar i vissa hänseenden till att vidareutveckla traktaträtten. I detta avsnitt av konventionen fastslås bl. a. ogiltigheten av traktater som tillkommit genom våld eller hot om våld i strid med FN-stadgan (art. 52) och traktater vars innehåll står i strid med en tvingande allmän folkrättsregel (art. 53 och 64). Vid traktaträttskonferensen i Wien uttrycktes från väststaternas sida en viss oro eller tveksamhet inför dessa artiklar i ILC:s utkast. Dessa stater accepterade i allmänhet den i art. 52 uttryckta principen men befarade att artikeln kunde missbrukas, särskilt som många afro-asiatiska stater sökte i uttrycket "våld eller hot om våld" inbegripa allt slags tvång mot en stat, inkl. politisk eller ekonomisk påtryckning. Än större betänkligheter anfördes av många västliga stater mot att begreppet tvingande folkrättsregler ("jus cogens") skulle införas i konventionen utan angivande av vilka regler som avsågs. För det stora flertalet väststater var denna nya och obestämda ogiltighetsgrund antagbar endast under förutsättning att en rimlig tillämpning säkerställdes genom tillgång till ett obligatoriskt rättsligt förfarande för avgörande av tvister.

I fråga om proceduren vid tillämpningen av reglerna i del V om traktaters ogiltighet eller upphörande hade ILC i sitt utkast intagit bestämmelser som innebar krav på ett notifikationsförfarande men i övrigt endast hänvisade till FN-stadgans föreskrifter om staters skyldighet att söka en lösning av tvister med fredliga medel (art. 65). Längre än så hade kommissionen inte ansett sig kunna gå. En betydande del av delegationerna vid Wienkonferensen, inkl. den svenska delegationen, förordade emellertid väsentligt mera effektiva procedurbestämmelser till skydd mot missbruk. Den kompromisslösning som slutligen uppnåddes innebar, såsom framgår av konventionens art. 66 och bilagan till denna artikel, att tvister om tillämpningen av artiklarna angående "jus cogens" skall på begäran av någon av parterna hänskjutas till Internationella domstolen i Haag, om inte parterna enas om att låta tvisten avgöras genom skiljedom, och att ett förlikningsförfarande på motsvarande sätt skall vara obligatoriskt i tvister om andra artiklar rörande traktaters ogiltighet eller upphörande.

Bestämmelsen om Internationella domstolens behörighet i tvister om tillämpningen av artiklarna angående "jus cogens" utgör ett betydelsefullt resultat av Wienkonferensen. Den kan komma att göra det möjligt för den högsta internationella rättsinstansen att genom sin rättspraxis klarlägga innebörden och räckvidden av detta nya och ännu outvecklade begrepp. Bestämmelsen bör också avhålla stater från försök att ensidigt ogiltigförklara traktater genom att sätta beteckningen "jus cogens" på regler som inte är erkända som sådana. I varje fall har möjlighet till en opartisk prövning av sådana påståenden skapats. Konventionen innebär

bättre garantier i detta hänseende än ILC hade föreslagit i sitt utkast.

För att tillförsäkra konventionen det allmänna stöd, utan vilket den inte skulle kunna fylla sin uppgift, har det särskilt gällt att överbrygga klyftan mellan å ena sidan många nya stater i Afrika och Asien och öststater, som eftersträvat ganska radikala förändringar i traktaträtten, och å andra sidan de väststater som velat slå vakt om hävdvunna regler. Den ändrade utformning som konventionens mest omstridda delar fick vid Wienkonferensen och i synnerhet bestämmelserna om lösning av tvister bidrog i hög grad till att utjämna dessa motsättningar. I sin slutliga form antogs konventionen av Wienkonferensen med 79 röster för, en emot och 19 nedlagda röster. Bland dem som röstade för konventionen fanns det överväldigande flertalet av såväl de nya staterna som väststaterna.

Sverige har aktivt medverkat vid konventionens tillkomst. På det förberedande stadiet lämnades från svensk sida utförliga synpunkter på ILC:s preliminära förslag, och många av dessa synpunkter påverkade utformningen av konventionen. Under konferensen i Wien hörde Sverige till de 15 stater som var representerade i redaktionskommittén.

Konventionen har hittills tillträtts av Argentina, Australien, Barbados, Canada, Centralafrikanska republiken, Filippinerna, Italien, Jamaica, Jugoslavien, Lesotho, Marocko, Mauritius, Niger, Nigeria, Nya Zeeland, Paraguay, Spanien, Storbritannien, Syrien och Tunisien. För att konventionen skall träda i kraft krävs att 35 stater tillträtt den. Följaktligen har konventionen ännu inte trätt i kraft. Det finns emellertid för Sveriges del inte anledning att dröja längre med ratificeringen. Konventionens regler måste anses vara godtagbara från svensk synpunkt. Enligt min mening bör Sverige nu ratificera konventionen och därmed bidra till att förverkliga dess syften.

Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen
att godkänna Wienkonventionen om traktaträtten.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet

Britta Gyllensten

BILAGA

Vienna Convention on the Law of Treaties

The States Parties to the present Convention,

Considering the fundamental role of treaties in the history of international relations,

Recognizing the ever-increasing importance of treaties as a source of international law and as a means of developing peaceful co-operation among nations, whatever their constitutional and social systems,

Noting that the principles of free consent and of good faith and the *pacta sunt servanda* rule are universally recognized,

Affirming that disputes concerning treaties, like other international disputes, should be settled by peaceful means and in conformity with the principles of justice and international law,

Recalling the determination of the peoples of the United Nations to establish conditions under which justice and respect for the obligations arising from treaties can be maintained,

Having in mind the principles of international law embodied in the Charter of the United Nations, such as the principles of the equal rights and self-determination of peoples, of the sovereign equality and independence of all States, of non-interference in the domestic affairs of States, of the prohibition of the threat or use of force and of universal respect for, and observance of, human rights and fundamental freedoms for all,

Believing that the codification and progressive development of the law of treaties achieved in the present Convention will promote the purposes of the United Nations set forth in the Charter, namely, the maintenance of international peace and security, the development of friendly relations

Convention de Vienne sur le droit des traités

Les Etats Parties à la présente Convention,

Considérant le rôle fondamental des traités dans l'histoire des relations internationales,

Reconnaissant l'importance de plus en plus grande des traités en tant que source du droit international et en tant que moyen de développer la coopération pacifique entre les nations, quels que soient leurs régimes constitutionnels et sociaux,

Constatant que les principes du libre consentement et de la bonne foi et la règle *pacta sunt servanda* sont universellement reconnus,

Affirmant que les différends concernant les traités doivent, comme les autres différends internationaux, être réglés par des moyens pacifiques et conformément aux principes de la justice et du droit international,

Rappelant la résolution des peuples des Nations Unies de créer les conditions nécessaires au maintien de la justice et du respect des obligations nées des traités,

Conscients des principes de droit international incorporés dans la Charte des Nations Unies, tels que les principes concernant l'égalité des droits des peuples et leur droit de disposer d'eux-mêmes, l'égalité souveraine et l'indépendance de tous les Etats, la non-ingérence dans les affaires intérieures des Etats, l'interdiction de la menace ou de l'emploi de la force et le respect universel et effectif des droits de l'homme et des libertés fondamentales pour tous,

Convaincus que la codification et le développement progressif du droit des traités réalisés dans la présente Convention serviront les buts des Nations Unies énoncés dans la Charte, qui sont de maintenir la paix et la sécurité internationales, de développer entre les nations des relations ami-

(Översättning)

Wienkonventionen om traktaträtten

De till denna konvention anslutna staterna har,

i betraktande av traktaters grundläggande betydelse i de internationella förbindelsernas historia,

medvetna om traktaters ständigt växande betydelse som källa till den internationella rätten och som medel för utveckling av fredligt samarbete mellan nationer oavsett deras styrelseskick och samhällsordning,

*med konstaterande av att grundsatserna om frivilligt samtycke och om tro och heder och regeln *pacta sunt servanda* är universellt erkända,*

med bekräftande av att tvister rörande traktater liksom andra internationella tvister bör lösas med fredliga medel och i överensstämmelse med rättvisans och den internationella rättens principer,

under erinran om Förenta nationernas folks föresats att skapa de villkor som är nödvändiga för upprätthållande av rättvisa och aktning för förpliktelser som uppstår genom traktater,

medvetna om de internationella rättsgrundsatser som intagits i Förenta nationernas stadga, såsom grundsatserna om folkens lika rättigheter och självbestämningsrätt, om alla staters suveräna likställdhet och oavhängighet, om icke-inblandning i staternas inre angelägenheter, om förbudet mot hot om eller bruk av våld och om universell aktning för och iakttagande av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla,

i förvisning om att den kodifikation och progressiva utveckling av traktaträtten, som uppnåtts i denna konvention, skall främja Förenta nationernas i stadgan angivna ändamål, nämligen upprätthållandet av internationell fred och säkerhet, utvecklingen av vänskapliga förbindelser och åstadkomman-

and the achievement of co-operation among nations,

Affirming that the rules of customary international law will continue to govern questions not regulated by the provisions of the present Convention,

Have agreed as follows:

PART I

Introduction

Article 1

Scope of the present Convention

The present Convention applies to treaties between States.

Article 2

Use of terms

1. For the purposes of the present Convention:

(a) "treaty" means an international agreement concluded between States in written form and governed by international law, whether embodied in a single instrument or in two or more related instruments and whatever its particular designation;

(b) "ratification", "acceptance", "approval" and "accession" mean in each case the international act so named whereby a State establishes on the international plane its consent to be bound by a treaty;

(c) "full powers" means a document emanating from the competent authority of a State designating a person or persons to represent the State for negotiating, adopting or authenticating the text of a treaty, for expressing the consent of the State to be bound by a treaty, or for accomplishing any other act with respect to a treaty;

(d) "reservation" means a unilateral statement, however phrased or named, made by a State, when signing, ratifying, accepting, approving or acceding to a treaty, whereby it purports to exclude or to modify the legal effect of certain provisions of the treaty in their application to that State;

(e) "negotiating State" means a State

cales et de réaliser la coopération internationale,

Affirmant que les règles du droit international coutumier continueront à régir les questions non réglées dans les dispositions de la présente Convention,

Sont convenus de ce qui suit :

PARTIE I

Introduction

Article premier

Portée de la présente Convention

La présente Convention s'applique aux traités entre Etats.

Article 2

Expressions employées

1. Aux fins de la présente Convention :

a) l'expression « traité » s'entend d'un accord international conclu par écrit entre Etats et régi par le droit international, qu'il soit consigné dans un instrument unique ou dans deux ou plusieurs instruments connexes, et quelle que soit sa dénomination particulière;

b) les expressions « ratification », « acceptation », « approbation » et « adhésion » s'entendent, selon le cas, de l'acte international ainsi dénommé par lequel un Etat établit sur le plan international son consentement à être lié par un traité;

c) l'expression « pleins pouvoirs » s'entend d'un document émanant de l'autorité compétente d'un Etat et désignant une ou plusieurs personnes pour représenter l'Etat pour la négociation, l'adoption ou l'authentification du texte d'un traité, pour exprimer le consentement de l'Etat à être lié par un traité ou pour accomplir tout autre acte à l'égard du traité;

d) l'expression « réserve » s'entend d'une déclaration unilatérale, quel que soit son libellé ou sa désignation, faite par un Etat quand il signe, ratifie, accepte ou approuve un traité ou y adhère, par laquelle il vise à exclure ou à modifier l'effet juridique de certaines dispositions du traité dans leur application à cet Etat;

e) l'expression « Etat ayant participé à la

det av mellanfolkligt samarbete,

med bekräftande av att den internationella sedvanerättens regler förblir gällande för frågor som ej reglerats genom bestämmelserna i denna konvention,

överenskommit om följande:

DEL I

Inledning

Artikel 1

Konventionens tillämpningsområde

Denna konvention äger tillämpning på traktater mellan stater.

Artikel 2

Terminologi

1. I denna konvention förstås med

a) "traktat": en internationell överenskommelse sluten mellan stater i skriftlig form och underkastad internationell rätt, oavsett om den intagits i ett enda instrument eller i två eller flera sammanhörande instrument och oavsett dess särskilda beteckning;

b) "ratifikation", "godtagande", "godkännande" och "anslutning": i varje enskilt fall den så benämnda internationella åtgärd genom vilken en stat på det internationella planet fastslår sitt samtycke till att vara bunden av en traktat;

c) "fullmakt": ett dokument som härrör från den behöriga statsmyndigheten och i vilket en eller flera personer utses att företräda staten för att förhandla om, antaga eller bestyrka en traktattext, för att uttrycka statens samtycke till att vara bunden av en traktat eller för att utföra någon annan åtgärd avseende en traktat;

d) "reservation": en ensidig förklaring, oavsett formulering eller beteckning, avgiven av en stat vid undertecknande, ratifikation, godtagande eller godkännande av eller anslutning till en traktat i avsikt att utesluta eller modifiera rättsverkningarna av vissa bestämmelser i traktaten i förhållande till staten i fråga;

e) "förhandlande stat": en stat som har

which took part in the drawing up and adoption of the text of the treaty;

(f) "contracting State" means a State which has consented to be bound by the treaty, whether or not the treaty has entered into force;

(g) "party" means a State which has consented to be bound by the treaty and for which the treaty is in force;

(h) "third State" means a State not a party to the treaty;

(i) "international organization" means an intergovernmental organization.

2. The provisions of paragraph 1 regarding the use of terms in the present Convention are without prejudice to the use of those terms or to the meaning which may be given to them in the internal law of any State.

Article 3

International agreements not within the scope of the present Convention

The fact that the present Convention does not apply to international agreements concluded between States and other subjects of international law or between such other subjects of international law, or to international agreements not in written form, shall not affect:

(a) the legal force of such agreements;

(b) the application to them of any of the rules set forth in the present Convention to which they would be subject under international law independently of the Convention;

(c) the application of the Convention to the relations of States as between themselves under international agreements to which other subjects of international law are also parties.

Article 4

Non-retroactivity of the present Convention

Without prejudice to the application of any rules set forth in the present Convention to which treaties would be subject under international law independently of the Convention, the Convention applies only to treaties which are concluded by States after

négociation » s'entend d'un Etat ayant participé à l'élaboration et à l'adoption du texte du traité;

f) l'expression « Etat contractant » s'entend d'un Etat qui a consenti à être lié par le traité, que le traité soit entré en vigueur ou non;

g) l'expression « partie » s'entend d'un Etat qui a consenti à être lié par le traité et à l'égard duquel le traité est en vigueur;

h) l'expression « Etat tiers » s'entend d'un Etat qui n'est pas partie au traité;

i) l'expression « organisation internationale » s'entend d'une organisation intergouvernementale.

2. Les dispositions du paragraphe 1 concernant les expressions employées dans la présente Convention ne préjudicient pas à l'emploi de ces expressions ni au sens qui peut leur être donné dans le droit interne d'un Etat.

Article 3

Accords internationaux n'entrant pas dans le cadre de la présente Convention

Le fait que la présente Convention ne s'applique ni aux accords internationaux conclus entre des Etats et d'autres sujets du droit international ou entre ces autres sujets du droit international, ni aux accords internationaux qui n'ont pas été conclus par écrit, ne porte pas atteinte :

a) à la valeur juridique de tels accords;

b) à l'application à ces accords de toutes règles énoncées dans la présente Convention auxquelles ils seraient soumis en vertu du droit international indépendamment de ladite Convention;

c) à l'application de la Convention aux relations entre Etats régies par des accords internationaux auxquels sont également parties d'autres sujets du droit international.

Article 4

Non-rétroactivité de la présente Convention

Sans préjudice de l'application de toutes règles énoncées dans la présente Convention auxquelles les traités seraient soumis en vertu du droit international indépendamment de ladite Convention, celle-ci s'applique uniquement aux traités conclus par des

deltagit i utarbetandet och antagandet av traktattexten;

f) "fördragsslutande stat": en stat som har samtyckt till att vara bunden av traktaten, oavsett om denna trätt i kraft eller ej;

g) "part": en stat som har samtyckt till att vara bunden av traktaten och för vilken traktaten har trätt i kraft;

h) "tredje stat": en stat som ej är part i traktaten;

i) "internationell organisation": en mellanstatlig organisation.

2. Bestämmelserna i mom. 1 rörande terminologin i denna konvention är ej avgörande för användningen av dessa uttryck eller för den betydelse som kan tilläggas dem i någon stats interna rättsordning.

Artikel 3

Internationella överenskommelser som ej omfattas av konventionen

Den omständigheten att denna konvention ej äger tillämpning på internationella överenskommelser mellan stater och andra folkrättssubjekt eller mellan sådana andra folkrättssubjekt eller på internationella överenskommelser i icke-skriftlig form skall ej inverka på

a) sådana överenskommelsers rättsverkan;

b) tillämpningen på dem av någon av de regler som intagits i denna konvention och som de kan vara underkastade enligt folkrätten oberoende av konventionen;

c) konventionens tillämpning på det inbördes förhållandet mellan stater enligt internationella överenskommelser, i vilka andra folkrättssubjekt också är parter.

Artikel 4

Konventionens icke-tillbakaverkande kraft

Utan att detta hindrar tillämpningen av regler som intagits i denna konvention och som traktater skulle vara underkastade enligt folkrätten oberoende av konventionen, äger konventionen tillämpning endast på traktater som stater ingår efter det att

the entry into force of the present Convention with regard to such States.

Article 5

Treaties constituting international organizations and treaties adopted within an international organization

The present Convention applies to any treaty which is the constituent instrument of an international organization and to any treaty adopted within an international organization without prejudice to any relevant rules of the organization.

PART II

Conclusion and entry into force of treaties

Section 1. Conclusion of treaties

Article 6

Capacity of States to conclude treaties

Every State possesses capacity to conclude treaties.

Article 7

Full powers

1. A person is considered as representing a State for the purpose of adopting or authenticating the text of a treaty or for the purpose of expressing the consent of the State to be bound by a treaty if:

(a) he produces appropriate full powers; or

(b) it appears from the practice of the States concerned or from other circumstances that their intention was to consider that person as representing the State for such purposes and to dispense with full powers.

2. In virtue of their functions and without having to produce full powers, the following are considered as representing their State:

(a) Heads of State, Heads of Government and Ministers for Foreign Affairs, for the purpose of performing all acts relating to the conclusion of a treaty;

(b) heads of diplomatic missions, for the purpose of adopting the text of a treaty between the accrediting State and the State to which they are accredited;

Etats après son entrée en vigueur à l'égard de ces Etats.

Article 5

Traités constitutifs d'organisations internationales et traités adoptés au sein d'une organisation internationale

La présente Convention s'applique à tout traité qui est l'acte constitutif d'une organisation internationale et à tout traité adopté au sein d'une organisation internationale, sous réserve de toute règle pertinente de l'organisation.

PARTIE II

Conclusion et entrée en vigueur des traités

Section 1. Conclusion des traités

Article 6

Capacité des Etats de conclure des traités

Tout Etat a la capacité de conclure des traités.

Article 7

Pleins pouvoirs

1. Une personne est considérée comme représentant un Etat pour l'adoption ou l'authentification du texte d'un traité ou pour exprimer le consentement de l'Etat à être lié par un traité :

a) si elle produit des pleins pouvoirs appropriés; ou

b) s'il ressort de la pratique des Etats intéressés ou d'autres circonstances qu'ils avaient l'intention de considérer cette personne comme représentant l'Etat à ces fins et de ne pas requérir la présentation de pleins pouvoirs.

2. En vertu de leurs fonctions et sans avoir à produire de pleins pouvoirs, sont considérés comme représentant leur Etat :

a) les chefs d'Etat, les chefs de gouvernement et les ministres des affaires étrangères, pour tous les actes relatifs à la conclusion d'un traité;

b) les chefs de mission diplomatique, pour l'adoption du texte d'un traité entre l'Etat accréditant et l'Etat accréditaire;

konventionen trätt i kraft för dem.

Artikel 5

Traktater genom vilka internationella organisationer stiftas och traktater antagna inom en internationell organisation

Denna konvention äger tillämpning på traktater som utgör stiftelseurkunder för en internationell organisation och traktater antagna inom en internationell organisation med förbehåll för vederbörande organisations i detta hänseende relevanta regler.

DEL II

Traktaters ingående och ikraftträdande

Avsnitt 1: Traktaters ingående

Artikel 6

Staters förmåga att ingå traktater

Varje stat besitter förmåga att ingå traktater.

Artikel 7

Fullmakt

1. En person anses företräda en stat för antagande eller bestyrkande av en traktat-text eller för att uttrycka statens samtycke till att vara bunden av en traktat, om

a) han företer vederbörlig fullmakt; eller

b) det framgår av de berörda staternas praxis eller av andra omständigheter att de hade för avsikt att anse denna person företräda staten för dessa ändamål och att avstå från fullmakt.

2. I kraft av sin ställning och utan att behöva företräda fullmakt anses följande företräda sin stat:

a) statschefer, regeringschefer och utrikesministrar för alla åtgärder i samband med en traktats ingående;

b) beskickningschefer för antagande av texten till en traktat mellan den ackrediterade staten och den stat där de är ackrediterade;

(c) representatives accredited by States to an international conference or to an international organization or one of its organs, for the purpose of adopting the text of a treaty in that conference, organization or organ.

Article 8

Subsequent confirmation of an act performed without authorization

An act relating to the conclusion of a treaty performed by a person who cannot be considered under article 7 as authorized to represent a State for that purpose is without legal effect unless afterwards confirmed by that State.

Article 9

Adoption of the text

1. The adoption of the text of a treaty takes place by the consent of all the States participating in its drawing up except as provided in paragraph 2.

2. The adoption of the text of a treaty at an international conference takes place by the vote of two-thirds of the States present and voting, unless by the same majority they shall decide to apply a different rule.

Article 10

Authentication of the text

The text of a treaty is established as authentic and definitive:

(a) by such procedure as may be provided for in the text or agreed upon by the States participating in its drawing up; or

(b) failing such procedure, by the signature, signature *ad referendum* or initialling by the representatives of those States of the text of the treaty or of the Final Act of a conference incorporating the text.

Article 11

Means of expressing consent to be bound by a treaty

The consent of a State to be bound by a treaty may be expressed by signature, exchange of instruments constituting a treaty, ratification, acceptance, approval or acces-

c) les représentants accrédités des Etats à une conférence internationale ou auprès d'une organisation internationale ou d'un de ses organes, pour l'adoption du texte d'un traité dans cette conférence, cette organisation ou cet organe.

Article 8

Confirmation ultérieure d'un acte accompli sans autorisation

Un acte relatif à la conclusion d'un traité accompli par une personne qui ne peut, en vertu de l'article 7, être considérée comme autorisée à représenter un Etat à cette fin est sans effet juridique, à moins qu'il ne soit confirmé ultérieurement par cet Etat.

Article 9

Adoption du texte

1. L'adoption du texte d'un traité s'effectue par le consentement de tous les Etats participant à son élaboration, sauf dans les cas prévus au paragraphe 2.

2. L'adoption du texte d'un traité à une conférence internationale s'effectue à la majorité des deux tiers des Etats présents et votants, à moins que ces Etats ne décident, à la même majorité, d'appliquer une règle différente.

Article 10

Authentification du texte

Le texte d'un traité est arrêté comme authentique et définitif :

a) suivant la procédure établie dans ce texte ou convenue par les Etats participant à l'élaboration du traité; ou,

b) à défaut d'une telle procédure, par la signature, la signature *ad referendum* ou le paraphe, par les représentants de ces Etats, du texte du traité ou de l'acte final d'une conférence dans lequel le texte est signé.

Article 11

Modes d'expression du consentement à être lié par un traité

Le consentement d'un Etat à être lié par un traité peut être exprimé par la signature, l'échange d'instruments constituant un traité, la ratification, l'acceptation, l'approbation

c) representanter ackrediterade av stater vid en internationell konferens eller hos en internationell organisation eller något av dess organ, för antagande av en traktattext vid konferensen, i organisationen eller i organet.

Artikel 8

Efterföljande bekräftelse av en åtgärd vidtagen utan bemyndigande

En åtgärd rörande ingåendet av en traktat vidtagen av en person som inte enligt artikel 7 kan anses bemyndigad att företräda en stat för detta ändamål är utan rättslig verkan, om den icke efteråt bekräftas av vederbörande stat.

Artikel 9

Antagande av texten

1. Antagandet av en traktattext sker genom samtycke av alla de stater som deltar i dess utarbetande utom i de fall som avses i mom. 2.

2. Antagandet av en traktattext vid en internationell konferens sker med två tredjedelars flertal av de närvarande och röstande staterna, såvida de ej med samma flertal beslutar att tillämpa en annan regel.

Artikel 10

Bestyrkande av texten

En traktattext fastställs som autentisk och slutlig

a) genom det tillvägagångssätt som kan vara föreskrivet i texten eller överenskommet mellan de stater som deltagit i dess utarbetande; eller

b) om inget tillvägagångssätt är föreskrivet eller överenskommet såsom nyss sagts, genom att dessa staters representanter undertecknar, undertecknar *ad referendum* eller paraferar traktattexten eller konferensens slutakt som innehåller texten.

Artikel 11

Sätt att uttrycka samtycke till att vara bunden av en traktat

En stats samtycke till att vara bunden av en traktat kan uttryckas genom undertecknande, utväxling av instrument som utgör en traktat, ratifikation, godtagande, god-

sion, or by any other means if so agreed.

Article 12

Consent to be bound by a treaty expressed by signature

1. The consent of a State to be bound by a treaty is expressed by the signature of its representative when:

(a) the treaty provides that signature shall have that effect;

(b) it is otherwise established that the negotiating States were agreed that signature should have that effect; or

(c) the intention of the State to give that effect to the signature appears from the full powers of its representative or was expressed during the negotiation.

2. For the purposes of paragraph 1:

(a) the initialling of a text constitutes a signature of the treaty when it is established that the negotiating States so agreed;

(b) the signature *ad referendum* of a treaty by a representative, if confirmed by his State, constitutes a full signature of the treaty.

Article 13

Consent to be bound by a treaty expressed by an exchange of instruments constituting a treaty

The consent of States to be bound by a treaty constituted by instruments exchanged between them is expressed by that exchange when:

(a) the instruments provide that their exchange shall have that effect; or

(b) it is otherwise established that those States were agreed that the exchange of instruments should have that effect.

Article 14

Consent to be bound by a treaty expressed by ratification, acceptance or approval

1. The consent of a State to be bound by a treaty is expressed by ratification when:

ou l'adhésion, ou par tout autre moyen convenu.

Article 12

Expression, par la signature, du consentement à être lié par un traité

1. Le consentement d'un Etat à être lié par un traité s'exprime par la signature du représentant de cet Etat :

a) lorsque le traité prévoit que la signature aura cet effet;

b) lorsqu'il est par ailleurs établi que les Etats ayant participé à la négociation étaient convenus que la signature aurait cet effet; ou

c) lorsque l'intention de l'Etat de donner cet effet à la signature ressort des pleins pouvoirs de son représentant ou a été exprimée au cours de la négociation.

2. Aux fins du paragraphe 1 :

a) le parage d'un texte vaut signature du traité lorsqu'il est établi que les Etats ayant participé à la négociation en étaient ainsi convenus;

b) la signature *ad referendum* d'un traité par le représentant d'un Etat, si elle est confirmée par ce dernier, vaut signature définitive du traité.

Article 13

Expression, par l'échange d'instruments constituant un traité, du consentement à être lié par un traité

Le consentement des Etats à être liés par un traité constitué par les instruments échangés entre eux s'exprime par cet échange :

a) lorsque les instruments prévoient que leur échange aura cet effet; ou

b) lorsqu'il est par ailleurs établi que ces Etats étaient convenus que l'échange des instruments aurait cet effet.

Article 14

Expression, par la ratification, l'acceptation ou l'approbation, du consentement à être lié par un traité

1. Le consentement d'un Etat à être lié par un traité s'exprime par la ratification :

kännande eller anslutning eller på vilket som helst annat överenskommet sätt.

Artikel 12

Samtycke till att vara bunden av en traktat uttryckt genom undertecknande

1. En stats samtycke till att vara bunden av en traktat uttrycks genom dess representants undertecknande, när

a) traktaten föreskriver att undertecknandet skall ha denna verkan;

b) det på annat sätt fastställts att de förhandlande staterna var överens om att undertecknandet skulle ha denna verkan; eller

c) statens avsikt att ge undertecknandet denna verkan framgår av dess representants fullmakt eller uttrycktes under förhandlingarna.

2. Vid tillämpningen av mom. 1 gäller följande:

a) paraferingen av en text utgör ett undertecknande av traktaten, när det fastställts att de förhandlande staterna var överens härom;

b) en representants undertecknande av en traktat *ad referendum* utgör ett fullständigt undertecknande av traktaten, om det bekräftas av hans stat.

Artikel 13

Samtycke till att vara bunden av en traktat uttryckt genom utväxling av instrument som utgör en traktat

Staters samtycke till att vara bundna av en traktat bestående av instrument som utväxlats mellan dem uttrycks genom denna utväxling, när

a) instrumenten föreskriver att deras utväxling skall ha denna verkan; eller

b) det på annat sätt fastställts att staterna var överens om att instrumentens utväxling skulle ha denna verkan.

Artikel 14

Samtycke till att vara bunden av en traktat uttryckt genom ratifikation, godtagande eller godkännande

1. En stats samtycke till att vara bunden av en traktat uttrycks genom ratifikation, när

(a) the treaty provides for such consent to be expressed by means of ratification;

(b) it is otherwise established that the negotiating States were agreed that ratification should be required;

(c) the representative of the State has signed the treaty subject to ratification; or

(d) the intention of the State to sign the treaty subject to ratification appears from the full powers of its representative or was expressed during the negotiation.

2. The consent of a State to be bound by a treaty is expressed by acceptance or approval under conditions similar to those which apply to ratification.

Article 15

Consent to be bound by a treaty expressed by accession

The consent of a State to be bound by a treaty is expressed by accession when:

(a) the treaty provides that such consent may be expressed by that State by means of accession;

(b) it is otherwise established that the negotiating States were agreed that such consent may be expressed by that State by means of accession; or

(c) all the parties have subsequently agreed that such consent may be expressed by that State by means of accession.

Article 16

Exchange or deposit of instruments of ratification, acceptance, approval or accession

Unless the treaty otherwise provides, instruments of ratification, acceptance, approval or accession establish the consent of a State to be bound by a treaty upon:

(a) their exchange between the contracting States;

(b) their deposit with the depositary; or

(c) their notification to the contracting States or to the depositary, if so agreed.

a) lorsque le traité prévoit que ce consentement s'exprime par la ratification;

b) lorsqu'il est par ailleurs établi que les Etats ayant participé à la négociation étaient convenus que la ratification serait requise;

c) lorsque le représentant de cet Etat a signé le traité sous réserve de ratification; ou

d) lorsque l'intention de cet Etat de signer le traité sous réserve de ratification ressort des pleins pouvoirs de son représentant ou a été exprimée au cours de la négociation.

2. Le consentement d'un Etat à être lié par un traité s'exprime par l'acceptation ou l'approbation dans des conditions analogues à celles qui s'appliquent à la ratification.

Article 15

Expression, par l'adhésion, du consentement à être lié par un traité

Le consentement d'un Etat à être lié par un traité s'exprime par l'adhésion :

a) lorsque le traité prévoit que ce consentement peut être exprimé par cet Etat par voie d'adhésion;

b) lorsqu'il est par ailleurs établi que les Etats ayant participé à la négociation étaient convenus que ce consentement pourrait être exprimé par cet Etat par voie d'adhésion; ou

c) lorsque toutes les parties sont convenues ultérieurement que ce consentement pourrait être exprimé par cet Etat par voie d'adhésion.

Article 16

Echange ou dépôt des instruments de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion

A moins que le traité n'en dispose autrement, les instruments de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion établissent le consentement d'un Etat à être lié par un traité au moment :

a) de leur échange entre les Etats contractants;

b) de leur dépôt auprès du dépositaire; ou

c) de leur notification aux Etats contractants ou au dépositaire, s'il en est ainsi convenu.

a) traktaten föreskriver att sådant samtycke skall uttryckas genom ratifikation;

b) det på annat sätt fastställts att de förhandlande staterna var överens om att ratifikation skulle krävas;

c) statens representant har undertecknat traktaten med förbehåll för ratifikation; eller

d) statens avsikt att underteckna traktaten med förbehåll för ratifikation framgår av dess representants fullmakt eller uttrycktes under förhandlingarna.

2. En stats samtycke till att vara bunden av en traktat uttrycks genom godtagande eller godkännande under liknande förhållanden som när det sker genom ratifikation.

Artikel 15

Samtycke till att vara bunden av en traktat uttryckt genom anslutning

En stats samtycke till att vara bunden av en traktat uttrycks genom anslutning, när

a) traktaten föreskriver att sådant samtycke kan uttryckas av staten genom anslutning;

b) det på annat sätt fastställts att de förhandlande staterna var överens om att sådant samtycke skulle kunna uttryckas av staten genom anslutning; eller

c) alla parter sedermera har kommit överens om att sådant samtycke kan uttryckas av staten genom anslutning.

Artikel 16

Utväxling eller deponering av ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument

Om inte traktaten föreskriver annat, fastställer ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument en stats samtycke till att vara bunden av traktaten från den tidpunkt då de

a) utväxlas mellan de fördragsslutande staterna;

b) deponeras hos depositarien; eller

c) notificeras till de fördragsslutande staterna eller till depositarien, om så har överenskommit.

Article 17

Consent to be bound by part of a treaty and choice of differing provisions

1. Without prejudice to articles 19 to 23, the consent of a State to be bound by part of a treaty is effective only if the treaty so permits or the other contracting States so agree.

2. The consent of a State to be bound by a treaty which permits a choice between differing provisions is effective only if it is made clear to which of the provisions the consent relates.

Article 18

Obligation not to defeat the object and purpose of a treaty prior to its entry into force

A State is obliged to refrain from acts which would defeat the object and purpose of a treaty when:

(a) it has signed the treaty or has exchanged instruments constituting the treaty subject to ratification, acceptance or approval, until it shall have made its intention clear not to become a party to the treaty; or

(b) it has expressed its consent to be bound by the treaty, pending the entry into force of the treaty and provided that such entry into force is not unduly delayed.

Section 2. Reservations

Article 19

Formulation of reservations

A State may, when signing, ratifying, accepting, approving or acceding to a treaty, formulate a reservation unless:

(a) the reservation is prohibited by the treaty;

(b) the treaty provides that only specified reservations, which do not include the reservation in question, may be made; or

(c) in cases not falling under sub-paragraphs (a) and (b), the reservation is in-

Article 17

Consentement à être lié par une partie d'un traité et choix entre des dispositions différentes

1. Sans préjudice des articles 19 à 23, le consentement d'un Etat à être lié par une partie d'un traité ne produit effet que si le traité le permet ou si les autres Etats contractants y consentent.

2. Le consentement d'un Etat à être lié par un traité qui permet de choisir entre des dispositions différentes ne produit effet que si les dispositions sur lesquelles il porte sont clairement indiquées.

Article 18

Obligation de ne pas priver un traité de son objet et de son but avant son entrée en vigueur

Un Etat doit s'abstenir d'actes qui priveraient un traité de son objet et de son but :

a) lorsqu'il a signé le traité ou a échangé les instruments constituant le traité sous réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation, tant qu'il n'a pas manifesté son intention de ne pas devenir partie au traité; ou

b) lorsqu'il a exprimé son consentement à être lié par le traité, dans la période qui précède l'entrée en vigueur du traité et à condition que celle-ci ne soit pas indûment retardée.

Section 2: Réserves

Article 19

Formulation des réserves

Un Etat, au moment de signer, de ratifier, d'accepter, d'approuver un traité ou d'y adhérer, peut formuler une réserve, à moins :

a) que la réserve ne soit interdite par le traité;

b) que le traité ne dispose que seules des réserves déterminées, parmi lesquelles ne figure pas la réserve en question, peuvent être faites; ou

c) que, dans les cas autres que ceux visés aux alinéas a) et b), la réserve ne soit in-

Artikel 17

Samtycke till att vara bunden av en del av en traktat och val mellan olika bestämmelser

1. Om annat ej följer av artiklarna 19—23 får en stats samtycke till att vara bunden av en del av en traktat verkan endast om traktaten tillåter det eller de övriga fördragsslutande staterna är överens därom.

2. En stats samtycke till att vara bunden av en traktat som tillåter ett val mellan olika bestämmelser får verkan endast om det tydligt anges vilka bestämmelser samtycket omfattar.

Artikel 18

Förpliktelse att ej omintetgöra en traktats ändamål och syfte före dess ikraftträdande

En stat är förpliktad att avhålla sig från handlingar som skulle omintetgöra en traktats ändamål och syfte, när

a) den har undertecknat traktaten eller utväxlat de instrument som utgör traktaten med förbehåll för ratifikation, godtagande eller godkännande, så länge den icke har uttryckt sin avsikt att ej bli part i traktaten; eller

b) den har uttryckt sitt samtycke till att vara bunden av traktaten, så länge traktaten ej har trätt i kraft, förutsatt att ikraftträdandet icke otillbörligt fördröjs.

Avsnitt 2: Reservationer

Artikel 19

Anmälan av reservationer

En stat kan vid undertecknande, ratifikation, godtagande eller godkännande av eller anslutning till en traktat anmäla en reservation, såvida icke

a) reservationen är förbjuden enligt traktaten;

b) traktaten föreskriver att endast särskilt angivna reservationer, som ej omfattar reservationen i fråga, får göras; eller

c) reservationen, i fall som ej omfattas av punkterna a) och b), är oförenlig med

compatible with the object and purpose of the treaty.

Article 20

Acceptance of and objection to reservations

1. A reservation expressly authorized by a treaty does not require any subsequent acceptance by the other contracting States unless the treaty so provides.

2. When it appears from the limited number of the negotiating States and the object and purpose of a treaty that the application of the treaty in its entirety between all the parties is an essential condition of the consent of each one to be bound by the treaty, a reservation requires acceptance by all the parties.

3. When a treaty is a constituent instrument of an international organization and unless it otherwise provides, a reservation requires the acceptance of the competent organ of that organization.

4. In cases not falling under the preceding paragraphs and unless the treaty otherwise provides:

(a) acceptance by another contracting State of a reservation constitutes the reserving State a party to the treaty in relation to that other State if or when the treaty is in force for those States;

(b) an objection by another contracting State to a reservation does not preclude the entry into force of the treaty as between the objecting and reserving States unless a contrary intention is definitely expressed by the objecting State;

(c) an act expressing a State's consent to be bound by the treaty and containing a reservation is effective as soon as at least one other contracting State has accepted the reservation.

5. For the purposes of paragraphs 2 and 4 and unless the treaty otherwise provides, a reservation is considered to have been accepted by a State if it shall have raised no objection to the reservation by the end of a period of twelve months after it was notified of the reservation or by the date

compatible avec l'objet et le but du traité.

Article 20

Acceptation des réserves et objections aux réserves

1. Une réserve expressément autorisée par un traité n'a pas à être ultérieurement acceptée par les autres Etats contractants, à moins que le traité ne le prévoie.

2. Lorsqu'il ressort du nombre restreint des Etats ayant participé à la négociation, ainsi que de l'objet et du but d'un traité, que l'application du traité dans son intégralité entre toutes les parties est une condition essentielle du consentement de chacune d'elles à être liée par le traité, une réserve doit être acceptée par toutes les parties.

3. Lorsqu'un traité est un acte constitutif d'une organisation internationale et à moins qu'il n'en dispose autrement, une réserve exige l'acceptation de l'organe compétent de cette organisation.

4. Dans les cas autres que ceux visés aux paragraphes précédents et à moins que le traité n'en dispose autrement :

a) l'acceptation d'une réserve par un autre Etat contractant fait de l'Etat auteur de la réserve une partie au traité par rapport à cet autre Etat si le traité est en vigueur ou lorsqu'il entre en vigueur pour ces Etats;

b) l'objection faite à une réserve par un autre Etat contractant n'empêche pas le traité d'entrer en vigueur entre l'Etat qui a formulé l'objection et l'Etat auteur de la réserve, à moins que l'intention contraire n'ait été nettement exprimée par l'Etat qui a formulé l'objection;

c) un acte exprimant le consentement d'un Etat à être lié par le traité et contenant une réserve prend effet dès qu'au moins un autre Etat contractant a accepté la réserve.

5. Aux fins des paragraphes 2 et 4 et à moins que le traité n'en dispose autrement, une réserve est réputée avoir été acceptée par un Etat si ce dernier n'a pas formulé d'objection à la réserve soit à l'expiration des douze mois qui suivent la date à laquelle il en a reçu notification, soit à la

traktatens ändamål och syfte.

Artikel 20

Godtagande av och invändningar mot reservationer

1. En reservation som uttryckligen är tillåten enligt en traktat kräver inget efterföljande godtagande av de övriga fördragsslutande staterna, såvida icke traktaten föreskriver det.

2. När det framgår av det begränsade antalet förhandlande stater och av traktatens ändamål och syfte att traktatens tillämpning i sin helhet mellan alla parter är ett väsentligt villkor för varje parts samtycke till att vara bunden av traktaten, kräver en reservation alla parters godtagande.

3. När en traktat är en internationell organisations stiftelseurkund och den själv ej föreskriver annat, kräver en reservation organisationens behöriga organs godtagande.

4. I fall som icke omfattas av de föregående momenten och där traktaten ej föreskriver annat gäller följande:

a) en annan fördragsslutande stats godtagande av en reservation medför att den stat som gjort reservationen blir part i traktaten i förhållande till denna andra stat, om eller när traktaten är i kraft för dessa stater;

b) en annan fördragsslutande stats invändning mot en reservation utesluter ej traktatens ikraftträdande mellan den stat som framställt invändningen och den som gjort reservationen, såvida icke motsatt avsikt klart uttrycks av den stat som framställt invändningen;

c) en handling som ger uttryck åt en stats samtycke till att bli bunden av traktaten och innehåller en reservation får verkan så snart minst en annan fördragsslutande stat har godtagit reservationen.

5. Vid tillämpningen av mom. 2 och 4 gäller, såvida ej traktaten föreskriver annat, att en reservation anses ha godtagits av en stat, om den icke har rest invändning mot reservationen vid utgången av en period av tolv månader efter det att den underrättades om reservationen eller den dag då den ut-

on which it expressed its consent to be bound by the treaty, whichever is later.

Article 21

Legal effects of reservations and of objections to reservations

1. A reservation established with regard to another party in accordance with articles 19, 20 and 23:

(a) modifies for the reserving State in its relations with that other party the provisions of the treaty to which the reservation relates to the extent of the reservation; and

(b) modifies those provisions to the same extent for that other party in its relations with the reserving State.

2. The reservation does not modify the provisions of the treaty for the other parties to the treaty *inter se*.

3. When a State objecting to a reservation has not opposed the entry into force of the treaty between itself and the reserving State, the provisions to which the reservation relates do not apply as between the two States to the extent of the reservation.

Article 22

Withdrawal of reservations and of objections to reservations

1. Unless the treaty otherwise provides, a reservation may be withdrawn at any time and the consent of a State which has accepted the reservation is not required for its withdrawal.

2. Unless the treaty otherwise provides, an objection to a reservation may be withdrawn at any time.

3. Unless the treaty otherwise provides, or it is otherwise agreed:

(a) the withdrawal of a reservation becomes operative in relation to another contracting State only when notice of it has been received by that State;

(b) the withdrawal of an objection to a reservation becomes operative only when notice of it has been received by the State which formulated the reservation.

date à laquelle il a exprimé son consentement à être lié par le traité, si celle-ci est postérieure.

Article 21

Effets juridiques des réserves et des objections aux réserves

1. Une réserve établie à l'égard d'une autre partie conformément aux articles 19, 20 et 23 :

a) modifie pour l'Etat auteur de la réserve dans ses relations avec cette autre partie les dispositions du traité sur lesquelles porte la réserve, dans la mesure prévue par cette réserve; et

b) modifie ces dispositions dans la même mesure pour cette autre partie dans ses relations avec l'Etat auteur de la réserve.

2. La réserve ne modifie pas les dispositions du traité pour les autres parties au traité dans leurs rapports *inter se*.

3. Lorsqu'un Etat qui a formulé une objection à une réserve ne s'est pas opposé à l'entrée en vigueur du traité entre lui-même et l'Etat auteur de la réserve, les dispositions sur lesquelles porte la réserve ne s'appliquent pas entre les deux Etats, dans la mesure prévue par la réserve.

Article 22

Retrait des réserves et des objections aux réserves

1. A moins que le traité n'en dispose autrement, une réserve peut à tout moment être retirée sans que le consentement de l'Etat qui a accepté la réserve soit nécessaire pour son retrait.

2. A moins que le traité n'en dispose autrement, une objection à une réserve peut à tout moment être retirée.

3. A moins que le traité n'en dispose ou qu'il n'en soit convenu autrement :

a) le retrait d'une réserve ne prend effet à l'égard d'un autre Etat contractant que lorsque cet Etat en a reçu notification;

b) le retrait d'une objection à une réserve ne prend effet que lorsque l'Etat qui a formulé la réserve a reçu notification de ce retrait.

tryckte sitt samtycke till att vara bunden av traktaten, om denna tidpunkt är den senare.

Artikel 21

Rättsverkningar av reservationer och av invändningar mot reservationer

1. En reservation som gäller gentemot en annan part enligt artiklarna 19, 20 och 23

a) modifierar så långt reservationen sträcker sig de bestämmelser i traktaten som reservationen avser för den stat som gjort reservationen i dess förhållande till denna andra part; och

b) modifierar dessa bestämmelser i samma utsträckning för denna andra part i dess förhållande till den stat som gjort reservationen.

2. Reservationen modifierar ej traktatens bestämmelser för övriga parter i deras inbördes förhållande.

3. När en stat som rest invändning mot en reservation icke har motsatt sig traktatens ikraftträdande mellan sig själv och den stat som gjort reservationen, är de bestämmelser som reservationen avser, så långt reservationen sträcker sig, ej tillämpliga mellan de två staterna.

Artikel 22

Återtagande av reservationer och av invändningar mot reservationer

1. Såvida icke traktaten föreskriver annat, kan en reservation återtas när som helst, och något samtycke av en stat som godtagit reservationen krävs ej för dess återtagande.

2. Såvida icke traktaten föreskriver annat, kan en invändning mot en reservation återtas när som helst.

3. Såvida icke annat föreskrivs i traktaten eller är överenskommet,

a) får återtagandet av en reservation ej verkan i förhållande till en annan fördragslutande stat förrän denna mottagit meddelande därom:

b) får återtagandet av en invändning mot en reservation ej verkan förrän den stat som gjort reservationen mottagit meddelande därom.

Article 23

Procedure regarding reservations

1. A reservation, an express acceptance of a reservation and an objection to a reservation must be formulated in writing and communicated to the contracting States and other States entitled to become parties to the treaty.

2. If formulated when signing the treaty subject to ratification, acceptance or approval, a reservation must be formally confirmed by the reserving State when expressing its consent to be bound by the treaty. In such a case the reservation shall be considered as having been made on the date of its confirmation.

3. An express acceptance of, or an objection to, a reservation made previously to confirmation of the reservation does not itself require confirmation.

4. The withdrawal of a reservation or of an objection to a reservation must be formulated in writing.

Section 3. Entry into force and provisional application of treaties

Article 24

Entry into force

1. A treaty enters into force in such manner and upon such date as it may provide or as the negotiating States may agree.

2. Failing any such provision or agreement, a treaty enters into force as soon as consent to be bound by the treaty has been established for all the negotiating States.

3. When the consent of a State to be bound by a treaty is established on a date after the treaty has come into force, the treaty enters into force for that State on that date, unless the treaty otherwise provides.

4. The provisions of a treaty regulating the authentication of its text, the establishment of the consent of States to be bound by the treaty, the manner or date of its entry into force, reservations, the functions of the depositary and other matters arising

Article 23

Procédure relative aux réserves

1. La réserve, l'acceptation expresse d'une réserve et l'objection à une réserve doivent être formulées par écrit et communiquées aux Etats contractants et aux autres Etats ayant qualité pour devenir parties au traité.

2. Lorsqu'elle est formulée lors de la signature du traité sous réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation, une réserve doit être confirmée formellement par l'Etat qui en est l'auteur, au moment où il exprime son consentement à être lié par le traité. En pareil cas, la réserve sera réputée avoir été faite à la date à laquelle elle a été confirmée.

3. Une acceptation expresse d'une réserve ou une objection faite à une réserve, si elles sont antérieures à la confirmation de cette dernière, n'ont pas besoin d'être elles-mêmes confirmées.

4. Le retrait d'une réserve ou d'une objection à une réserve doit être formulé par écrit.

Section 3 : Entrée en vigueur des traités et application à titre provisoire

Article 24

Entrée en vigueur

1. Un traité entre en vigueur suivant les modalités et à la date fixées par ses dispositions ou par accord entre les Etats ayant participé à la négociation.

2. A défaut de telles dispositions ou d'un tel accord, un traité entre en vigueur dès que le consentement à être lié par le traité a été établi pour tous les Etats ayant participé à la négociation.

3. Lorsque le consentement d'un Etat à être lié par un traité est établi à une date postérieure à l'entrée en vigueur dudit traité, celui-ci, à moins qu'il n'en dispose autrement, entre en vigueur à l'égard de cet Etat à cette date.

4. Les dispositions d'un traité qui réglementent l'authentification du texte, l'établissement du consentement des Etats à être liés par le traité, les modalités ou la date d'entrée en vigueur, les réserves, les fonctions du dépositaire, ainsi que les autres

Artikel 23

Förfarandet i samband med reservationer

1. En reservation, ett uttryckligt godtagande av en reservation och en invändning mot en reservation skall formuleras skriftligt och meddelas de fördragsslutande staterna och andra stater som är berättigade att bli parter i traktaten.

2. Om en reservation anmäls vid traktatens undertecknande med förbehåll för ratifikation, godtagande eller godkännande, måste reservationen formellt bekräftas av den stat som gjort reservationen när den uttrycker sitt samtycke till att vara bunden av traktaten. I ett sådant fall skall reservationen anses ha gjorts den dag då den bekräftades.

3. Ett uttryckligt godtagande av en reservation eller en invändning mot reservationen som gjorts innan reservationen bekräftats kräver däremot icke någon bekräftelse.

4. Återtagandet av en reservation eller av en invändning mot en reservation skall formuleras skriftligt.

Avsnitt 3: Ikraftträdande och provisorisk tillämpning av traktater

Artikel 24

Ikraftträdande

1. En traktat träder i kraft på det sätt och på den dag som den kan föreskriva eller som de förhandlande staterna kan ha överenskommit.

2. I avsaknad av sådan föreskrift eller överenskommelse träder en traktat i kraft så snart alla de förhandlande staterna har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av traktaten.

3. När en stats samtycke till att vara bunden av en traktat ges vid en tidpunkt efter traktatens ikraftträdande, träder traktaten i kraft för denna stat vid denna tidpunkt, såvida icke traktaten föreskriver annat.

4. En traktats bestämmelser om bestyrkandet av dess text, fastställandet av staternas samtycke till att vara bundna av traktaten, sättet eller datum för dess ikraftträdande, reservationer, depositariens uppgifter och andra frågor som nödvändigtvis upp-

necessarily before the entry into force of the treaty apply from the time of the adoption of its text.

Article 25

Provisional application

1. A treaty or a part of a treaty is applied provisionally pending its entry into force if:

(a) the treaty itself so provides; or

(b) the negotiating States have in some other manner so agreed.

2. Unless the treaty otherwise provides or the negotiating States have otherwise agreed, the provisional application of a treaty or a part of a treaty with respect to a State shall be terminated if that State notifies the other States between which the treaty is being applied provisionally of its intention not to become a party to the treaty.

PART III

Observance, application and interpretation of treaties

Section 1. Observance of treaties

Article 26

Pacta sunt servanda

Every treaty in force is binding upon the parties to it and must be performed by them in good faith.

Article 27

Internal law and observance of treaties

A party may not invoke the provisions of its internal law as justification for its failure to perform a treaty. This rule is without prejudice to article 46.

Section 2. Application of treaties

Article 28

Non-retroactivity of treaties

Unless a different intention appears from the treaty or is otherwise established, its provisions do not bind a party in relation to any act or fact which took place or any

questions qui se posent nécessairement avant l'entrée en vigueur du traité, sont applicables dès l'adoption du texte.

Article 25

Application à titre provisoire

1. Un traité ou une partie d'un traité s'applique à titre provisoire en attendant son entrée en vigueur :

a) si le traité lui-même en dispose ainsi; ou

b) si les Etats ayant participé à la négociation en étaient ainsi convenus d'une autre manière.

2. A moins que le traité n'en dispose autrement ou que les Etats ayant participé à la négociation n'en soient convenus autrement, l'application à titre provisoire d'un traité ou d'une partie d'un traité à l'égard d'un Etat prend fin si cet Etat notifie aux autres Etats entre lesquels le traité est appliqué provisoirement son intention de ne pas devenir partie au traité.

PARTIE III

Respect, application et interprétation des traités

Section 1 : Respect des traités

Article 26

Pacta sunt servanda

Tout traité en vigueur lie les parties et doit être exécuté par elles de bonne foi.

Article 27

Droit interne et respect des traités

Une partie ne peut invoquer les dispositions de son droit interne comme justifiant la non-exécution d'un traité. Cette règle est sans préjudice de l'article 46.

Section 2: Application des traités

Article 28

Non-rétroactivité des traités

A moins qu'une intention différente ne ressorte du traité ou ne soit par ailleurs établie, les dispositions d'un traité ne lient pas une partie en ce qui concerne un acte

står före traktatens ikraftträdande gäller från den tidpunkt då dess text blir antagen.

Artikel 25

Provisorisk tillämpning

1. En traktat eller en del av en traktat tillämpas provisoriskt i avvaktan på dess ikraftträdande, om

a) traktaten själv föreskriver det; eller

b) de förhandlande staterna på annat sätt överenskommit därom.

2. Såvida icke traktaten föreskriver annat eller de förhandlande staterna överenskommit om annat, skall den provisoriska tillämpningen av en traktat eller en del av en traktat i förhållande till en stat upphöra, om denna stat meddelar de övriga stater mellan vilka traktaten tillämpas provisoriskt att den icke har för avsikt att bli part i traktaten.

DEL III

Efterlevnad, tillämpning och tolkning av traktater

Avsnitt 1: Efterlevnad av traktater

Artikel 26

Pacta sunt servanda

Varje i kraft varande traktat är bindande för dess parter och skall ärligt fullgöras av dem.

Artikel 27

Intern rätt och traktaters efterlevnad

En part kan ej åberopa bestämmelser i sin interna rätt för att rättfärdiga sin underlåtenhet att fullgöra en traktat. Denna regel inskränker ej tillämpningen av artikel 46.

Avsnitt 2: Tillämpning av traktater

Artikel 28

Traktaters icke-tillbakaverkande kraft

Såvida icke en annan avsikt framgår av traktaten eller har fastställts på annat sätt, binder dess bestämmelser icke en part med avseende på någon handling eller händelse

situation which ceased to exist before the date of the entry into force of the treaty with respect to that party.

Article 29

Territorial scope of treaties

Unless a different intention appears from the treaty or is otherwise established, a treaty is binding upon each party in respect of its entire territory.

Article 30

Application of successive treaties relating to the same subject-matter

1. Subject to Article 103 of the Charter of the United Nations, the rights and obligations of States parties to successive treaties relating to the same subject-matter shall be determined in accordance with the following paragraphs.

2. When a treaty specifies that it is subject to, or that it is not to be considered as incompatible with, an earlier or later treaty, the provisions of that other treaty prevail.

3. When all the parties to the earlier treaty are parties also to the later treaty but the earlier treaty is not terminated or suspended in operation under article 59, the earlier treaty applies only to the extent that its provisions are compatible with those of the later treaty.

4. When the parties to the later treaty do not include all the parties to the earlier one:

(a) as between States parties to both treaties the same rule applies as in paragraph 3;

(b) as between a State party to both treaties and a State party to only one of the treaties, the treaty to which both States are parties governs their mutual rights and obligations.

5. Paragraph 4 is without prejudice to article 41, or to any question of the termination or suspension of the operation of a treaty under article 60 or to any question of responsibility which may arise for a State from the conclusion or application of a treaty the provisions of which are incom-

ou fait antérieur à la date d'entrée en vigueur de ce traité au regard de cette partie ou une situation qui avait cessé d'exister à cette date.

Article 29

Application territoriale des traités

A moins qu'une intention différente ne ressorte du traité ou ne soit par ailleurs établie, un traité lie chacune des parties à l'égard de l'ensemble de son territoire.

Article 30

Application de traités successifs portant sur la même matière

1. Sous réserve des dispositions de l'Article 103 de la Charte des Nations Unies, les droits et obligations des Etats parties à des traités successifs portant sur la même matière sont déterminés conformément aux paragraphes suivants.

2. Lorsqu'un traité précise qu'il est subordonné à un traité antérieur ou postérieur ou qu'il ne doit pas être considéré comme incompatible avec cet autre traité, les dispositions de celui-ci l'emportent.

3. Lorsque toutes les parties au traité antérieur sont également parties au traité postérieur, sans que le traité antérieur ait pris fin ou que son application ait été suspendue en vertu de l'article 59, le traité antérieur ne s'applique que dans la mesure où ses dispositions sont compatibles avec celles du traité postérieur.

4. Lorsque les parties au traité antérieur ne sont pas toutes parties au traité postérieur :

a) dans les relations entre les Etats parties aux deux traités, la règle applicable est celle qui est énoncée au paragraphe 3;

b) dans les relations entre un Etat partie aux deux traités et un Etat partie à l'un de ces traités seulement, le traité auquel les deux Etats sont parties régit leurs droits et obligations réciproques.

5. Le paragraphe 4 s'applique sans préjudice de l'article 41, de toute question d'extinction ou de suspension de l'application d'un traité aux termes de l'article 60 ou de toute question de responsabilité qui peut naître pour un Etat de la conclusion ou de l'application d'un traité dont les dispo-

som ägde rum före dagen för traktatens ikraftträdande för denna part eller på någon situation som hade upphört vid denna tidpunkt.

Artikel 29

Traktaters territoriella tillämpningsområde

Såvida icke en annan avsikt framgår av traktaten eller har fastställts på annat sätt, är en traktat bindande för varje part med avseende på hela dess territorium.

Artikel 30

Tillämpning av successiva traktater rörande samma ämne

1. Om ej annat följer av artikel 103 i Förenta nationernas stadga skall staters rättigheter och förpliktelser enligt successiva traktater rörande samma ämne avgöras i enlighet med följande bestämmelser.

2. När en traktat anger att den gäller med förbehåll för, eller att den icke skall anses oförenlig med en tidigare eller senare traktat, skall denna andra traktats bestämmelser ha företräde.

3. När alla parter i den tidigare traktaten också är parter i den senare traktaten, men den tidigare traktaten ej upphört eller suspenderats enligt artikel 59, äger den tidigare traktaten tillämpning endast i den utsträckning som dess bestämmelser är förenliga med den senare traktatens bestämmelser.

4. När icke alla parterna i den tidigare traktaten är parter i den senare traktaten,

a) gäller i förhållandet mellan stater som är parter i båda traktaterna samma regel som enligt mom. 3;

b) är, såvitt angår en stat som är part i båda traktaterna och en stat som är part endast i en av traktaterna, den traktat i vilken båda staterna är parter avgörande för deras inbördes rättigheter och skyldigheter.

5. Mom. 4 inskränker ej tillämpningen av artikel 41 och inverkar ej på frågan om en traktats upphörande eller suspension enligt artikel 60 eller frågan om den ansvarighet som kan uppstå för en stat genom ingående eller tillämpning av en traktat vars bestämmelser är oförenliga med dess förpliktelser

patible with its obligations towards another State under another treaty.

Section 3. Interpretation of treaties

Article 31

General rule of interpretation

1. A treaty shall be interpreted in good faith in accordance with the ordinary meaning to be given to the terms of the treaty in their context and in the light of its object and purpose.

2. The context for the purpose of the interpretation of a treaty shall comprise, in addition to the text, including its preamble and annexes:

- (a) any agreement relating to the treaty which was made between all the parties in connexion with the conclusion of the treaty;
- (b) any instrument which was made by one or more parties in connexion with the conclusion of the treaty and accepted by the other parties as an instrument related to the treaty.

3. There shall be taken into account, together with the context:

- (a) any subsequent agreement between the parties regarding the interpretation of the treaty or the application of its provisions;
- (b) any subsequent practice in the application of the treaty which establishes the agreement of the parties regarding its interpretation;
- (c) any relevant rules of international law applicable in the relations between the parties.

4. A special meaning shall be given to a term if it is established that the parties so intended.

Article 32

Supplementary means of interpretation

Recourse may be had to supplementary means of interpretation, including the preparatory work of the treaty and the circumstances of its conclusion, in order to confirm the meaning resulting from the application of article 31, or to determine the meaning when the interpretation according to article 31:

sitions sont incompatibles avec les obligations qui lui incombent à l'égard d'un autre Etat en vertu d'un autre traité.

Section 3 : Interprétation des traités

Article 31

Règle générale d'interprétation

1. Un traité doit être interprété de bonne foi suivant le sens ordinaire à attribuer aux termes du traité dans leur contexte et à la lumière de son objet et de son but.

2. Aux fins de l'interprétation d'un traité, le contexte comprend, outre le texte, préambule et annexes inclus :

- a) tout accord ayant rapport au traité et qui est intervenu entre toutes les parties à l'occasion de la conclusion du traité;
- b) tout instrument établi par une ou plusieurs parties à l'occasion de la conclusion du traité et accepté par les autres parties en tant qu'instrument ayant rapport au traité.

3. Il sera tenu compte, en même temps que du contexte :

- a) de tout accord ultérieur intervenu entre les parties au sujet de l'interprétation du traité ou de l'application de ses dispositions;
- b) de toute pratique ultérieurement suivie dans l'application du traité par laquelle est établi l'accord des parties à l'égard de l'interprétation du traité;
- c) de toute règle pertinente de droit international applicable dans les relations entre les parties.

4. Un terme sera entendu dans un sens particulier s'il est établi que telle était l'intention des parties.

Article 32

Moyens complémentaires d'interprétation

Il peut être fait appel à des moyens complémentaires d'interprétation, et notamment aux travaux préparatoires et aux circonstances dans lesquelles le traité a été conclu, en vue, soit de confirmer le sens résultant de l'application de l'article 31, soit de déterminer le sens lorsque l'interprétation donnée conformément à l'article 31 :

gentemot en annan stat enligt en annan traktat.

Avsnitt 3: Tolkning av traktater

Artikel 31

Allmän regel om tolkning

1. En traktat skall tolkas ärligt i överensstämmelse med den gängse meningen av traktatens uttryck sedda i sitt sammanhang och mot bakgrunden av traktatens ändamål och syfte.

2. I sammanhanget ingår vid tolkningen av en traktat, förutom texten inklusive dess preambel och bilagor,

a) överenskommelser rörande traktaten som träffats mellan alla parter i samband med traktatens ingående;

b) dokument som upprättats av en eller flera parter i samband med traktatens ingående och godtagits av de andra parterna som dokument sammanhörande med traktaten.

3. Utöver sammanhanget skall hänsyn tagas till

a) efterföljande överenskommelser mellan parterna rörande traktatens tolkning eller tillämpningen av dess bestämmelser;

b) efterföljande praxis vid traktatens tillämpning, som ådagalägger enighet mellan parterna om traktatens tolkning;

c) relevanta internationella rättsregler som är tillämpliga i förhållandet mellan parterna.

3. Ett uttryck skall tilläggas en speciell mening, om det fastställts att detta var parternas avsikt.

Artikel 32

Supplementära tolkningsmedel

Supplementära tolkningsmedel, inbegripet förarbetena till traktaten och omständigheterna vid dess ingående, kan anlitas för att få bekräftelse på den mening som framkommer vid tillämpningen av artikel 31 eller för att fastställa meningen, när en tolkning enligt artikel 31

- (a) leaves the meaning ambiguous or obscure; or
- (b) leads to a result which is manifestly absurd or unreasonable.

Article 33

Interpretation of treaties authenticated in two or more languages

1. When a treaty has been authenticated in two or more languages, the text is equally authoritative in each language, unless the treaty provides or the parties agree that, in case of divergence, a particular text shall prevail.
2. A version of the treaty in a language other than one of those in which the text was authenticated shall be considered an authentic text only if the treaty so provides or the parties so agree.
3. The terms of the treaty are presumed to have the same meaning in each authentic text.
4. Except where a particular text prevails in accordance with paragraph 1, when a comparison of the authentic texts discloses a difference of meaning which the application of articles 31 and 32 does not remove, the meaning which best reconciles the texts, having regard to the object and purpose of the treaty, shall be adopted.

Section 4. Treaties and third States

Article 34

General rule regarding third States

A treaty does not create either obligations or rights for a third State without its consent.

Article 35

Treaties providing for obligations for third States

An obligation arises for a third State from a provision of a treaty if the parties to the treaty intend the provision to be the means of establishing the obligation and the third State expressly accepts that obligation in writing.

- a) laisse le sens ambigu ou obscur; ou

- b) conduit à un résultat qui est manifestement absurde ou déraisonnable.

Article 33

Interprétation de traités authentifiés en deux ou plusieurs langues

1. Lorsqu'un traité a été authentifié en deux ou plusieurs langues, son texte fait foi dans chacune de ces langues, à moins que le traité ne dispose ou que les parties ne conviennent qu'en cas de divergence un texte déterminé l'emportera.
2. Une version du traité dans une langue autre que l'une de celles dans lesquelles le texte a été authentifié ne sera considérée comme texte authentique que si le traité le prévoit ou si les parties en sont convenues.
3. Les termes d'un traité sont présumés avoir le même sens dans les divers textes authentiques.
4. Sauf le cas où un texte déterminé l'emporte conformément au paragraphe 1, lorsque la comparaison des textes authentiques fait apparaître une différence de sens que l'application des articles 31 et 32 ne permet pas d'éliminer, on adoptera le sens qui, compte tenu de l'objet et du but du traité, concilie le mieux ces textes.

Section 4 : Traités et Etats tiers

Article 34

Règle générale concernant les Etats tiers

Un traité ne crée ni obligations ni droits pour un Etat tiers sans son consentement.

Article 35

Traités prévoyant des obligations pour des Etats tiers

Une obligation naît pour un Etat tiers d'une disposition d'un traité si les parties à ce traité entendent créer l'obligation au moyen de cette disposition et si l'Etat tiers accepte expressément par écrit cette obligation.

- a) icke undanröjer dess tvetydighet eller oklarhet; eller
- b) leder till ett resultat som uppenbarligen är orimligt eller oförnuftigt.

Artikel 33

Tolkning av traktater som bestyrkts på två eller flera språk

1. När en traktat har bestyrkts på två eller flera språk, äger texten lika vitsord på vart och ett av dessa språk, såvida icke traktaten föreskriver eller parterna är överens om att en bestämd text skall ha företräde i händelse av skiljaktigheter.

2. En version av traktaten på annat språk än det eller dem på vilka texten bestyrkts skall betraktas som en bestyrkt text endast om traktaten föreskriver det eller parterna är överens därom.

3. Traktatens uttryck förutsätts ha samma mening i varje bestyrkt text.

4. När en jämförelse av de bestyrkta texterna uppenbarar en skillnad i meningen som ej bortfaller vid tillämpningen av artiklarna 31 och 32, skall den mening antagas, som med beaktande av traktatens ändamål och syfte bäst sammanjämkar texterna, utom när en bestämd text har företräde enligt mom. 1.

Avsnitt 4: Traktater och tredje stat

Artikel 34

Allmän regel rörande tredje stat

En traktat skapar varken förpliktelser eller rättigheter för en tredje stat utan dess samtycke.

Artikel 35

Traktater med bestämmelser om förpliktelser för tredje stat

En förpliktelse för en tredje stat uppstår genom en bestämmelse i en traktat, om det är traktatparternas avsikt att bestämmelsen skall tjäna som medel för förpliktelsens fastställande och tredje staten uttryckligen godtar denna förpliktelse skriftligt.

Article 36

Treaties providing for rights for third States

1. A right arises for a third State from a provision of a treaty if the parties to the treaty intend the provision to accord that right either to the third State, or to a group of States to which it belongs, or to all States, and the third State assents thereto. Its assent shall be presumed so long as the contrary is not indicated, unless the treaty otherwise provides.

2. A State exercising a right in accordance with paragraph 1 shall comply with the conditions for its exercise provided for in the treaty or established in conformity with the treaty.

Article 37

Revocation or modification of obligations or rights of third States

1. When an obligation has arisen for a third State in conformity with article 35, the obligation may be revoked or modified only with the consent of the parties to the treaty and of the third State, unless it is established that they had otherwise agreed.

2. When a right has arisen for a third State in conformity with article 36, the right may not be revoked or modified by the parties if it is established that the right was intended not to be revocable or subject to modification without the consent of the third State.

Article 38

Rules in a treaty becoming binding on third States through international custom

Nothing in articles 34 to 37 precludes a rule set forth in a treaty from becoming binding upon a third State as a customary rule of international law, recognized as such.

Article 36

Traités prévoyant des droits pour des Etats tiers

1. Un droit naît pour un Etat tiers d'une disposition d'un traité si les parties à ce traité entendent, par cette disposition, conférer ce droit soit à l'Etat tiers ou à un groupe d'Etats auquel il appartient, soit à tous les Etats, et si l'Etat tiers y consent. Le consentement est présumé tant qu'il n'y a pas d'indication contraire, à moins que le traité n'en dispose autrement.

2. Un Etat qui exerce un droit en application du paragraphe 1 est tenu de respecter, pour l'exercice de ce droit, les conditions prévues dans le traité ou établies conformément à ses dispositions.

Article 37

Révocation ou modification d'obligations ou de droits d'Etats tiers

1. Au cas où une obligation est née pour un Etat tiers conformément à l'article 35, cette obligation ne peut être révoquée ou modifiée que par le consentement des parties au traité et de l'Etat tiers, à moins qu'il ne soit établi qu'ils en étaient convenus autrement.

2. Au cas où un droit est né pour un Etat tiers conformément à l'article 36, ce droit ne peut pas être révoqué ou modifié par les parties s'il est établi qu'il était destiné à ne pas être révocable ou modifiable sans le consentement de l'Etat tiers.

Article 38

Règles d'un traité devenant obligatoires pour des Etats tiers par la formation d'une coutume internationale

Aucune disposition des articles 34 à 37 ne s'oppose à ce qu'une règle énoncée dans un traité devienne obligatoire pour un Etat tiers en tant que règle coutumière de droit international reconnue comme telle.

Artikel 36

Traktater med bestämmelser om rättigheter för tredje stat

1. En rättighet för en tredje stat uppstår genom en bestämmelse i en traktat, om traktatparternas avsikt med bestämmelsen är att denna rättighet skall tillerkännas antingen den tredje staten eller en grupp av stater som den tillhör eller alla stater, och den tredje staten samtycker därtill. Såvida icke traktaten föreskriver annat, förutsätts dess samtycke föreligga så länge icke motsatsen visats.

2. En stat som utövar en rättighet i enlighet med mom. 1 skall iakttaga de villkor för dess utövande som föreskrivits i traktaten eller fastställts i överensstämmelse med traktaten.

Artikel 37

Återkallelse eller ändring av tredje stats förpliktelser eller rättigheter

1. När en förpliktelse uppstår för en tredje stat i enlighet med artikel 35, kan förpliktelsen återkallas eller ändras endast med traktatparternas och den tredje statens samtycke, såvida det icke fastställts att de överenskommit om annat.

2. När en rättighet uppstått för en tredje stat i enlighet med artikel 36, kan rättigheten ej återkallas eller ändras av parterna, om det fastställts att avsikten var att rättigheten icke skulle kunna återkallas eller ändras utan den tredje statens samtycke.

Artikel 38

Regler i en traktat som blir bindande för tredje stat enligt internationell sedvanerätt

Intet i artiklarna 34 till 37 utesluter att en regel som intagits i en traktat blir bindande för en tredje stat som en internationell sedvanerättsregel, vilken är erkänd som sådan.

PART IV

Amendment and modification of treaties

Article 39

General rule regarding the amendment of treaties

A treaty may be amended by agreement between the parties. The rules laid down in Part II apply to such an agreement except in so far as the treaty may otherwise provide.

Article 40

Amendment of multilateral treaties

1. Unless the treaty otherwise provides, the amendment of multilateral treaties shall be governed by the following paragraphs.

2. Any proposal to amend a multilateral treaty as between all the parties must be notified to all the contracting States, each one of which shall have the right to take part in:

(a) the decision as to the action to be taken in regard to such proposal;

(b) the negotiation and conclusion of any agreement for the amendment of the treaty.

3. Every State entitled to become a party to the treaty shall also be entitled to become a party to the treaty as amended.

4. The amending agreement does not bind any State already a party to the treaty which does not become a party to the amending agreement; article 30, paragraph 4(b), applies in relation to such State.

5. Any State which becomes a party to the treaty after the entry into force of the amending agreement shall, failing an expression of a different intention by that State:

(a) be considered as a party to the treaty as amended; and

(b) be considered as a party to the unamended treaty in relation to any party to the treaty not bound by the amending agreement.

PARTIE IV

Amendement et modification des traités

Article 39

Règle générale relative à l'amendement des traités

Un traité peut être amendé par accord entre les parties. Sauf dans la mesure où le traité en dispose autrement, les règles énoncées dans la partie II s'appliquent à un tel accord.

Article 40

Amendement des traités multilatéraux

1. A moins que le traité n'en dispose autrement, l'amendement des traités multilatéraux est régi par les paragraphes suivants.

2. Toute proposition tendant à amender un traité multilatéral dans les relations entre toutes les parties doit être notifiée à tous les Etats contractants, et chacun d'eux est en droit de prendre part :

a) à la décision sur la suite à donner à cette proposition;

b) à la négociation et à la conclusion de tout accord ayant pour objet d'amender le traité.

3. Tout Etat ayant qualité pour devenir partie au traité a également qualité pour devenir partie au traité tel qu'il est amendé.

4. L'accord portant amendement ne lie pas les Etats qui sont déjà parties au traité et qui ne deviennent pas parties à cet accord; l'alinéa b) du paragraphe 4 de l'article 30 s'applique à l'égard de ces Etats.

5. Tout Etat qui devient partie au traité après l'entrée en vigueur de l'accord portant amendement est, faute d'avoir exprimé une intention différente, considéré comme étant :

a) partie au traité tel qu'il est amendé; et

b) partie au traité non amendé au regard de toute partie au traité qui n'est pas liée par l'accord portant amendement.

DEL IV

Ändring och modifikation av traktater

Artikel 39

Allmän regel rörande ändring av traktater

En traktat kan ändras genom överenskommelse mellan parterna. De i del II fastställda reglerna gäller för en sådan överenskommelse, såvida icke traktaten föreskriver annat.

Artikel 40

Ändring av multilaterala traktater

1. Såvida icke ifrågavarande traktat föreskriver annat, skall vid ändring av multilaterala traktater följande bestämmelser iakttas.

2. Varje förslag till ändring av en multilateral traktat i förhållandet mellan alla parter skall meddelas alla de fördragsslutande staterna, och envar av dessa skall ha rätt att delta i

a) avgörandet av vilka åtgärder som skall vidtagas med anledning av ett sådant förslag;

b) förhandlingen om och ingåendet av en eventuell överenskommelse avsedd att ändra traktaten.

3. Varje stat som är berättigad att bli part i traktaten skall också vara berättigad att bli part i den ändrade traktaten.

4. Överenskommelsen om ändringen binder icke någon stat som redan är part i traktaten och ej blir part i överenskommelsen om ändringen; artikel 30 mom. 4 b) äger tillämpning i förhållande till en sådan stat.

5. En stat som blir part i traktaten efter ikraftträdandet av överenskommelsen om ändringen skall, om den icke ger uttryck åt en annan avsikt,

a) anses som part i den ändrade traktaten; och

b) anses som part i den icke ändrade traktaten i förhållande till parter i traktaten som ej är bundna av överenskommelsen om ändringen.

Article 41

Agreements to modify multilateral treaties between certain of the parties only

1. Two or more of the parties to a multilateral treaty may conclude an agreement to modify the treaty as between themselves alone if:

(a) the possibility of such a modification is provided for by the treaty; or

(b) the modification in question is not prohibited by the treaty and:

(i) does not affect the enjoyment by the other parties of their rights under the treaty or the performance of their obligations;

(ii) does not relate to a provision, derogation from which is incompatible with the effective execution of the object and purpose of the treaty as a whole.

2. Unless in a case falling under paragraph 1(a) the treaty otherwise provides, the parties in question shall notify the other parties of their intention to conclude the agreement and of the modification to the treaty for which it provides.

PART V

Invalidity, termination and suspension of the operation of treaties

Section 1. General provisions

Article 42

Validity and continuance in force of treaties

1. The validity of a treaty or of the consent of a State to be bound by a treaty may be impeached only through the application of the present Convention.

2. The termination of a treaty, its denunciation or the withdrawal of a party, may take place only as a result of the application of the provisions of the treaty or of the present Convention. The same rule applies to suspension of the operation of a treaty.

Article 43

Obligations imposed by international law independently of a treaty

The invalidity, termination or denun-

Article 41

Accords ayant pour objet de modifier des traités multilatéraux dans les relations entre certaines parties seulement

1. Deux ou plusieurs parties à un traité multilatéral peuvent conclure un accord ayant pour objet de modifier le traité dans leurs relations mutuelles seulement :

a) si la possibilité d'une telle modification est prévue par le traité; ou

b) si la modification en question n'est pas interdite par le traité, à condition qu'elle :

i) ne porte atteinte ni à la jouissance par les autres parties des droits qu'elles tiennent du traité ni à l'exécution de leurs obligations; et

ii) ne porte pas sur une disposition à laquelle il ne peut être dérogé sans qu'il y ait incompatibilité avec la réalisation effective de l'objet et du but du traité pris dans son ensemble.

2. A moins que, dans le cas prévu à l'alinéa a) du paragraphe 1, le traité n'en dispose autrement, les parties en question doivent notifier aux autres parties leur intention de conclure l'accord et les modifications que ce dernier apporte au traité.

PARTIE V

Nullité, extinction et suspension de l'application des traités

Section 1 : Dispositions générales

Article 42

Validité et maintien en vigueur des traités

1. La validité d'un traité ou du consentement d'un Etat à être lié par un traité ne peut être contestée qu'en application de la présente Convention.

2. L'extinction d'un traité, sa dénonciation ou le retrait d'une partie ne peuvent avoir lieu qu'en application des dispositions du traité ou de la présente Convention. La même règle vaut pour la suspension de l'application d'un traité.

Article 43

Obligations imposées par le droit international indépendamment d'un traité

La nullité, l'extinction ou la dénonciation

Artikel 41

Överenskommelser om modifikation av multilaterala traktater endast mellan vissa av parterna

1. Två eller flera parter i en multilateral traktat kan ingå en överenskommelse avsedd att modifiera traktaten endast dem emellan, om

a) möjligheten av en sådan modifikation är förutsedd i traktaten; eller

b) traktaten icke förbjuder modifikationen i fråga och denna

i) ej inverkar på de övriga parternas utövande av rättigheter eller fullgörande av förpliktelser enligt traktaten; och

ii) ej berör en bestämmelse från vilken en avvikelse är oförenlig med det effektiva förverkligandet av traktatens ändamål och syfte som helhet.

2. Såvida icke traktaten i ett fall som omfattas av mom. 1 a) föreskriver annat, skall parterna i fråga underrätta de övriga parterna om sin avsikt att ingå överenskommelsen och om den modifikation av traktaten som överenskommelsen innebär.

DEL V

Traktaters ogiltighet, upphörande och suspension**Avsnitt 1: Allmänna bestämmelser**

Artikel 42

Traktaters giltighet och fortbestånd

1. Giltigheten av en traktat eller av en stats samtycke till att vara bunden av en traktat kan bestridas endast med tillämpning av denna konvention.

2. En traktats upphörande, dess uppsägning eller en parts frånträde kan äga rum endast som en följd av tillämpningen av traktatens bestämmelser eller av denna konvention. Samma regel gäller för suspension av en traktat.

Artikel 43

Förpliktelser som följer av internationell rätt oberoende av en traktat

En traktats ogiltighet, upphörande eller

ciation of a treaty, the withdrawal of a party from it, or the suspension of its operation, as a result of the application of the present Convention or of the provisions of the treaty, shall not in any way impair the duty of any State of fulfil any obligation embodied in the treaty to which it would be subject under international law independently of the treaty.

Article 44

Separability of treaty provisions

1. A right of a party, provided for in a treaty or arising under article 56, to denounce, withdraw from or suspend the operation of the treaty may be exercised only with respect to the whole treaty unless the treaty otherwise provides or the parties otherwise agree.

2. A ground for invalidating, terminating, withdrawing from or suspending the operation of a treaty recognized in the present Convention may be invoked only with respect to the whole treaty except as provided in the following paragraphs or in article 60.

3. If the ground relates solely to particular clauses, it may be invoked only with respect to those clauses where:

(a) the said clauses are separable from the remainder of the treaty with regard to their application;

(b) it appears from the treaty or is otherwise established that acceptance of those clauses was not an essential basis of the consent of the other party or parties to be bound by the treaty as a whole; and

(c) continued performance of the remainder of the treaty would not be unjust.

4. In cases falling under articles 49 and 50 the State entitled to invoke the fraud or corruption may do so with respect either to the whole treaty or, subject to paragraph 3, to the particular clauses alone.

5. In cases falling under articles 51, 52 and 53, no separation of the provisions of the treaty is permitted.

d'un traité, le retrait d'une des parties ou la suspension de l'application du traité, lorsqu'ils résultent de l'application de la présente Convention ou des dispositions du traité, n'affectent en aucune manière le devoir d'un Etat de remplir toute obligation énoncée dans le traité à laquelle il est soumis en vertu du droit international indépendamment dudit traité.

Article 44

Divisibilité des dispositions d'un traité

1. Le droit pour une partie, prévu dans un traité ou résultant de l'article 56, de dénoncer le traité, de s'en retirer ou d'en suspendre l'application ne peut être exercé qu'à l'égard de l'ensemble du traité, à moins que ce dernier n'en dispose ou que les parties n'en conviennent autrement.

2. Une cause de nullité ou d'extinction d'un traité, de retrait d'une des parties ou de suspension de l'application du traité reconnue aux termes de la présente Convention ne peut être invoquée qu'à l'égard de l'ensemble du traité, sauf dans les conditions prévues aux paragraphes suivants ou à l'article 60.

3. Si la cause en question ne vise que certaines clauses déterminées, elle ne peut être invoquée qu'à l'égard de ces seules clauses lorsque :

a) ces clauses sont séparables du reste du traité en ce qui concerne leur exécution;

b) il ressort du traité ou il est par ailleurs établi que l'acceptation des clauses en question n'a pas constitué pour l'autre partie ou pour les autres parties au traité une base essentielle de leur consentement à être liées par le traité dans son ensemble; et

c) il n'est pas injuste de continuer à exécuter ce qui subsiste du traité.

4. Dans les cas relevant des articles 49 et 50, l'Etat qui a le droit d'invoquer le dol ou la corruption peut le faire soit à l'égard de l'ensemble du traité soit, dans le cas visé au paragraphe 3, à l'égard seulement de certaines clauses déterminées.

5. Dans les cas prévus aux articles 51, 52 et 53, la division des dispositions d'un traité n'est pas admise.

uppsägning, en parts frånträde eller dess suspension till följd av tillämpningen av denna konvention eller av traktatens bestämmelser skall icke på något sätt påverka en stats skyldighet att uppfylla förpliktelser som intagits i traktaten och som skulle åvila staten enligt internationell rätt oberoende av traktaten.

Artikel 44

Traktatbestämmelsers delbarhet

1. En parts rätt att i enlighet med bestämmelserna i en traktat eller enligt artikel 56 uppsäga, frånträda eller suspendera en traktat kan utövas endast med avseende på hela traktaten, såvida icke annat bestämts i traktaten eller överenskommits mellan parterna.

2. En i denna konvention erkänd grund för en traktats ogiltighet, upphävande, frånträdande eller suspension kan åberopas endast med avseende på traktaten som helhet, om icke annat följer av bestämmelserna nedan eller i artikel 60.

3. Om grunden hänför sig endast till vissa bestämda klausuler, kan den icke åberopas annat än med avseende på dessa klausuler, när

a) dessa klausuler kan skiljas från återstoden av traktaten såvitt angår deras tillämpning;

b) det framgår av traktaten eller på annat sätt fastställts att godtagandet av dessa klausuler icke utgjorde en väsentlig förutsättning för den andra partens eller de andra parternas samtycke till att vara bundna av traktaten som helhet; och

c) det fortsatta fullgörandet av återstoden av traktaten ej är obilligt.

4. I de fall som avses i artiklarna 49 och 50 kan den stat som är berättigad att åberopa bedrägeri eller korrumpering göra detta antingen med avseende på hela traktaten eller, under de villkor som anges i mom. 3, enbart såvitt angår de särskilda klausulerna.

5. I de fall som avses i artiklarna 51, 52 och 53 är någon uppdelning av traktatens bestämmelser ej tillåten.

Article 45

Loss of a right to invoke a ground for invalidating, terminating, withdrawing from or suspending the operation of a treaty

A State may no longer invoke a ground for invalidating, terminating, withdrawing from or suspending the operation of a treaty under articles 46 to 50 or articles 60 and 62 if, after becoming aware of the facts:

(a) it shall have expressly agreed that the treaty is valid or remains in force or continues in operation, as the case may be; or

(b) it must by reason of its conduct be considered as having acquiesced in the validity of the treaty or in its maintenance in force or in operation, as the case may be.

Section 2. Invalidity of treaties

Article 46

Provisions of internal law regarding competence to conclude treaties

1. A State may not invoke the fact that its consent to be bound by a treaty has been expressed in violation of a provision of its internal law regarding competence to conclude treaties as invalidating its consent unless that violation was manifest and concerned a rule of its internal law of fundamental importance.

2. A violation is manifest if it would be objectively evident to any State conducting itself in the matter in accordance with normal practice and in good faith.

Article 47

Specific restrictions on authority to express the consent of a State

If the authority of a representative to express the consent of a State to be bound by a particular treaty has been made subject to a specific restriction, his omission to observe that restriction may not be invoked as invalidating the consent expressed by him unless the restriction was notified to the other negotiating States prior to his expressing such consent.

Article 45

Perte du droit d'invoquer une cause de nullité d'un traité ou un motif d'y mettre fin, de s'en retirer ou d'en suspendre l'application

Un Etat ne peut plus invoquer une cause de nullité d'un traité ou un motif d'y mettre fin, de s'en retirer ou d'en suspendre l'application en vertu des articles 46 à 50 ou des articles 60 et 62 si, après avoir eu connaissance des faits, cet Etat :

a) a explicitement accepté de considérer que, selon le cas, le traité est valide, reste en vigueur ou continue d'être applicable; ou

b) doit, à raison de sa conduite, être considéré comme ayant acquiescé, selon le cas, à la validité du traité ou à son maintien en vigueur ou en application.

Section 2 : Nullité des traités

Article 46

Dispositions du droit interne concernant la compétence pour conclure des traités

1. Le fait que le consentement d'un Etat à être lié par un traité a été exprimé en violation d'une disposition de son droit interne concernant la compétence pour conclure des traités ne peut être invoqué par cet Etat comme viciant son consentement, à moins que cette violation n'ait été manifeste et ne concerne une règle de son droit interne d'importance fondamentale.

2. Une violation est manifeste si elle est objectivement évidente pour tout Etat se comportant en la matière conformément à la pratique habituelle et de bonne foi.

Article 47

Restriction particulière du pouvoir d'exprimer le consentement d'un Etat

Si le pouvoir d'un représentant d'exprimer le consentement d'un Etat à être lié par un traité déterminé a fait l'objet d'une restriction particulière, le fait que ce représentant n'a pas tenu compte de celle-ci ne peut pas être invoqué comme viciant le consentement qu'il a exprimé, à moins que la restriction n'ait été notifiée, avant l'expression de ce consentement, aux autres Etats ayant participé à la négociation.

Artikel 45

Förlust av rätten att åberopa en grund för en traktats ogiltighet, upphävande, frånträdande eller suspension

En stat kan icke längre åberopa en grund för en traktats ogiltighet, upphävande, frånträdande eller suspension enligt artiklarna 46—50 eller artiklarna 60 och 62, om staten efter att ha fått kännedom om sakförhållandena

a) uttryckligen förklarat sig införstådd med att traktaten är giltig, respektive förblir i kraft eller äger fortsatt tillämpning; eller

b) på grund av sin hållning måste anses ha accepterat traktatens giltighet, respektive dess bibehållande i kraft eller fortsatta tillämpning.

Avsnitt 2: Traktaters ogiltighet

Artikel 46

Interna rättsregler rörande behörighet att ingå traktater

1. Den omständigheten att en stats samtycke till att vara bunden av en traktat har lämnats med överträdelse av en bestämmelse i dess interna rätt angående behörighet att ingå traktater, kan ej av staten åberopas som grund för samtyckets ogiltighet, såvida icke överträdelsen var uppenbar och berörde en regel i dess interna rätt av grundläggande betydelse.

2. En överträdelse är uppenbar, om den skulle vara objektivt tydlig för varje stat som uppträder i saken i överensstämmelse med normal praxis och i ärligt uppsåt.

Artikel 47

Särskilda inskränkningar i bemyndigandet att uttrycka en stats samtycke

Om en representants bemyndigande att uttrycka en stats samtycke till att vara bunden av en viss traktat har gjorts till föremål för en särskild inskränkning, kan hans underlåtenhet att iakttaga denna inskränkning ej åberopas som grund för ogiltighet av det samtycke som uttryckts av honom, såvida icke inskränkningen meddelades de övriga förhandlande staterna, innan han uttryckte ett sådant samtycke.

Article 48

Error

1. A State may invoke an error in a treaty as invalidating its consent to be bound by the treaty if the error relates to a fact or situation which was assumed by that State to exist at the time when the treaty was concluded and formed an essential basis of its consent to be bound by the treaty.

2. Paragraph 1 shall not apply if the State in question contributed by its own conduct to the error or if the circumstances were such as to put that State on notice of a possible error.

3. An error relating only to the wording of the text of a treaty does not affect its validity; article 79 then applies.

Article 49

Fraud

If a State has been induced to conclude a treaty by the fraudulent conduct of another negotiating State, the State may invoke the fraud as invalidating its consent to be bound by the treaty.

Article 50

Corruption of a representative of a State

If the expression of a State's consent to be bound by a treaty has been procured through the corruption of its representative directly or indirectly by another negotiating State, the State may invoke such corruption as invalidating its consent to be bound by the treaty.

Article 51

Coercion of a representative of a State

The expression of a State's consent to be bound by a treaty which has been procured by the coercion of its representative through acts or threats directed against him shall be without any legal effect.

Article 48

Erreur

1. Un Etat peut invoquer une erreur dans un traité comme viciant son consentement à être lié par le traité si l'erreur porte sur un fait ou une situation que cet Etat supposait exister au moment où le traité a été conclu et qui constituait une base essentielle du consentement de cet Etat à être lié par le traité.

2. Le paragraphe 1 ne s'applique pas lorsque ledit Etat a contribué à cette erreur par son comportement ou lorsque les circonstances ont été telles qu'il devait être averti de la possibilité d'une erreur.

3. Une erreur ne concernant que la rédaction du texte d'un traité ne porte pas atteinte à sa validité; dans ce cas, l'article 79 s'applique.

Article 49

Dol

Si un Etat a été amené à conclure un traité par la conduite frauduleuse d'un autre Etat ayant participé à la négociation, il peut invoquer le dol comme viciant son consentement à être lié par le traité.

Article 50

Corruption du représentant d'un Etat

Si l'expression du consentement d'un Etat à être lié par un traité a été obtenue au moyen de la corruption de son représentant par l'action directe ou indirecte d'un autre Etat ayant participé à la négociation, l'Etat peut invoquer cette corruption comme viciant son consentement à être lié par le traité.

Article 51

Contrainte exercée sur le représentant d'un Etat

L'expression du consentement d'un Etat à être lié par un traité qui a été obtenue par la contrainte exercée sur son représentant au moyen d'actes ou de menaces dirigés contre lui est dépourvue de tout effet juridique.

Artikel 48

Fel

1. En stat kan åberopa ett fel i en traktat som grund för ogiltighet av dess samtycke till att vara bunden av traktaten, om felet rör ett sakförhållande eller en situation som av denna stat antogs föreligga vid tiden för traktatens ingående och utgjorde en väsentlig förutsättning för dess samtycke till att vara bunden av traktaten.

2. Mom. 1 skall ej äga tillämpning, om vederbörande stat genom sina egna åtgöranden bidrog till felet eller om omständigheterna var sådana att staten borde ha varit uppmärksam på möjligheten av ett fel.

3. Ett fel som endast berör ordalydelsen i en traktattext påverkar ej traktatens giltighet; i sådant fall äger artikel 79 tillämpning.

Artikel 49

Bedrägeri

Om en stat har blivit fölledd att ingå en traktat genom en annan förhandlande stats bedrägliga uppträdande, kan staten åberopa bedrägeriet som grund för ogiltighet av dess samtycke till att vara bunden av traktaten.

Artikel 50

Korrumpering av en stats representant

Om uttrycket för en stats samtycke till att vara bunden av en traktat har uppnåtts genom en annan förhandlande stats direkta eller indirekta korrumpering av dess representant, kan staten åberopa korruptionen som grund för ogiltighet av dess samtycke till att vara bunden av traktaten.

Artikel 51

Tvång mot en stats representant

Ett uttryck för en stats samtycke till att vara bunden av en traktat som uppnåtts genom tvång mot dess representant i form av handlingar eller hotelser riktade mot honom har ingen rättslig verkan.

Article 52

Coercion of a State by the threat or use of force

A treaty is void if its conclusion has been procured by the threat or use of force in violation of the principles of international law embodied in the Charter of the United Nations.

Article 53

Treaties conflicting with a peremptory norm of general international law (jus cogens)

A treaty is void if, at the time of its conclusion, it conflicts with a peremptory norm of general international law. For the purposes of the present Convention, a peremptory norm of general international law is a norm accepted and recognized by the international community of States as a whole as a norm from which no derogation is permitted and which can be modified only by a subsequent norm of general international law having the same character.

Section 3. Termination and suspension of the operation of treaties

Article 54

Termination of or withdrawal from a treaty under its provisions or by consent of the parties

The termination of a treaty or the withdrawal of a party may take place:

- (a) in conformity with the provisions of the treaty; or
- (b) at any time by consent of all the parties after consultation with the other contracting States.

Article 55

Reduction of the parties to a multilateral treaty below the number necessary for its entry into force

Unless the treaty otherwise provides, a multilateral treaty does not terminate by reason only of the fact that the number of the parties falls below the number necessary for its entry into force.

Article 52

Contrainte exercée sur un Etat par la menace ou l'emploi de la force

Est nul tout traité dont la conclusion a été obtenue par la menace ou l'emploi de la force en violation des principes de droit international incorporés dans la Charte des Nations Unies.

Article 53

Traités en conflit avec une norme impérative du droit international général (jus cogens)

Est nul tout traité qui, au moment de sa conclusion, est en conflit avec une norme impérative du droit international général. Aux fins de la présente Convention, une norme impérative du droit international général est une norme acceptée et reconnue par la communauté internationale des Etats dans son ensemble en tant que norme à laquelle aucune dérogation n'est permise et qui ne peut être modifiée que par une nouvelle norme du droit international général ayant le même caractère.

Section 3 : Extinction des traités et suspension de leur application

Article 54

Extinction d'un traité ou retrait en vertu des dispositions du traité ou par consentement des parties

L'extinction d'un traité ou le retrait d'une partie peuvent avoir lieu :

- a) conformément aux dispositions du traité; ou,
- b) à tout moment, par consentement de toutes les parties, après consultation des autres Etats contractants.

Article 55

Nombre des parties à un traité multilatéral tombant au-dessous du nombre nécessaire pour son entrée en vigueur

A moins que le traité n'en dispose autrement, un traité multilatéral ne prend pas fin pour le seul motif que le nombre des parties tombe au-dessous du nombre nécessaire pour son entrée en vigueur.

Artikel 52

Tvång mot en stat genom hot om eller bruk av våld

En traktat är ogiltig, om dess ingående har uppnåtts genom hot om eller bruk av våld i strid med de internationella rättsgrundsatser som intagits i Förenta nationernas stadga.

Artikel 53

Traktater som strider mot en tvingande allmän folkrättsnorm (jus cogens)

En traktat är ogiltig, om den vid tiden för dess ingående står i strid med en tvingande allmän folkrättsnorm. I denna konvention förstås med en tvingande allmän folkrättsnorm en norm, vilken av det internationella statssamfundet som helhet är godtagen och erkänd som en norm från vilken ingen avvikelse är tillåten och vilken kan ändras endast genom en senare allmän folkrättsnorm av samma karaktär.

Avsnitt 3: Traktaters upphörande och suspension

Artikel 54

En traktats upphörande eller parts frånträde i enlighet med traktatens bestämmelser eller med parternas samtycke

En traktats upphörande eller en parts frånträde kan äga rum

a) i enlighet med traktatens bestämmelser; eller

b) när som helst med alla parters samtycke efter samråd med de övriga fördragslutande staterna.

Artikel 55

Minskning av antalet parter i en multilateral traktat under det antal som fordras för dess ikraftträdande

Såvida icke traktaten föreskriver annat, upphör icke en multilateral traktat endast därför att antalet parter sjunker under det för dess ikraftträdande nödvändiga antalet.

Article 56

Denunciation of or withdrawal from a treaty containing no provision regarding termination, denunciation or withdrawal

1. A treaty which contains no provision regarding its termination and which does not provide for denunciation or withdrawal is not subject to denunciation or withdrawal unless:

(a) it is established that the parties intended to admit the possibility of denunciation or withdrawal; or

(b) a right of denunciation or withdrawal may be implied by the nature of the treaty.

2. A party shall give not less than twelve months' notice of its intention to denounce or withdraw from a treaty under paragraph 1.

Article 57

Suspension of the operation of a treaty under its provisions or by consent of the parties

The operation of a treaty in regard to all the parties or to a particular party may be suspended:

(a) in conformity with the provisions of the treaty; or

(b) at any time by consent of all the parties after consultation with the other contracting States.

Article 58

Suspension of the operation of a multilateral treaty by agreement between certain of the parties only

1. Two or more parties to a multilateral treaty may conclude an agreement to suspend the operation of provisions of the treaty, temporarily and as between themselves alone, if:

(a) the possibility of such a suspension is provided for by the treaty; or

(b) the suspension in question is not prohibited by the treaty and:

(i) does not affect the enjoyment by the other parties of their rights under the treaty or the performance of their obligations; et

Article 56

Dénunciation ou retrait dans le cas d'un traité ne contenant pas de dispositions relatives à l'extinction, à la dénonciation ou au retrait

1. Un traité qui ne contient pas de dispositions relatives à son extinction et ne prévoit pas qu'on puisse le dénoncer ou s'en retirer ne peut faire l'objet d'une dénonciation ou d'un retrait, à moins :

a) qu'il ne soit établi qu'il entrerait dans l'intention des parties d'admettre la possibilité d'une dénonciation ou d'un retrait; ou

b) que le droit de dénonciation ou de retrait ne puisse être déduit de la nature du traité.

2. Une partie doit notifier au moins douze mois à l'avance son intention de dénoncer un traité ou de s'en retirer conformément aux dispositions du paragraphe 1.

Article 57

Suspension de l'application d'un traité en vertu de ses dispositions ou par consentement des parties

L'application d'un traité au regard de toutes les parties ou d'une partie déterminée peut être suspendue :

a) conformément aux dispositions du traité; ou,

b) à tout moment, par consentement de toutes les parties, après consultation des autres Etats contractants.

Article 58

Suspension de l'application d'un traité multilatéral par accord entre certaines parties seulement

1. Deux ou plusieurs parties à un traité multilatéral peuvent conclure un accord ayant pour objet de suspendre, temporairement et entre elles seulement, l'application de dispositions du traité :

a) si la possibilité d'une telle suspension est prévue par le traité; ou

b) si la suspension en question n'est pas interdite par le traité, à condition qu'elle :

i) ne porte atteinte ni à la jouissance par les autres parties des droits qu'elles tiennent du traité ni à l'exécution de leurs obligations; et

Artikel 56

Uppsägning eller frånträde av en traktat som ej innehåller någon bestämmelse om upphörande, uppsägning eller frånträde

1. En traktat som ej innehåller någon bestämmelse om dess upphörande och som icke förutser möjligheten av uppsägning eller frånträde kan ej bli föremål för uppsägning eller frånträde, såvida icke

a) det fastställts att parterna hade för avsikt att medge möjligheten av uppsägning eller frånträde; eller

b) rätt till uppsägning eller frånträde är underförstådd på grund av traktatens natur.

2. En part skall ge minst tolv månaders varsel om sin avsikt att uppsäga eller frånträda en traktat enligt mom. 1.

Artikel 57

Suspension av en traktat i enlighet med dess bestämmelser eller med parternas samtycke

En traktat kan suspenderas i förhållande till alla parter eller till en bestämd part

a) i enlighet med traktatens bestämmelser; eller

b) när som helst med alla parters samtycke efter samråd med de övriga fördragslutande staterna.

Artikel 58

Suspension av en multilateral traktat genom överenskommelse endast mellan vissa av parterna

1. Två eller flera parter i en multilateral traktat kan ingå en överenskommelse avsedd att temporärt suspendera bestämmelser i traktaten endast dem emellan, om

a) möjligheten av en sådan suspension är förutsedd i traktaten; eller

b) ifrågavarande suspension icke är förbjuden enligt traktaten och

i) ej inverkar på de övriga parternas utövande av rättigheter eller fullgörande av förpliktelser enligt traktaten; och

(ii) is not incompatible with the object and purpose of the treaty.

2. Unless in a case falling under paragraph 1(a) the treaty otherwise provides, the parties in question shall notify the other parties of their intention to conclude the agreement and of those provisions of the treaty the operation of which they intend to suspend.

Article 59

Termination or suspension of the operation of a treaty implied by conclusion of a later treaty

1. A treaty shall be considered as terminated if all the parties to it conclude a later treaty relating to the same subject-matter and:

(a) it appears from the later treaty or is otherwise established that the parties intended that the matter should be governed by that treaty; or

(b) the provisions of the later treaty are so far incompatible with those of the earlier one that the two treaties are not capable of being applied at the same time.

2. The earlier treaty shall be considered as only suspended in operation if it appears from the later treaty or is otherwise established that such was the intention of the parties.

Article 60

Termination or suspension of the operation of a treaty as a consequence of its breach

1. A material breach of a bilateral treaty by one of the parties entitles the other to invoke the breach as a ground for terminating the treaty or suspending its operation in whole or in part.

2. A material breach of a multilateral treaty by one of the parties entitles:

(a) the other parties by unanimous agreement to suspend the operation of the treaty in whole or in part or to terminate it either:

(i) in the relations between themselves and the defaulting State, or

(ii) as between all the parties;

(b) a party specially affected by the breach to invoke it as a ground for suspending the

ii) ne soit pas incompatible avec l'objet et le but du traité.

2. A moins que, dans le cas prévu à l'alinéa a) du paragraphe 1, le traité n'en dispose autrement, les parties en question doivent notifier aux autres parties leur intention de conclure l'accord et les dispositions du traité dont elles ont l'intention de suspendre l'application.

Article 59

Extinction d'un traité ou suspension de son application implicites du fait de la conclusion d'un traité postérieur

1. Un traité est considéré comme ayant pris fin lorsque toutes les parties à ce traité concluent ultérieurement un traité portant sur la même matière et :

a) s'il ressort du traité postérieur ou s'il est par ailleurs établi que selon l'intention des parties la matière doit être régie par ce traité; ou

b) si les dispositions du traité postérieur sont incompatibles avec celles du traité antérieur à tel point qu'il est impossible d'appliquer les deux traités en même temps.

2. Le traité antérieur est considéré comme étant seulement suspendu s'il ressort du traité postérieur ou s'il est par ailleurs établi que telle était l'intention des parties.

Article 60

Extinction d'un traité ou suspension de son application comme conséquence de sa violation

1. Une violation substantielle d'un traité bilatéral par l'une des parties autorise l'autre partie à invoquer la violation comme motif pour mettre fin au traité ou suspendre son application en totalité ou en partie.

2. Une violation substantielle d'un traité multilatéral par l'une des parties autorise :

a) les autres parties, agissant par accord unanime, à suspendre l'application du traité en totalité ou en partie ou à mettre fin à celui-ci :

i) soit dans les relations entre elles-mêmes et l'Etat auteur de la violation,

ii) soit entre toutes les parties;

b) une partie spécialement atteinte par la violation à invoquer celle-ci comme motif

ii) ej är oförenlig med traktatens ändamål och syfte.

2. Såvida icke traktaten i ett fall som omfattas av mom. 1 a) föreskriver annat, skall parterna i fråga underrätta de övriga parterna om sin avsikt att ingå överenskommelsen och meddela dem vilka av traktatens bestämmelser de ämnar suspendera.

Artikel 59

En traktats upphörande eller suspension till följd av ingående av en senare traktat

1. En traktat skall anses ha upphört, om alla parter i den ingår en senare traktat rörande samma ämne och

a) det framgår av den senare traktaten eller på annat sätt fastställts att parterna avsåg att ämnet skulle regleras av denna traktat; eller

b) den senare traktatens bestämmelser är oförenliga med den tidigare traktatens i sådan grad att det icke är möjligt att tillämpa de två traktaterna samtidigt.

2. Den tidigare traktaten skall anses endast suspenderad, om det framgår av den senare traktaten eller på annat sätt fastställts att detta var parternas avsikt.

Artikel 60

En traktats upphävande eller suspension till följd av brott mot traktaten

1. Ett väsentligt brott mot en bilateral traktat av en av parterna berättigar den andra parten att åberopa brottet som skäl till att sätta traktaten ur kraft eller suspendera den helt eller delvis.

2. Ett väsentligt brott mot en multilateral traktat av en av parterna berättigar

a) de övriga parterna att efter enhällig överenskommelse suspendera traktaten helt eller delvis eller sätta den ur kraft antingen

i) i förhållandet mellan sig själva och den felande staten eller

ii) mellan alla parter;

b) en part som särskilt berörs av traktatbrottet att åberopa det som skäl för suspen-

operation of the treaty in whole or in part in the relations between itself and the defaulting State;

(c) any party other than the defaulting State to invoke the breach as a ground for suspending the operation of the treaty in whole or in part with respect to itself if the treaty is of such a character that a material breach of its provisions by one party radically changes the position of every party with respect to the further performance of its obligations under the treaty.

3. A material breach of a treaty, for the purposes of this article, consists in:

(a) a repudiation of the treaty not sanctioned by the present Convention; or

(b) the violation of a provision essential to the accomplishment of the object or purpose of the treaty.

4. The foregoing paragraphs are without prejudice to any provision in the treaty applicable in the event of a breach.

5. Paragraphs 1 to 3 do not apply to provisions relating to the protection of the human person contained in treaties of a humanitarian character, in particular to provisions prohibiting any form of reprisals against persons protected by such treaties.

Article 61

Supervening impossibility of performance

1. A party may invoke the impossibility of performing a treaty as a ground for terminating or withdrawing from it if the impossibility results from the permanent disappearance or destruction of an object indispensable for the execution of the treaty. If the impossibility is temporary, it may be invoked only as a ground for suspending the operation of the treaty.

2. Impossibility of performance may not be invoked by a party as a ground for terminating, withdrawing from or suspending the operation of a treaty if the impossibility is the result of a breach by that party either of an obligation under the treaty or of any other international obliga-

de suspension de l'application du traité en totalité ou en partie dans les relations entre elle-même et l'Etat auteur de la violation;

c) toute partie autre que l'Etat auteur de la violation à invoquer la violation comme motif pour suspendre l'application du traité en totalité ou en partie en ce qui la concerne si ce traité est d'une nature telle qu'une violation substantielle de ses dispositions par une partie modifie radicalement la situation de chacune des parties quant à l'exécution ultérieure de ses obligations en vertu du traité.

3. Aux fins du présent article, une violation substantielle d'un traité est constituée par :

a) un rejet du traité non autorisé par la présente Convention; ou

b) la violation d'une disposition essentielle pour la réalisation de l'objet ou du but du traité.

4. Les paragraphes qui précèdent ne portent atteinte à aucune disposition du traité applicable en cas de violation.

5. Les paragraphes 1 à 3 ne s'appliquent pas aux dispositions relatives à la protection de la personne humaine contenues dans des traités de caractère humanitaire, notamment aux dispositions excluant toute forme de représailles à l'égard des personnes protégées par lesdits traités.

Article 61

Survenance d'une situation rendant l'exécution impossible

1. Une partie peut invoquer l'impossibilité d'exécuter un traité comme motif pour y mettre fin ou pour s'en retirer si cette impossibilité résulte de la disparition ou destruction définitives d'un objet indispensable à l'exécution de ce traité. Si l'impossibilité est temporaire, elle peut être invoquée seulement comme motif pour suspendre l'application du traité.

2. L'impossibilité d'exécution ne peut être invoquée par une partie comme motif pour mettre fin au traité, pour s'en retirer ou pour en suspendre l'application si cette impossibilité résulte d'une violation, par la partie qui l'invoque, soit d'une obligation du traité, soit de toute autre obligation inter-

dering av traktaten helt eller delvis i förhållandet mellan sig själv och den felande staten;

c) varje annan part än den felande att åberopa brottet som skäl för suspendering av traktaten helt eller delvis såvitt angår den själv, om traktaten är av sådan natur att ett väsentligt brott av en part mot dess bestämmelser genomgripande förändrar läget för varje part beträffande ett fortsatt fullgörande av dess förpliktelser enligt traktaten.

3. Ett väsentligt traktatbrott i denna artikels mening består i

a) ett förnekande av traktaten, som saknar stöd i denna konvention; eller

b) ett brott mot en bestämmelse som är väsentlig för förverkligandet av traktatens ändamål och syfte.

4. De föregående momenten påverkar icke bestämmelser i traktaten, som är tillämpliga i händelse av ett brott emot den.

5. Mom. 1—3 gäller ej för bestämmelser om skydd för den enskilda människans person intagna i traktater av humanitär karaktär, särskilt bestämmelser som förbjuder varje form av repressalier mot personer som är skyddade av sådana traktater.

Artikel 61

Händelser som omöjliggör fullgörelse

1. En part kan åberopa omöjligheten att fullgöra en traktat som skäl till att sätta den ur kraft eller frånträda den, om omöjligheten följer av ett varaktigt försvinnande eller förintande av ett föremål som är oundgängligt för traktatens fullgörande. Om omöjligheten är temporär, kan den åberopas endast som skäl för suspendering av traktaten.

2. En part kan icke åberopa omöjlighet att fullgöra som skäl till att sätta en traktat ur kraft, frånträda eller suspendera den, om omöjligheten är följden av ett brott från denna parts egen sida antingen mot en förpliktelse enligt traktaten eller mot någon annan internationell förpliktelse gentemot en

tion owed to any other party to the treaty.

Article 62

Fundamental change of circumstances

1. A fundamental change of circumstances which has occurred with regard to those existing at the time of the conclusion of a treaty, and which was not foreseen by the parties, may not be invoked as a ground for terminating or withdrawing from the treaty unless:

(a) the existence of those circumstances constituted an essential basis of the consent of the parties to be bound by the treaty; and

(b) the effect of the change is radically to transform the extent of obligations still to be performed under the treaty.

2. A fundamental change of circumstances may not be invoked as a ground for terminating or withdrawing from a treaty:

(a) if the treaty establishes a boundary; or

(b) if the fundamental change is the result of a breach by the party invoking it either of an obligation under the treaty or of any other international obligation owed to any other party to the treaty.

3. If, under the foregoing paragraphs, a party may invoke a fundamental change of circumstances as a ground for terminating or withdrawing from a treaty it may also invoke the change as a ground for suspending the operation of the treaty.

Article 63

Severance of diplomatic or consular relations

The severance of diplomatic or consular relations between parties to a treaty does not affect the legal relations established between them by the treaty except in so far as the existence of diplomatic or consular relations is indispensable for the application of the treaty.

nationale à l'égard de toute autre partie au traité.

Article 62

Changement fondamental de circonstances

1. Un changement fondamental de circonstances qui s'est produit par rapport à celles qui existaient au moment de la conclusion d'un traité et qui n'avait pas été prévu par les parties ne peut pas être invoqué comme motif pour mettre fin au traité ou pour s'en retirer, à moins que :

a) l'existence de ces circonstances n'ait constitué une base essentielle du consentement des parties à être liées par le traité; et que

b) ce changement n'ait pour effet de transformer radicalement la portée des obligations qui restent à exécuter en vertu du traité.

2. Un changement fondamental de circonstances ne peut pas être invoqué comme motif pour mettre fin à un traité ou pour s'en retirer :

a) s'il s'agit d'un traité établissant une frontière; ou

b) si le changement fondamental résulte d'une violation, par la partie qui l'invoque, soit d'une obligation du traité, soit de toute autre obligation internationale à l'égard de toute autre partie au traité.

3. Si une partie peut, conformément aux paragraphes qui précèdent, invoquer un changement fondamental de circonstances comme motif pour mettre fin à un traité ou pour s'en retirer, elle peut également ne l'invoquer que pour suspendre l'application du traité.

Article 63

Rupture des relations diplomatiques ou consulaires

La rupture des relations diplomatiques ou consulaires entre parties à un traité est sans effet sur les relations juridiques établies entre elles par le traité, sauf dans la mesure où l'existence de relations diplomatiques ou consulaires est indispensable à l'application du traité.

annan part i traktaten.

Artikel 62

Fundamental förändring av omständigheter

1. En fundamental förändring av omständigheter som inträffat i förhållande till dem som förelåg vid tiden för en traktats ingående och som icke var förutsedd av parterna kan ej åberopas som skäl till att sätta traktaten ur kraft eller frånträda den, såvida icke

a) förhandenvaron av dessa omständigheter utgjorde en väsentlig förutsättning för parternas samtycke till att vara bundna av traktaten; och

b) verkningarna av denna förändring genomgripande ändrar räckvidden av de förpliktelser som återstår att fullgöra enligt traktaten.

2. En fundamental förändring av omständigheter kan ej åberopas som skäl till att sätta en traktat ur kraft eller frånträda den

a) om traktaten fastställer en gräns; eller

b) om den fundamentala förändringen är följden av ett brott av den part som åberopar den antingen mot en förpliktelse enligt traktaten eller mot någon annan internationell förpliktelse gentemot en annan part i traktaten.

3. Om en part enligt de föregående bestämmelserna kan åberopa en fundamental förändring av omständigheter som skäl till att sätta en traktat ur kraft eller frånträda den, kan den också åberopa förändringen som skäl för suspendering av traktaten.

Artikel 63

Avbrytande av diplomatiska eller konsulära förbindelser

Avbrytandet av diplomatiska eller konsulära förbindelser mellan parter i en traktat påverkar icke det rättsliga förhållande som upprättats mellan dem genom traktaten, utom för så vitt existensen av diplomatiska eller konsulära förbindelser är nödvändig för traktatens tillämpning.

Article 64

Emergence of a new peremptory norm of general international law (jus cogens)

If a new peremptory norm of general international law emerges, any existing treaty which is in conflict with that norm becomes void and terminates.

Section 4. Procedure

Article 65

Procedure to be followed with respect to invalidity, termination, withdrawal from or suspension of the operation of a treaty

1. A party which, under the provisions of the present Convention, invokes either a defect in its consent to be bound by a treaty or a ground for impeaching the validity of a treaty, terminating it, withdrawing from it or suspending its operation, must notify the other parties of its claim. The notification shall indicate the measure proposed to be taken with respect to the treaty and the reasons therefor.

2. If, after the expiry of a period which, except in cases of special urgency, shall not be less than three months after the receipt of the notification, no party has raised any objection, the party making the notification may carry out in the manner provided in article 67 the measure which it has proposed.

3. If, however, objection has been raised by any other party, the parties shall seek a solution through the means indicated in Article 33 of the Charter of the United Nations.

4. Nothing in the foregoing paragraphs shall affect the rights or obligations of the parties under any provisions in force binding the parties with regard to the settlement of disputes.

5. Without prejudice to article 45, the fact that a State has not previously made the notification prescribed in paragraph 1 shall not prevent it from making such notification in answer to another party claiming performance of the treaty or alleging its violation.

Article 64

Survenance d'une nouvelle norme impérative du droit international général (jus cogens)

Si une nouvelle norme impérative du droit international général survient, tout traité existant qui est en conflit avec cette norme devient nul et prend fin.

Section 4 : Procédure

Article 65

Procédure à suivre concernant la nullité d'un traité, son extinction, le retrait d'une partie ou la suspension de l'application du traité

1. La partie qui, sur la base des dispositions de la présente Convention, invoque soit un vice de son consentement à être liée par un traité, soit un motif de contester la validité d'un traité, d'y mettre fin, de s'en retirer ou d'en suspendre l'application, doit notifier sa prétention aux autres parties. La notification doit indiquer la mesure envisagée à l'égard du traité et les raisons de celle-ci.

2. Si, après un délai qui, sauf en cas d'urgence particulière, ne saurait être inférieur à une période de trois mois à compter de la réception de la notification, aucune partie n'a fait d'objection, la partie qui a fait la notification peut prendre, dans les formes prévues à l'article 67, la mesure qu'elle a envisagée.

3. Si toutefois une objection a été soulevée par une autre partie, les parties devront rechercher une solution par les moyens indiqués à l'Article 33 de la Charte des Nations Unies.

4. Rien dans les paragraphes qui précèdent ne porte atteinte aux droits ou obligations des parties découlant de toute disposition en vigueur entre elles concernant le règlement des différends.

5. Sans préjudice de l'article 45, le fait qu'un Etat n'ait pas adressé la notification prescrite au paragraphe 1 ne l'empêche pas de faire cette notification en réponse à une autre partie qui demande l'exécution du traité ou qui allègue sa violation.

Artikel 64

Uppkomsten av en ny tvingande allmän folkrättsnorm (jus cogens)

Om en ny tvingande allmän folkrättsnorm uppstår, blir varje existerande traktat som står i strid med denna norm ogiltig och upphör.

Avsnitt 4: Förfarandet

Artikel 65

*Förfarande som skall följas i fråga om en traktats ogiltighet, upphävande, frånträdan-
de eller suspension*

1. En part som på grundval av denna konventions bestämmelser åberopar antingen en brist i sitt samtycke till att vara bunden av en traktat eller ett skäl till att bestrida en traktats giltighet, sätta den ur kraft, frånträda eller suspendera den måste meddela de övriga parterna sitt anspråk. Meddelandet skall ange vilken åtgärd med traktaten som åsyftas och skälen för åtgärden.

2. Om efter utgången av en tidsrymd, som, utom i särskilt brådskande fall, skall vara minst tre månader efter meddelandets mottagande, ingen part rest någon invändning, kan den part som lämnat meddelandet verkställa den avsedda åtgärden på det i artikel 67 föreskrivna sättet.

3. Om invändning emellertid rests av någon annan part, skall parterna söka en lösning genom de medel som anges i artikel 33 i Förenta nationernas stadga.

4. Vad som sägs i de föregående momenten skall icke påverka parternas rättigheter och skyldigheter enligt i kraft varande bestämmelser som är bindande för parterna i fråga om biläggande av tvister.

5. Med förbehåll för artikel 45 skall den omständigheten att en stat icke tidigare har lämnat det i mom. 1 föreskrivna meddelandet ej hindra den att lämna ett sådant meddelande som svar till en annan part, som kräver fullgörelse av traktaten eller påstår att den kränkts.

Article 66

Procedures for judicial settlement, arbitration and conciliation

If, under paragraph 3 of article 65, no solution has been reached within a period of 12 months following the date on which the objection was raised, the following procedures shall be followed:

(a) any one of the parties to a dispute concerning the application or the interpretation of article 53 or 64 may, by a written application, submit it to the International Court of Justice for a decision unless the parties by common consent agree to submit the dispute to arbitration;

(b) any one of the parties to a dispute concerning the application or the interpretation of any of the other articles in Part V of the present Convention may set in motion the procedure specified in the Annex to the Convention by submitting a request to that effect to the Secretary-General of the United Nations.

Article 67

Instruments for declaring invalid, terminating, withdrawing from or suspending the operation of a treaty

1. The notification provided for under article 65, paragraph 1 must be made in writing.

2. Any act declaring invalid, terminating, withdrawing from or suspending the operation of a treaty pursuant to the provisions of the treaty or of paragraphs 2 or 3 of article 65 shall be carried out through an instrument communicated to the other parties. If the instrument is not signed by the Head of State, Head of Government or Minister for Foreign Affairs, the representative of the State communicating it may be called upon to produce full powers.

Article 68

Revocation of notifications and instruments provided for in articles 65 and 67

A notification or instrument provided for in articles 65 or 67 may be revoked at any time before it takes effect.

Article 66

Procédures de règlement judiciaire, d'arbitrage et de conciliation

Si, dans les douze mois qui ont suivi la date à laquelle l'objection a été soulevée, il n'a pas été possible de parvenir à une solution conformément au paragraphe 3 de l'article 65, les procédures ci-après seront appliquées :

a) toute partie à un différend concernant l'application ou l'interprétation des articles 53 ou 64 peut, par une requête, le soumettre à la décision de la Cour internationale de Justice, à moins que les parties ne décident d'un commun accord de soumettre le différend à l'arbitrage;

b) toute partie à un différend concernant l'application ou l'interprétation de l'un quelconque des autres articles de la partie V de la présente Convention peut mettre en oeuvre la procédure indiquée à l'Annexe à la Convention en adressant une demande à cet effet au Secrétaire général des Nations Unies.

Article 67

Instruments ayant pour objet de déclarer la nullité d'un traité, d'y mettre fin, de réaliser le retrait ou de suspendre l'application du traité

1. La notification prévue au paragraphe 1 de l'article 65 doit être faite par écrit.

2. Tout acte déclarant la nullité d'un traité, y mettant fin ou réalisant le retrait ou la suspension de l'application du traité sur la base de ses dispositions ou des paragraphes 2 ou 3 de l'article 65 doit être consigné dans un instrument communiqué aux autres parties. Si l'instrument n'est pas signé par le chef de l'Etat, le chef du gouvernement ou le ministre des affaires étrangères, le représentant de l'Etat qui fait la communication peut être invité à produire ses pleins pouvoirs.

Article 68

Révocation des notifications et des instruments prévus aux articles 65 et 67

Une notification ou un instrument prévus aux articles 65 et 67 peuvent être révoqués à tout moment avant qu'ils aient pris effet.

Artikel 66

Förfarande för domstolsavgörande, skiljedom och förlikning

Om ingen lösning uppnåtts i enlighet med artikel 65 mom. 3 inom en tid av tolv månader från den dag då invändningen restes, skall följande förfarande följas:

a) varje part i en tvist rörande tillämpningen eller tolkningen av artikel 53 eller 64 kan genom skriftlig ansökan hänskjuta den till Internationella domstolen för avgörande, såvida icke parterna enas om att låta tvisten avgöras genom skiljedom;

b) varje part i en tvist rörande tillämpningen eller tolkningen av någon av de övriga artiklarna i del V i denna konvention kan inleda det i bilagan till konventionen angivna förfarandet genom att inge en framställning härom till Förenta nationernas generalsekreterare.

Artikel 67

Instrument för förklaringar om en traktats ogiltighet, upphävande, frånträdande eller suspension

1. Det i artikel 65 mom. 1 föreskrivna meddelandet skall lämnas skriftligt.

2. När en traktat förklaras ogiltig, sätts ur kraft, frånträds eller suspenderas med tillämpning av traktatens bestämmelser eller av artikel 65 mom. 2 eller 3, skall åtgärden verkställas genom ett instrument som tillställs de övriga parterna. Om instrumentet ej är undertecknat av statschefen, regeringschefen eller utrikesministern, kan den representant för staten som överlämnar det avkrävas fullmakt.

Artikel 68

Återkallelse av de meddelanden och instrument som föreskrivs i artiklarna 65 och 67

Ett i artikel 65 eller 67 föreskrivet meddelande eller instrument kan återkallas när som helst innan det får verkan.

Section 5. Consequences of the invalidity, termination or suspension of the operation of a treaty

Article 69

Consequences of the invalidity of a treaty

1. A treaty the invalidity of which is established under the present Convention is void. The provisions of a void treaty have no legal force.

2. If acts have nevertheless been performed in reliance on such a treaty:

(a) each party may require any other party to establish as far as possible in their mutual relations the position that would have existed if the acts had not been performed;

(b) acts performed in good faith before the invalidity was invoked are not rendered unlawful by reason only of the invalidity of the treaty.

3. In cases falling under articles 49, 50, 51 or 52, paragraph 2 does not apply with respect to the party to which the fraud, the act of corruption or the coercion is imputable.

4. In the case of the invalidity of a particular State's consent to be bound by a multilateral treaty, the foregoing rules apply in the relations between that State and the parties to the treaty.

Article 70

Consequences of the termination of a treaty

1. Unless the treaty otherwise provides or the parties otherwise agree, the termination of a treaty under its provisions or in accordance with the present Convention:

(a) releases the parties from any obligation further to perform the treaty;

(b) does not affect any right, obligation or legal situation of the parties created through the execution of the treaty prior to its termination.

2. If a State denounces or withdraws from a multilateral treaty, paragraph 1 applies in the relations between that State and each of the other parties to the treaty from the date when such denunciation or withdrawal takes effect.

Section 5 : Conséquences de la nullité, de l'extinction ou de la suspension de l'application d'un traité

Article 69

Conséquences de la nullité d'un traité

1. Est nul un traité dont la nullité est établie en vertu de la présente Convention. Les dispositions d'un traité nul n'ont pas de force juridique.

2. Si des actes ont néanmoins été accomplis sur la base d'un tel traité :

a) toute partie peut demander à toute autre partie d'établir pour autant que possible dans leurs relations mutuelles la situation qui aurait existé si ces actes n'avaient pas été accomplis;

b) les actes accomplis de bonne foi avant que la nullité ait été invoquée ne sont pas rendus illicites du seul fait de la nullité du traité.

3. Dans les cas qui relèvent des articles 49, 50, 51 ou 52, le paragraphe 2 ne s'applique pas à l'égard de la partie à laquelle le dol, l'acte de corruption ou la contrainte est imputable.

4. Dans les cas où le consentement d'un Etat déterminé à être lié par un traité multilatéral est vicié, les règles qui précèdent s'appliquent dans les relations entre ledit Etat et les parties au traité.

Article 70

Conséquences de l'extinction d'un traité

1. A moins que le traité n'en dispose ou que les parties n'en conviennent autrement, le fait qu'un traité a pris fin en vertu de ses dispositions ou conformément à la présente Convention :

a) libère les parties de l'obligation de continuer d'exécuter le traité;

b) ne porte atteinte à aucun droit, aucune obligation ni aucune situation juridique des parties, créés par l'exécution du traité avant qu'il ait pris fin.

2. Lorsqu'un Etat dénonce un traité multilatéral ou s'en retire, le paragraphe 1 s'applique dans les relations entre cet Etat et chacune des autres parties au traité à partir de la date à laquelle cette dénonciation ou ce retrait prend effet.

Avsnitt 5: Följderna av en traktats ogiltighet, upphörande eller suspension**Artikel 69***Följderna av en traktats ogiltighet*

1. En traktat är ogiltig, när dess ogiltighet fastställts med stöd av denna konvention. En ogiltig traktats bestämmelser har ingen rättsverkan.

2. Om handlingar likväl utförts på grundval av en sådan traktat,

a) kan varje part fordra av varje annan part att den såvitt möjligt skall upprätta det läge i deras inbördes förhållande som skulle ha förelegat, om handlingarna ej hade utförts;

b) blir handlingar som utfördes i god tro innan ogiltigheten åberopades ej rättsstridiga enbart på grund av traktatens ogiltighet.

3. I fall som avses i artikel 49, 50, 51 eller 52, äger mom. 2 ej tillämpning på den part som bedrägeriet, korrumperingen eller tvånget kan tillräknas.

4. I fall där en viss stats samtycke till att vara bunden av en multilateral traktat är ogiltigt, är de föregående reglerna tillämpliga i förhållandet mellan denna stat och parterna i traktaten.

Artikel 70*Följderna av en traktats upphörande*

1. Såvida icke traktaten föreskriver annat eller parterna överenskommer om annat, skall en traktats upphörande i enlighet med sina bestämmelser eller enligt denna konvention

a) fritaga parterna från varje vidare förpliktelse att fullgöra traktaten;

b) ej påverka någon rättighet eller förpliktelse eller något rättsläge som uppstått för parterna genom fullgörande av traktaten innan den upphörde.

2. Om en stat uppsäger eller frånträder en multilateral traktat, äger mom. 1 tillämpning i förhållandet mellan denna stat och envar av de övriga parterna i traktaten från den dag då uppsägningen eller frånträdet får verkan.

Article 71

Consequences of the invalidity of a treaty which conflicts with a peremptory norm of general international law

1. In the case of a treaty which is void under article 53 the parties shall:

(a) eliminate as far as possible the consequences of any act performed in reliance on any provision which conflicts with the peremptory norm of general international law; and

(b) bring their mutual relations into conformity with the peremptory norm of general international law.

2. In the case of a treaty which becomes void and terminates under article 64, the termination of the treaty:

(a) releases the parties from any obligation further to perform the treaty;

(b) does not affect any right, obligation or legal situation of the parties created through the execution of the treaty prior to its termination; provided that those rights, obligations or situations may thereafter be maintained only to the extent that their maintenance is not in itself in conflict with the new peremptory norm of general international law.

Article 72

Consequences of the suspension of the operation of a treaty

1. Unless the treaty otherwise provides or the parties otherwise agree, the suspension of the operation of a treaty under its provisions or in accordance with the present Convention:

(a) releases the parties between which the operation of the treaty is suspended from the obligation to perform the treaty in their mutual relations during the period of the suspension;

(b) does not otherwise affect the legal relations between the parties established by the treaty.

2. During the period of the suspension the parties shall refrain from acts tending to obstruct the resumption of the operation of the treaty.

Article 71

Conséquences de la nullité d'un traité en conflit avec une norme impérative du droit international général

1. Dans le cas d'un traité qui est nul en vertu de l'article 53, les parties sont tenues :

a) d'éliminer, dans la mesure du possible, les conséquences de tout acte accompli sur la base d'une disposition qui est en conflit avec la norme impérative du droit international général; et

b) de rendre leurs relations mutuelles conformes à la norme impérative du droit international général.

2. Dans le cas d'un traité qui devient nul et prend fin en vertu de l'article 64, la fin du traité :

a) libère les parties de l'obligation de continuer d'exécuter le traité;

b) ne porte atteinte à aucun droit, aucune obligation, ni aucune situation juridique des parties, créés par l'exécution du traité avant qu'il ait pris fin; toutefois, ces droits, obligations ou situations ne peuvent être maintenus par la suite que dans la mesure où leur maintien n'est pas en soi en conflit avec la nouvelle norme impérative du droit international général.

Article 72

Conséquences de la suspension de l'application d'un traité

1. A moins que le traité n'en dispose ou que les parties n'en conviennent autrement, la suspension de l'application d'un traité sur la base de ses dispositions ou conformément à la présente Convention :

a) libère les parties entre lesquelles l'application du traité est suspendue de l'obligation d'exécuter le traité dans leurs relations mutuelles pendant la période de suspension;

b) n'affecte pas par ailleurs les relations juridiques établies par le traité entre les parties.

2. Pendant la période de suspension, les parties doivent s'abstenir de tous actes tendant à faire obstacle à la reprise de l'application du traité.

Artikel 71

Följderna av ogiltigheten av en traktat som står i strid med en tvingande allmän folkrättsnorm

1. I fall där en traktat är ogiltig enligt artikel 53 skall parterna

a) såvitt möjligt undanröja följderna av handlingar utförda på grundval av en bestämmelse som står i strid med den tvingande allmänna folkrättsnormen; och

b) bringa sitt inbördes förhållande i överensstämmelse med den tvingande allmänna folkrättsnormen.

2. I fall där en traktat blir ogiltig och upphör enligt artikel 64 skall traktatens upphörande

a) fritaga parterna från varje vidare förpliktelse att fullgöra traktaten;

b) ej påverka någon rättighet eller förpliktelse eller något rättsläge som uppstått för parterna genom fullgörande av traktaten innan den upphörde; dock får sådan rättighet eller förpliktelse eller sådant rättsläge därefter upprätthållas endast i den utsträckning som dess upprätthållande icke i sig självt står i strid med den nya tvingande allmänna folkrättsnormen.

Artikel 72

Följderna av en traktats suspension

1. Såvida icke traktaten föreskriver annat eller parterna överenskommer om annat, skall suspension av en traktat i enlighet med dess bestämmelser eller enligt denna konvention

a) fritaga de parter mellan vilka traktaten suspenderas från förpliktelsen att fullgöra traktaten i deras inbördes förhållande under den tid suspensionen varar;

b) icke på annat sätt påverka det genom traktaten upprättade rättsliga förhållandet mellan parterna.

2. Under den tid suspensionen varar skall parterna avhålla sig från handlingar ägnade att hindra återupptagandet av traktatens tillämpning.

PART VI

Miscellaneous provisions

Article 73

Cases of State succession, State responsibility and outbreak of hostilities

The provisions of the present Convention shall not prejudice any question that may arise in regard to a treaty from a succession of States or from the international responsibility of a State or from the outbreak of hostilities between States.

Article 74

Diplomatic and consular relations and the conclusion of treaties

The severance or absence of diplomatic or consular relations between two or more States does not prevent the conclusion of treaties between those States. The conclusion of a treaty does not in itself affect the situation in regard to diplomatic or consular relations.

Article 75

Case of an aggressor State

The provisions of the present Convention are without prejudice to any obligation in relation to a treaty which may arise for an aggressor State in consequence of measures taken in conformity with the Charter of the United Nations with reference to that State's aggression.

PART VII

Depositaries, notifications, corrections and registration

Article 76

Depositaries of treaties

1. The designation of the depositary of a treaty may be made by the negotiating States, either in the treaty itself or in some other manner. The depositary may be one or more States, an international organization or the chief administrative officer of the organization.

2. The functions of the depositary of a treaty are international in character and

PARTIE VI

Dispositions diverses

Article 73

Cas de succession d'Etats, de responsabilité d'un Etat ou d'ouverture d'hostilités

Les dispositions de la présente Convention ne préjugent aucune question qui pourrait se poser à propos d'un traité du fait d'une succession d'Etats ou en raison de la responsabilité internationale d'un Etat ou de l'ouverture d'hostilités entre Etats.

Article 74

Relations diplomatiques ou consulaires et conclusion de traités

La rupture des relations diplomatiques ou des relations consulaires ou l'absence de telles relations entre deux ou plusieurs Etats ne fait pas obstacle à la conclusion de traités entre lesdits Etats. La conclusion d'un traité n'a pas en soi d'effet en ce qui concerne les relations diplomatiques ou les relations consulaires.

Article 75

Cas d'un Etat agresseur

Les dispositions de la présente Convention sont sans effet sur les obligations qui peuvent résulter à propos d'un traité, pour un Etat agresseur, de mesures prises conformément à la Charte des Nations Unies au sujet de l'agression commise par cet Etat.

PARTIE VII

Dépositaires, notifications, corrections et enregistrement

Article 76

Dépositaires des traités

1. La désignation du dépositaire d'un traité peut être effectuée par les Etats ayant participé à la négociation, soit dans le traité lui-même, soit de toute autre manière. Le dépositaire peut être un ou plusieurs Etats, une organisation internationale ou le principal fonctionnaire administratif d'une telle organisation.

2. Les fonctions du dépositaire d'un traité ont un caractère international et le dépositaire

DEL VI

Särskilda bestämmelser

Artikel 73

Fall av statssuccession, statsansvarighet och utbrott av fientligheter

Bestämmelserna i denna konvention skall ej prejudicera någon fråga som kan uppstå rörande en traktat till följd av statsuccession eller på grund av en stats internationella ansvarighet eller ett utbrott av fientligheter mellan stater.

Artikel 74

Diplomatiska och konsulära förbindelser och ingåendet av traktater

Avbrytandet eller frånvaron av diplomatiska eller konsulära förbindelser mellan två eller flera stater hindrar ej ingåendet av traktater mellan dessa stater. Ingåendet av en traktat har ej i och för sig någon inverkan på läget i fråga om diplomatiska eller konsulära förbindelser.

Artikel 75

Fall rörande en angriparstat

Denna konventions bestämmelser inverkar ej på någon förpliktelse i förhållande till en traktat, som kan uppstå för en angriparstat till följd av åtgärder vidtagna i enlighet med Förenta nationernas stadga i samband med statens angreppshandling.

DEL VII

Depositaries, meddelanden, rättelser och registrering

Artikel 76

Traktatdepositarier

1. Utseendet av depositarie för en traktat kan företas av de förhandlande staterna antingen i själva traktaten eller på något annat sätt. Depositarien kan vara en eller flera stater, en internationell organisation eller organisationens högste administrative ämbetsman.

2. Traktatdepositariens uppgifter är av internationell karaktär och det är deposita-

the depositary is under an obligation to act impartially in their performance. In particular, the fact that a treaty has not entered into force between certain of the parties or that a difference has appeared between a State and a depositary with regard to the performance of the latter's functions shall not affect that obligation.

Article 77

Functions of depositaries

1. The functions of a depositary, unless otherwise provided in the treaty or agreed by the contracting States, comprise in particular:

(a) keeping custody of the original text of the treaty and of any full powers delivered to the depositary;

(b) preparing certified copies of the original text and preparing any further text of the treaty in such additional languages as may be required by the treaty and transmitting them to the parties and to the States entitled to become parties to the treaty;

(c) receiving any signatures to the treaty and receiving and keeping custody of any instruments, notifications and communications relating to it;

(d) examining whether the signature or any instrument, notification or communication relating to the treaty is in due and proper form and, if need be, bringing the matter to the attention of the State in question;

(e) informing the parties and the States entitled to become parties to the treaty of acts, notifications and communications relating to the treaty;

(f) informing the States entitled to become parties to the treaty when the number of signatures or of instruments of ratification, acceptance, approval or accession required for the entry into force of the treaty has been received or deposited;

(g) registering the treaty with the Secretariat of the United Nations;

(h) performing the functions specified in other provisions of the present Convention.

2. In the event of any difference appearing between a State and the depositary

taire est tenu d'agir impartialement dans l'accomplissement de ses fonctions. En particulier, le fait qu'un traité n'est pas entré en vigueur entre certaines des parties ou qu'une divergence est apparue entre un Etat et un dépositaire en ce qui concerne l'exercice des fonctions de ce dernier ne doit pas influencer sur cette obligation.

Article 77

Fonctions des dépositaires

1. A moins que le traité n'en dispose ou que les Etats contractants n'en conviennent autrement, les fonctions du dépositaire sont notamment les suivantes :

a) assurer la garde du texte original du traité et des pleins pouvoirs qui lui seraient remis;

b) établir des copies certifiées conformes du texte original et tous autres textes du traité en d'autres langues qui peuvent être requis par le traité, et les communiquer aux parties au traité et aux Etats ayant qualité pour le devenir;

c) recevoir toutes signatures du traité, recevoir et garder tous instruments, notifications et communications relatifs au traité;

d) examiner si une signature, un instrument, une notification ou une communication se rapportant au traité est en bonne et due forme et, le cas échéant, porter la question à l'attention de l'Etat en cause;

e) informer les parties au traité et les Etats ayant qualité pour le devenir des actes, notifications et communications relatifs au traité;

f) informer les Etats ayant qualité pour devenir parties au traité de la date à laquelle a été reçu ou déposé le nombre de signatures ou d'instruments de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion requis pour l'entrée en vigueur du traité;

g) assurer l'enregistrement du traité auprès du Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies;

h) remplir les fonctions spécifiées dans d'autres dispositions de la présente Convention.

2. Lorsqu'une divergence apparaît entre un Etat et le dépositaire au sujet de l'ac-

riens skyldighet att handla opartiskt vid fullgörandet av dessa. Särskilt skall den omständigheten, att traktaten ej trätt i kraft mellan vissa av parterna eller att det visat sig finnas meningsskiljaktighet mellan en stat och en depositarie rörande fullgörandet av den senares uppgifter, icke inverka på denna skyldighet.

Artikel 77

Depositariens uppgifter

1. Såvida ej annat bestämts i traktaten eller överenskommits mellan de fördragsslutande staterna, omfattar depositariens uppgifter särskilt

a) att förvara traktatens originaltext och eventuella fullmakter som överlämnats till depositarien;

b) att upprätta bestyrkta kopior av originaltexten samt de ytterligare traktattexter på andra språk som kan vara föreskrivna i traktaten och översända dem till parterna och till de stater som är berättigade att bli parter i traktaten;

c) att mottaga undertecknanden av traktaten och mottaga och förvara instrument, notifikationer och meddelanden som rör denna;

d) att granska om undertecknanden, instrument, notifikationer eller meddelanden som rör traktaten är i behörig och riktig form och om nödvändigt fästa vederbörande stats uppmärksamhet vid saken;

e) att underrätta parterna och de stater som är berättigade att bli parter i traktaten om åtgärder, notifikationer och meddelanden som rör traktaten;

f) att underrätta de stater som är berättigade att bli parter i traktaten, när det för traktatens ikraftträdande nödvändiga antalet undertecknanden eller ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument har mottagits och deponerats;

g) att registrera traktaten i Förenta nationernas sekretariat;

h) att fullgöra de uppgifter som angetts i andra bestämmelser i denna konvention.

2. I händelse meningsskiljaktighet uppstår mellan en stat och depositarien rörande full-

as to the performance of the latter's functions, the depositary shall bring the question to the attention of the signatory States and the contracting States or, where appropriate, of the competent organ of the international organization concerned.

Article 78

Notifications and communications

Except as the treaty or the present Convention otherwise provide, any notification or communication to be made by any State under the present Convention shall:

(a) if there is no depositary, be transmitted direct to the States for which it is intended, or if there is a depositary, to the latter;

(b) be considered as having been made by the State in question only upon its receipt by the State to which it was transmitted or, as the case may be, upon its receipt by the depositary;

(c) if transmitted to a depositary, be considered as received by the State for which it was intended only when the latter State has been informed by the depositary in accordance with article 77, paragraph 1(e).

Article 79

Correction of errors in texts or in certified copies of treaties

1. Where, after the authentication of the text of a treaty, the signatory States and the contracting States are agreed that it contains an error, the error shall, unless they decide upon some other means of correction, be corrected:

(a) by having the appropriate correction made in the text and causing the correction to be initialised by duly authorized representatives;

(b) by executing or exchanging an instrument or instruments setting out the correction which it has been agreed to make; or

(c) by executing a corrected text of the whole treaty by the same procedure as in the case of the original text.

complissement des fonctions de ce dernier, le dépositaire doit porter la question à l'attention des Etats signataires et des Etats contractants ou, le cas échéant, de l'organe compétent de l'organisation internationale en cause.

Article 78

Notifications et communications

Sauf dans les cas où le traité ou la présente Convention en dispose autrement, une notification ou communication qui doit être faite par un Etat en vertu de la présente Convention :

a) est transmise, s'il n'y a pas de dépositaire, directement aux Etats auxquels elle est destinée ou, s'il y a un dépositaire, à ce dernier;

b) n'est considérée comme ayant été faite par l'Etat en question qu'à partir de sa réception par l'Etat auquel elle a été transmise ou, le cas échéant, par le dépositaire;

c) si elle est transmise à un dépositaire, n'est considérée comme ayant été reçue par l'Etat auquel elle est destinée qu'à partir du moment où cet Etat aura reçu du dépositaire l'information prévue à l'alinéa e) du paragraphe 1 de l'article 77.

Article 79

Correction des erreurs dans les textes ou les copies certifiées conformes des traités

1. Si, après l'authentification du texte d'un traité, les Etats signataires et les Etats contractants constatent d'un commun accord que ce texte contient une erreur, il est procédé à la correction de l'erreur par l'un des moyens énumérés ci-après, à moins que lesdits Etats ne décident d'un autre mode de correction :

a) correction du texte dans le sens approprié et paraphe de la correction par des représentants dûment habilités;

b) établissement d'un instrument ou échange d'instruments où se trouve consignée la correction qu'il a été convenu d'apporter au texte;

c) établissement d'un texte corrigé de l'ensemble du traité suivant la procédure utilisée pour le texte original.

görandet av den senares uppgifter skall depositarien framlägga frågan för signatärstaterna och de fördragsslutande staterna eller i förekommande fall vederbörande internationella organisations behöriga organ.

Artikel 78

Notifikationer och meddelanden

När traktaten eller denna konvention ej föreskriver annat, skall notifikationer eller meddelanden som görs av en stat i enlighet med denna konvention

a) om det ej finns någon depositarie, sändas direkt till de stater för vilka de är avsedda eller, om depositarie finns, till denna;

b) anses ha gjorts av vederbörande stat först när de mottagits av den stat till vilken de sänts, respektive när de mottagits av depositarien;

c) om de sänts till en depositarie, anses mottagna av den stat för vilken de var avsedda först när denna stat blivit underrättad av depositarien i enlighet med artikel 77 mom. 1 e).

Artikel 79

Rättelse av fel i texter eller i bestyrkta kopior av traktater

1. När signatärstaterna och de fördragsslutande staterna efter bestyrkandet av en traktattext är överens om att den innehåller ett fel, skall felet, såvida de icke väljer något annat förfarande, rättas genom att

a) låta den nödvändiga rättelsen företas i texten och låta rättelsen paraferas av vederbörigen bemyndigade representanter;

b) utfärda eller utväxla ett eller flera instrument som innehåller den rättelse som man enats om att företaga; eller

c) utfärda hela traktaten i rättad form enligt den procedur som använts för den ursprungliga texten.

2. Where the treaty is one for which there is a depositary, the latter shall notify the signatory States and the contracting States of the error and of the proposal to correct it and shall specify an appropriate time-limit within which objection to the proposed correction may be raised. If, on the expiry of the time-limit:

(a) no objection has been raised, the depositary shall make and initial the correction in the text and shall execute a *procès-verbal* of the rectification of the text and communicate a copy of it to the parties and to the States entitled to become parties to the treaty;

(b) an objection has been raised, the depositary shall communicate the objection to the signatory States and to the contracting States.

3. The rules in paragraphs 1 and 2 apply also where the text has been authenticated in two or more languages and it appears that there is a lack of concordance which the signatory States and the contracting States agree should be corrected.

4. The corrected text replaces the defective text *ab initio*, unless the signatory States and the contracting States otherwise decide.

5. The correction of the text of a treaty that has been registered shall be notified to the Secretariat of the United Nations.

6. Where an error is discovered in a certified copy of a treaty, the depositary shall execute a *procès-verbal* specifying the rectification and communicate a copy of it to the signatory States and to the contracting States.

Article 80

Registration and publication of treaties

1. Treaties shall, after their entry into force, be transmitted to the Secretariat of the United Nations for registration or filing and recording, as the case may be, and for publication.

2. The designation of a depositary shall constitute authorization for it to perform the acts specified in the preceding paragraph.

2. Lorsqu'il s'agit d'un traité pour lequel il existe un dépositaire, celui-ci notifie aux Etats signataires et aux Etats contractants l'erreur et la proposition de la corriger et spécifie un délai approprié dans lequel objection peut être faite à la correction proposée. Si, à l'expiration du délai :

a) aucune objection n'a été faite, le dépositaire effectue et paraphe la correction dans le texte, dresse un *procès-verbal* de rectification du texte et en communique copie aux parties au traité et aux Etats ayant qualité pour le devenir;

b) une objection a été faite, le dépositaire communique l'objection aux Etats signataires et aux Etats contractants.

3. Les règles énoncées aux paragraphes 1 et 2 s'appliquent également lorsque le texte a été authentifié en deux ou plusieurs langues et qu'apparaît un défaut de concordance qui, de l'accord des Etats signataires et des Etats contractants, doit être corrigé.

4. Le texte corrigé remplace *ab initio* le texte défectueux, à moins que les Etats signataires et les Etats contractants n'en décident autrement.

5. La correction du texte d'un traité qui a été enregistré est notifiée au Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies.

6. Lorsqu'une erreur est relevée dans une copie certifiée conforme d'un traité, le dépositaire dresse un *procès-verbal* de rectification et en communique copie aux Etats signataires et aux Etats contractants.

Article 80

Enregistrement et publication des traités

1. Après leur entrée en vigueur, les traités sont transmis au Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies aux fins d'enregistrement ou de classement et inscription au répertoire, selon le cas, ainsi que de publication.

2. La désignation d'un dépositaire constitue autorisation pour celui-ci d'accomplir les actes visés au paragraphe précédent.

2. När det finns en depositarie för traktaten, skall denne underrätta signatärstaterna och de fördragsslutande staterna om felet och om förslaget att rätta det och ange en lämplig tidsfrist, inom vilken invändningar kan göras mot den föreslagna rättelsen. Om vid tidsfristens utgång

a) ingen invändning gjorts, skall depositarien företaga och parafera rättelsen i texten och utfärda ett protokoll över beriktigandet av texten och sända ett exemplar därav till parterna och till de stater som är berättigade att bli parter i traktaten;

b) invändning gjorts, skall depositarien vidarebefordra invändningen till signatärstaterna och de fördragsslutande staterna.

3. Reglerna i mom. 1 och 2 äger också tillämpning när texten bestyrkts på två eller flera språk och det visar sig föreligga en brist på samstämmighet, som signatärstaterna och de fördragsslutande staterna är överens om bör rättas.

4. Den rättade texten ersätter den bristfälliga texten *ab initio*, såvida icke signatärstaterna och de fördragsslutande staterna beslutar annat.

5. En rättelse av texten till en traktat som har registrerats skall meddelas Förenta nationernas sekretariat.

6. När ett fel upptäcks i en bestyrkt kopia av en traktat, skall depositarien utfärda ett protokoll vari rättelsen närmare anges och sända ett exemplar därav till signatärstaterna och de fördragsslutande staterna.

Artikel 80

Registrering och offentliggörande av traktater

1. Traktater skall efter sitt ikraftträdande översändas till Förenta nationernas sekretariat för registrering, respektive arkivering och protokollering, och för offentliggörande.

2. Utseendet av en depositarie skall utgöra bemyndigande för denna att utföra de handlingar som nämns i mom. 1.

PART VIII

Final provisions

Article 81

Signature

The present Convention shall be open for signature by all States Members of the United Nations or of any of the specialized agencies or of the International Atomic Energy Agency or parties to the Statute of the International Court of Justice, and by any other State invited by the General Assembly of the United Nations to become a party to the Convention, as follows: until 30 November 1969, at the Federal Ministry for Foreign Affairs of the Republic of Austria, and subsequently, until 30 April 1970, at United Nations Headquarters, New York.

Article 82

Ratification

The present Convention is subject to ratification. The instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 83

Accession

The present Convention shall remain open for accession by any State belonging to any of the categories mentioned in article 81. The instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 84

Entry into force

1. The present Convention shall enter into force on the thirtieth day following the date of deposit of the thirty-fifth instrument of ratification or accession.

2. For each State ratifying or acceding to the Convention after the deposit of the thirty-fifth instrument of ratification or accession, the Convention shall enter into force on the thirtieth day after deposit by such State of its instrument of ratification or accession.

PARTIE VIII

Dispositions finales

Article 81

Signature

La présente Convention sera ouverte à la signature de tous les Etats Membres de l'Organisation des Nations Unies ou membres d'une institution spécialisée ou de l'Agence internationale de l'énergie atomique, ainsi que de tout Etat partie au Statut de la Cour internationale de Justice et de tout autre Etat invité par l'Assemblée générale des Nations Unies à devenir partie à la Convention, de la manière suivante : jusqu'au 30 novembre 1969 au Ministère fédéral des Affaires étrangères de la République d'Autriche et ensuite jusqu'au 30 avril 1970 au Siège de l'Organisation des Nations Unies à New York.

Article 82

Ratification

La présente Convention sera soumise à ratification. Les instruments de ratification seront déposés auprès du Secrétaire général des Nations Unies.

Article 83

Adhésion

La présente Convention restera ouverte à l'adhésion de tout Etat appartenant à l'une des catégories mentionnées à l'article 81. Les instruments d'adhésion seront déposés auprès du Secrétaire général des Nations Unies.

Article 84

Entrée en vigueur

1. La présente Convention entrera en vigueur le trentième jour qui suivra la date du dépôt du trente-cinquième instrument de ratification ou d'adhésion.

2. Pour chacun des Etats qui ratifieront la Convention ou y adhéreront après le dépôt du trente-cinquième instrument de ratification ou d'adhésion, la Convention entrera en vigueur le trentième jour après le dépôt par cet Etat de son instrument de ratification ou d'adhésion.

DEL VIII

Slutbestämmelser

Artikel 81

Undertecknande

Denna konvention skall stå öppen för undertecknande av alla stater som är medlemmar av Förenta nationerna eller något av dess fackorgan eller Internationella atomenergiorganet eller är anslutna till Internationella domstolens stadga och varje annan stat som av Förenta nationernas generalförsamling inbjuds att tillträda konventionen, på följande sätt: till den 30 november 1969 i Österrikes federala utrikesministerium och därefter till den 30 april 1970 i Förenta nationernas högkvarter i New York.

Artikel 82

Ratifikation

Denna konvention skall ratificeras. Ratifikationsinstrumenten skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

Artikel 83

Anslutning

Denna konvention skall stå öppen för anslutning av varje stat som tillhör någon av de i artikel 81 nämnda kategorierna. Anslutningsinstrumenten skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

Artikel 84

Ikraftträdande

1. Denna konvention träder i kraft den trettionde dagen efter deponeringen av det trettiofemte ratifikations- eller anslutningsinstrumentet.

2. För varje stat som ratificerar eller ansluter sig till konventionen efter deponeringen av det trettiofemte ratifikations- eller anslutningsinstrumentet träder konventionen i kraft den trettionde dagen efter den då staten deponerar sitt ratifikations- eller anslutningsinstrument.

Article 85

Authentic texts

The original of the present Convention, of which the Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned Plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed the present Convention.

DONE AT VIENNA, this twenty-third day of May, one thousand nine hundred and sixty-nine.

Annex

1. A list of conciliators consisting of qualified jurists shall be drawn up and maintained by the Secretary-General of the United Nations. To this end, every State which is a Member of the United Nations or a party to the present Convention shall be invited to nominate two conciliators, and the names of the persons so nominated shall constitute the list. The term of a conciliator, including that of any conciliator nominated to fill a casual vacancy, shall be five years and may be renewed. A conciliator whose term expires shall continue to fulfil any function for which he shall have been chosen under the following paragraph.

2. When a request has been made to the Secretary-General under article 66, the Secretary-General shall bring the dispute before a conciliation commission constituted as follows:

The State or States constituting one of the parties to the dispute shall appoint:

(a) one conciliator of the nationality of that State or of one of those States, who may or may not be chosen from the list referred to in paragraph 1; and

(b) one conciliator not of the nationality of that State or of any of those States, who shall be chosen from the list.

The State or States constituting the other party to the dispute shall appoint two conciliators in the same way. The four conciliators chosen by the parties shall be ap-

Article 85

Textes authentiques

L'original de la présente Convention, dont les textes anglais, chinois, espagnol, français et russe sont également authentiques, sera déposé auprès du Secrétaire général des Nations Unies.

EN FOI DE QUOI les plénipotentiaires soussignés, dûment autorisés par leurs gouvernements respectifs, ont signé la présente Convention.

FAIT A VIENNE, le vingt-trois mai mil neuf cent soixante-neuf.

Annexe

1. Le Secrétaire général des Nations Unies dresse et tient une liste de conciliateurs composée de juristes qualifiés. A cette fin, tout Etat Membre de l'Organisation des Nations Unies ou partie à la présente Convention est invité à désigner deux conciliateurs et les noms des personnes ainsi désignées composeront la liste. La désignation des conciliateurs, y compris ceux qui sont désignés pour remplir une vacance fortuite, est faite pour une période de cinq ans renouvelable. A l'expiration de la période pour laquelle ils auront été désignés, les conciliateurs continueront à exercer les fonctions pour lesquelles ils auront été choisis conformément au paragraphe suivant.

2. Lorsqu'une demande est soumise au Secrétaire général conformément à l'article 66, le Secrétaire général porte le différend devant une commission de conciliation composée comme suit.

L'Etat ou les Etats constituant une des parties au différend nomment :

a) un conciliateur de la nationalité de cet Etat ou de l'un de ces Etats, choisi ou non sur la liste visée au paragraphe 1; et

b) un conciliateur n'ayant pas la nationalité de cet Etat ou de l'un de ces Etats, choisi sur la liste.

L'Etat ou les Etats constituant l'autre partie au différend nomment deux conciliateurs de la même manière. Les quatre conciliateurs choisis par les parties doivent être

Artikel 85

Autentiska texter

Originaltexten till denna konvention, vars engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texter äger lika vitsord, skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

TILL BEKRÄFTELSE HÄRAV har undertecknade befullmäktigade ombud, som vederbörligen bemyndigats därtill av sina respektive regeringar, undertecknat denna konvention.

SOM SKEDDE I WIEN den tjugotredje maj nittonhundrasextionio.

Bilaga

1. En lista över förlikningsmän bestående av kvalificerade jurister skall upprättas och upprätthållas av Förenta nationernas generalsekreterare. För detta ändamål skall varje stat som är medlem av Förenta nationerna eller ansluten till denna konvention anmodas att utse två förlikningsmän, och de sålunda utsedda personernas namn skall utgöra listan. En förlikningsmans uppdragstid, liksom uppdragstiden för en förlikningsman som utsetts att fylla en tillfällig vakans, skall vara fem år och kan förnyas. En förlikningsman vars uppdragstid utlöper skall fortsätta att fullgöra uppgifter för vilka han valts i enlighet med mom. 2.

2. När en ansökan gjorts till generalsekretären i enlighet med artikel 66, skall generalsekretären framlägga tvisten för en förlikningskommission sammansatt på följande sätt:

Den stat eller de stater som utgör en av parterna i tvisten skall tillsätta

a) en förlikningsman som är medborgare i denna stat eller i en av dessa stater och som kan men icke behöver väljas från den i mom. 1 nämnda listan; och

b) en förlikningsman som icke är medborgare i denna stat eller i någon av dessa stater och som skall väljas från listan.

Den stat eller de stater som utgör den andra parten i tvisten skall tillsätta två förlikningsmän på samma sätt. De fyra av parterna valda förlikningsmännen skall tillsät-

pointed within sixty days following the date on which the Secretary-General receives the request.

The four conciliators shall, within sixty days following the date of the last of their own appointments, appoint a fifth conciliator chosen from the list, who shall be chairman.

If the appointment of the chairman or of any of the other conciliators has not been made within the period prescribed above for such appointment, it shall be made by the Secretary-General within sixty days following the expiry of that period. The appointment of the chairman may be made by the Secretary-General either from the list or from the membership of the International Law Commission. Any of the periods within which appointments must be made may be extended by agreement between the parties to the dispute.

Any vacancy shall be filled in the manner prescribed for the initial appointment.

3. The Conciliation Commission shall decide its own procedure. The Commission, with the consent of the parties to the dispute, may invite any party to the treaty to submit to it its views orally or in writing. Decisions and recommendations of the Commission shall be made by a majority vote of the five members.

4. The Commission may draw the attention of the parties to the dispute to any measures which might facilitate an amicable settlement.

5. The Commission shall hear the parties, examine the claims and objections, and make proposals to the parties with a view to reaching an amicable settlement of the dispute.

6. The Commission shall report within twelve months of its constitution. Its report shall be deposited with the Secretary-General and transmitted to the parties to the dispute. The report of the Commission, including any conclusions stated therein regarding the facts or questions of law, shall not be binding upon the parties and it shall have no other character than that of recommendations submitted for the consideration of the parties in order to facilitate an amicable settlement of the dispute.

nommés dans un délai de soixante jours à compter de la date à laquelle le Secrétaire général reçoit la demande.

Dans les soixante jours qui suivent la dernière nomination, les quatre conciliateurs en nomment un cinquième, choisi sur la liste, qui sera président.

Si la nomination du président ou de l'un quelconque des autres conciliateurs n'intervient pas dans le délai prescrit ci-dessus pour cette nomination, elle sera faite par le Secrétaire général dans les soixante jours qui suivent l'expiration de ce délai. Le Secrétaire général peut désigner comme président soit l'une des personnes inscrites sur la liste, soit un des membres de la Commission du droit international. L'un quelconque des délais dans lesquels les nominations doivent être faites peut être prorogé par accord des parties au différend.

Toute vacance doit être remplie de la façon spécifiée pour la nomination initiale.

3. La Commission de conciliation arrête elle-même sa procédure. La Commission, avec le consentement des parties au différend, peut inviter toute partie au traité à lui soumettre ses vues oralement ou par écrit. Les décisions et les recommandations de la Commission sont adoptées à la majorité des voix de ses cinq membres.

4. La Commission peut signaler à l'attention des parties au différend toute mesure susceptible de faciliter un règlement amiable.

5. La Commission entend les parties, examine les prétentions et les objections et fait des propositions aux parties en vue de les aider à parvenir à un règlement amiable du différend.

6. La Commission fait rapport dans les douze mois qui suivent sa constitution. Son rapport est déposé auprès du Secrétaire général et communiqué aux parties au différend. Le rapport de la Commission, y compris toutes conclusions y figurant sur les faits ou sur les points de droit, ne lie pas les parties et n'est rien de plus que l'énoncé de recommandations soumises à l'examen des parties en vue de faciliter un règlement amiable du différend.

tas inom sextio dagar efter den dag då generalsekreteraren mottar ansökningsen.

De fyra förlikningsmännen skall inom sextio dagar från den dag då den sista tillsättningen ägde rum tillsätta en femte förlikningsman vald från listan, som skall vara ordförande.

Om tillsättningen av ordförande eller av någon av de andra förlikningsmännen ej skett inom den ovan föreskrivna tidsfristen för sådan tillsättning, skall den företas av generalsekreteraren inom sextio dagar efter utgången av denna tidsfrist. Tillsättningen av ordförande kan av generalsekreteraren företas antingen från listan eller bland medlemmarna av kommissionen för internationell rätt. Varje tidsfrist inom vilken tillsättningar skall ske kan förlängas efter överenskommelse mellan parterna i tvisten.

Varje vakans skall fyllas på det för den ursprungliga tillsättningen föreskrivna sättet.

3. Förlikningskommissionen fastställer själv sina procedurregler. Kommissionen kan med de tvistande parternas samtycke anmoda varje part i traktaten att för kommissionen framlägga sina synpunkter muntligt eller skriftligt. Kommissionens beslut och rekommendationer skall antagas med ett flertal av de fem medlemmarnas röster.

4. Kommissionen kan rikta de tvistande parternas uppmärksamhet på åtgärder som skulle kunna underlätta en vänskaplig lösning av tvisten.

5. Kommissionen skall höra parterna, undersöka påståendena och invändningarna och ställa förslag till parterna i syfte att uppnå en vänskaplig lösning av tvisten.

6. Kommissionen skall avge rapport inom tolv månader efter tillsättningen. Dess rapport skall deponeras hos generalsekreteraren och tillställas parterna i tvisten. Kommissionens rapport, inbegripet eventuella slutsatser anförda däri rörande de faktiska förhållandena eller rättsliga frågor, skall ej vara bindande för parterna och den skall icke ha karaktären av annat än rekommendationer som föreläggs parterna för att främja en vänskaplig lösning av tvisten.

7. The Secretary-General shall provide the Commission with such assistance and facilities as it may require. The expenses of the Commission shall be borne by the United Nations.

7. Le Secrétaire général fournit à la Commission l'assistance et les facilités dont elle peut avoir besoin. Les dépenses de la Commission sont supportées par l'Organisation des Nations Unies.

7. Generalsekreteraren skall lämna kommissionen det bistånd och biträde varav den kan vara i behov. Kommissionens utgifter skall bestridas av Förenta nationerna.

Innehållsförteckning

Propositionen	1
Utdrag av statsrådsprotokollet	2
<i>Inledning</i>	2
<i>Wienkonventionen om traktaträtten</i>	4
Terminologi och definitioner	4
Begränsningar i konventionens tillämpningsområde	8
Förmåga och behörighet att ingå traktater	11
Förfarandet vid ingående av traktater	15
Reservationer	20
Ikraftträdandet av traktater	26
Traktaters tillämpning och tolkning	27
Traktater och tredje stat	35
Ändring av traktater	39
Allmänt om traktaters ogiltighet och upphörande	43
Ogiltighetsgrunder	46
Traktaters upphörande eller suspension	58
Förfarandet	69
Följderna av en traktats ogiltighet, upphörande eller suspension	73
Särskilda bestämmelser	76
Depositariers uppgifter m. m.	77
<i>Föredraganden</i>	80
<i>Hemställan</i>	82
Bilaga: konventionstexten	84